

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, <http://www.apek.si>

davčna št.: 10482369

Letno poročilo 2009

Ljubljana, februar 2010

Kazalo

PRAVNA PODLAGA	6
1 PREDSTAVITEV AGENCIJE ZA POŠTO IN ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE REPUBLIKE SLOVENIJE	7
1.1 Poslanstvo Agencije	7
1.2 Strateški cilji	7
1.3 Svet za elektronske komunikacije in Svet za radiodifuzijo	8
2 OSREDNJA PODROČJA AKTIVNOSTI V LETU 2009	9
2.1 Zagotavljanje učinkovite konkurence na trgu elektronskih komunikacij	9
2.2 Nov regulatorni okvir za elektronske komunikacije	10
2.2.1 BEREC	11
2.2.2 Varstvo in pravice potrošnikov	12
2.2.3 Funkcionalna in strukturna ločitev	13
2.2.4 Neodvisnost nacionalnih regulatornih organov in pristojnosti Evropske komisije	13
2.2.5 Številka za klice v sili »112«	13
2.3 Prehod iz analogne na digitalno radiodifuzijo	13
2.4 Zagotavljanje univerzalne poštne storitve	15
3 TRG ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V LETU 2009	17
3.1 Telekomunikacije	17
3.1.1 Stanje in razvoj na posameznih tržnih segmentih	17
3.1.1.1 Številski prostor	18
3.1.1.2 Trg mobilne telefonije	20
3.1.1.3 Trg fiksne telefonije	27
3.1.2 Širokopasovni dostop in konvergenca	32
3.1.2.1 Širokopasovni dostop	32
3.1.3 Sodelovanje s pristojnimi organi v Republiki Sloveniji	44
3.1.3.1 UVK	44
3.1.3.2 Sodelovanje z ministrstvi v okviru OECD	45
3.1.3.3 Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo	45
3.1.3.4 Statistični urad Republike Slovenije	45
3.1.3.5 Banka Slovenije	45
3.1.3.6 Univerze in visoke šole	45
3.1.3.7 Inšpektorat RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto	45
3.1.4 Nadzor trga telekomunikacij	46
3.2 Radiokomunikacije	48
3.2.1 Stanje in razvoj na posameznih tržnih segmentih	48
3.2.1.1 Radio	48
3.2.1.2 Televizija	49
3.2.1.3 Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti v letu 2009	50
3.2.1.4 Programi posebnega pomena	53
3.2.2 Zakonodajne aktivnosti	54
3.2.3 Razvoj politik na ravni Evropske unije in Sveta Evrope	55
3.2.3.1 Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah	55
3.2.3.1.1 Delavnice APEK o novostih, ki jih prinaša Direktiva o AVMS	56
3.2.3.2 Konvencija Sveta Evrope o čezmejni televiziji	58
3.2.3.3 Otrokom namenjeni oglasi za hrano z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev	58
3.2.4 Strokovni nadzor nad televizijskimi in radijskimi programi po Zakonu o medijih	60
3.2.4.1 Preverjanje izvajanja zaščite otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi in neprimernimi vsebinami v televizijskih programih	60
3.2.4.2 Posvet o izvajanju zaščite otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi vsebinami v televizijskih programih	62
3.2.4.3 Preverjanje predvajanih deležev avdiovizualnih del v letu 2009	62
3.2.4.4 Izvajanje programskih zahtev in omejitev iz dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti, ki jih morajo izdajatelji upoštevati pri razširjanju svojih programov	64
3.2.4.4.1 Odstopanja od privzetih programskih zahtev, ki izhajajo iz programskih pogojev javnega razpisa, na katerem je bila izdajatelju dodeljena radijska frekvenca	64
3.2.4.4.2 Odstopanja od namena izdajanja medija	65
3.2.4.4.3 Odstopanja od temeljnih vsebinskih izhodišč	65

3.2.4.4.4	Odstopanja od posameznih deležev programskih vsebin	65
3.2.4.5	Preverjanje izvajanja programskih zahtev in omejitev v 14 največjih televizijskih programih v času največje gledanosti	67
3.2.5	Radiofrekvenčni spekter	68
3.2.5.1	Upravljanje z radiofrekvenčnim spektrom	68
3.2.5.1.1	Optimalna uporaba radiofrekvenčnega spektra	69
3.2.5.1.2	Reševanje problematike z Italijo	69
3.2.5.1.3	Pristojnost nad satelitskimi televizijskimi programi	69
3.2.5.2	Nadzor radiofrekvenčnega spektra	70
4	TRG POŠTNIH STORITEV V LETU 2009	73
4.1	Zakonodajne aktivnosti na ravni EU	73
4.2	Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji	73
4.3	Razvoj trga poštne storitve	74
4.4	Analiza trga poštne storitve v letu 2008	76
4.5	Kakovost poštne storitve	79
4.6	Cenovna regulacija v letu 2009	82
4.7	Metodologija stroškovnega računovodskega sistema izvajalca univerzalne poštne storitve	83
4.8	Nadzor trga poštne storitve	84
5	REŠEVANJE SPOROV IN PRITOŽB	85
5.1	Spori na področju elektronskih komunikacij	85
5.1.1	Medoperaterski spori	85
5.1.2	Uporabniški spori	86
5.2	Spori na področju poštne storitve	87
6	ZAŠČITA KONČNIH UPORABNIKOV	88
6.1	Izvajanje Uredbe o gostovanju	88
6.2	Enotna evropska številka za klice v sili 112	88
6.2.1	Evropski dan enotne evropske telefonske številke za klice v sili "112"	88
6.2.2	Sprememba Pravilnika o kakovosti storitve za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili "112" in spremembe ZEKom	88
6.2.3	Zagotovitev dostopnosti enotne evropske telefonske številke za klic v sili "112" in drugih pomembnih števil	89
6.3	Predstavitev portala komuniciraj.si	89
6.4	Predstavitev portala dvbt.appek.si	90
7	MEDNARODNE AKTIVNOSTI V LETU 2009	92
7.1	NATO	92
7.2	HCM	92
7.3	CERP	92
7.4	ERG	92
7.5	CEN	93
7.6	CEPT	93
7.7	UPU	93
7.8	ITU	93
7.9	EPRA	93
7.10	Evropska komisija	93
7.10.1	RSPG	93
7.10.2	COCOM	94
7.10.3	PDC	94
7.10.4	Odbor za stike o Direktivi o čezmejni televiziji	94
7.10.5	Sestanek predstavnikov Evropske komisije, zadolženih za področje avdiovizualne politike, z nacionalnimi regulatorji	95
7.10.6	Delavnica Evropske komisije o otrokom namenjenih avdiovizualnih komercialnih sporočilih za hrano z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev	95
7.11	Ostala mednarodna sodelovanja	96
7.11.1	Konferenca o strategijah prehoda na digitalno radiodifuzijo – Digital Switchover Strategies, London, Velika Britanija	96
7.11.2	Bilateralni sestanki Agencije in hrvaškega regulatorja	96
7.11.3	Konferenca o zaščiti otrok pred neprimernimi televizijskimi vsebinami, Sarajevo, Bosna in Hercegovina	96

7.11.4 Regionalna konferenca o prehodu na digitalno radiodifuzijo, Priština, Kosovo	96
8 RAČUNOVODSKO POROČILO	97
8.1 Pravna podlaga	97
8.2 Vsebina računovodskega poročila	97
8.3 Pomembnejša razkritja računovodskih informacij	98
8.3.1 Bilanca stanja	98
8.3.1.1 Osnovna sredstva - skupina kontov 00 do 05	98
8.3.1.2 Denarna sredstva v blagajni in dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah – skupina kontov 10 in 11	99
8.3.1.3 Kratkoročne terjatve – skupina kontov 12	99
8.3.1.4 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov proračuna države – skupina kontov 14	100
8.3.1.5 Kratkoročne obveznosti do virov sredstev – skupina kontov 20 do 29	100
8.3.1.6 Dolgoročne rezervacije do virov sredstev – skupina kontov 93	100
8.3.1.7 Dolgoročne obveznosti za prejeta sredstva v upravljanje – skupina kontov 98	100
8.3.1.8 Izvenbilančna sredstva	100
8.3.2 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov	101
8.3.2.1 Prihodki – skupina kontov 76	101
8.3.2.2 Odhodki – skupina kontov 46	102
8.3.2.3 Presežek odhodkov nad prihodki	103
8.3.2.4 Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih (po načelu denarnega toka)	103
8.3.3 Izdane odločbe o odmeri plačila	105
8.3.3.1 Plačila za uporabo radijskih frekvenc	105
8.3.3.2 Plačila za uporabo števil	105
8.3.3.3 Plačila za pošto	106
9 PRILOGE	107

Kazalo grafov:

Graf št. 1: 12 največjih operaterjev po prihodkih	18
Graf št. 2: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo	22
Graf št. 3: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih	23
Graf št. 4: Deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih	24
Graf št. 5: Deleži zaključenega govornega prometa po operaterjih	25
Graf št. 6: Deleži poslanih SMS po operaterjih	26
Graf št. 7: Prenesene mobilne številke	27
Graf št. 8: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah	29
Graf št. 9: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo VoIP storitve, po številu priključkov	30
Graf št. 10: Tržni delež družbe Telekom Slovenije na trgu fiksne telefonije glede na število priključkov na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji	31
Graf št. 11: Rast IP telefonskih priključkov	31
Graf št. 12: Prenesene fiksne številke	32
Graf št. 13: Penetracija fiksne širokopasovnega dostopa do interneta	35
Graf št. 14: Razmerje med bitnim tokom in razvezanim dostopom	36
Graf št. 15: Rast števila priključkov prek optike do doma (FTTH)	37
Graf št. 16: Gibanje deležev fiksne širokopasovne tehnologije	37
Graf št. 17: Tržni deleži operaterjev fiksne širokopasovnega dostopa do interneta po številu priključkov	38
Graf št. 18: Tržni deleži xDSL priključkov po operaterjih	39
Graf št. 19: Tržni delež FTTH po operaterjih	40
Graf št. 20: Deleži priključkov fiksne širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa	41
Graf št. 21: Rast števila priključkov na pakete storitev	42
Graf št. 22: Razmerje med priključki IPTV in kabelske televizije	43
Graf št. 23: Tržni deleži ponudnikov IPTV storitev	44
Graf št. 24: Nadzor telekomunikacij v letu 2009	47
Graf št. 25: Struktura gospodinjstev glede na tip antene	50
Graf št. 26: Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti izdana v letu 2008 in 2009	53

Graf št. 27: Grafični prikaz programskih vsebin in njihovih deležev kot odstopanj od zahtev iz dovoljenj za izvajanje dejavnosti.....	66
Graf št. 28: Radijski programi z nezadostnim deležem predvajane slovenske glasbe	67
Graf št. 29: Kršitve določil ZMed med 18. in 23. uro	68
Graf št. 30: Št. km ² na pošto enoto v državah članicah EU v letu 2008.....	75
Graf št. 31: Število prebivalcev na pošto enoto v državah članicah v letu 2008.....	76
Graf št. 32: Delež prihodkov Pošte Slovenije in drugih izvajalcev poštnih storitev (2004–2008)	77
Graf št. 33: Število zaposlenih za izvajanje poštnih storitev v RS v letu 2008.....	77
Graf št. 34: Primerjava različnih storitev Pošte Slovenije in drugih izvajalcev poštnih storitev v notranjem in mednarodnem poštnem prometu v letu 2008.....	78
Graf št. 35: Kakovost prenosa prednostnih pošilk v roku D + 1 in D + 2 (2006–2008)	80
Graf št. 36: Predpisani in dejanski roki prenosa prednostnih pošilk v roku D + 1 v 26 državah članicah EU (2007–2008)	80
Graf št. 37: Število nameščenih izpostavljenih predalčnikov (2002–2009).....	81
Graf št. 38: Gibanje cen poštnih storitev Pošte Slovenije (2001–2009).....	82
Graf št. 39: Število obiskov portala www.komuniciraj.eu	90
Graf št. 40: Prihodki po vrstah plačil v letu 2009	102

Kazalo tabel:

Tabela št. 1: Število v uradno evidenco vpisanih operaterjev/ponudnikov storitev po posameznih pomembnejših storitvah na dan 31. decembra 2009	17
Tabela št. 2: Obseg dodeljenih oziroma vrnjenih elementov oštevilčenja v letu 2009.....	19
Tabela št. 3: Dovoljenja, izdana za nove programe leta 2009	52
Tabela št. 4: Radijski in televizijski programi glede na vrsto pridobljenega statusa.....	53
Tabela št. 5: Deleži slovenskih in evropskih avdiovizualnih del televizijskih programov v letu 2008....	62
Tabela št. 6: Ugotovljeni deleži avdiovizualnih del televizijskih programov v letu 2008	63
Tabela št. 7: Gostota poštnega omrežja v letu 2008.....	74
Tabela št. 8: Primerjava spremenjenih cen pred in po 1. maju 2009.....	82
Tabela št. 9: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2009	98
Tabela št. 10: Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu fakturirane realizacije za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2009.....	101
Tabela št. 11: Prihodki po vrstah plačil v letu 2009.....	102
Tabela št. 12: Prikaz planiranih prihodkov (denarni tok) in dejansko realiziranih (fakturirana realizacija) v letu 2009	104
Tabela št. 13: Prikaz števila izdanih odločb glede na vrsto plačila	105
Tabela št. 14: Programi s statusom programa posebnega pomena v letu 2009	107

Kazalo slik:

Slika št. 1: Spletni portal DVB-T	91
---	----

Pravna podlaga

V skladu s 16. členom Sklepa o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 30/01, 52/02 in 80/04) daje Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju besedila Agencija) Vladi Republike Slovenije v soglasje in v seznanitev Državnemu zboru Republike Slovenije naslednje Letno poročilo Agencije za leto 2009, sestavljeno iz poročila o delu in računovodskega poročila.

Agencija je v letu 2009 opravljala svoje naloge na podlagi:

- Zakona o elektronskih komunikacijah, v nadaljnjem besedilu ZEKom, (Ur. l. RS, št. 13/07 – uradno prečiščeno besedilo in 102/07-ZDRad);
- Zakona o medijih, v nadaljnjem besedilu ZMed, (Ur. l. RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 69/06/ ZOIPub in 36/08/ ZPOmK);
- Zakona o poštnih storitvah, v nadaljnjem besedilu ZPSto-2, (Ur. l. RS, št. 51/2009);
- Zakona o Radioteleviziji Slovenija, v nadaljnjem besedilu ZRTVS-1 (Ur. l. RS, št. 96/05, 109/05-ZDavP-1B in 105/06-odl. US);
- Zakona o digitalni radiodifuziji, v nadaljnjem besedilu ZDRad (Ur. l. RS, št. 102/07).

1 Predstavitev Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije

Agencija je neodvisen organ, ki ureja in nadzira trg elektronskih komunikacij, upravlja in nadzira slovenski radiofrekvenčni spekter, opravlja naloge na področju radijskih in televizijskih dejavnosti ter ureja in nadzira trg poštnih storitev.

Na področju elektronskih komunikacij je naloga Agencije zagotavljanje pogojev za učinkovito konkurenco ter upravljanje radiofrekvenčnega in številskega prostora, s čimer Agencija omogoča enakopravno delovanje operaterjev na trgu elektronskih komunikacij. Cilj Agencije so sodobne in cenovno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki zadovoljujejo potrebe uporabnikov.

Na področju radiodifuzije je naloga Agencije upravljanje radiofrekvenčnega spektra in izvajanje nadzora programskih vsebin na način, ki zagotavlja pluralnost radiodifuznih medijev in vsebin.

Na področju poštnih storitev pri izvajanju svojih nalog Agencija sledi ciljem zagotavljanja univerzalne storitve, varstva pravic uporabnikov in spodbujanja konkurence na trgu poštnih storitev. Za uresničitev teh ciljev Agencija sprejema ukrepe, sorazmerne ciljem, ki jih želi doseči. Pri tem Agencija deluje pregledno in zagotavlja, da v podobnih okoliščinah ni diskriminacije med izvajalci poštnih storitev in uporabniki poštnih storitev.

Agencija deluje v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi. Svoje naloge opravlja javno, pregledno, na prijazen način ter v korist končnih uporabnikov in širše javnosti.

1.1 Poslanstvo Agencije

Poslanstvo Agencije je regulacija trga elektronskih komunikacij in poštnih storitev, vključno z radijsko in televizijsko dejavnostjo:

- zagotavljanje primernih pogojev za razvoj konkurence;
- omogočanje svobodne gospodarske pobude;
- upravljanje radiofrekvenčnega spektra in številskega prostora;
- spodbujanje razvoja novih, kakovostnih, sodobnih, varnih in cenovno dostopnih storitev po meri uporabnikov;
- zagotavljanje pogojev za razvoj radijskih in televizijskih programov.

1.2 Strateški cilji

Strateški cilji Agencije izhajajo iz njenega poslanstva in so:

- zagotavljati pogoje za kakovostne storitve po primerni ceni;
- zagotoviti dostopnost univerzalnih storitev vsem prebivalcem Slovenije po dostopnih cenah in neodvisno od geografske lokacije;
- ščititi interese uporabnikov storitev, vključno z zaščito tajnosti in zasebnosti;
- zagotoviti učinkovito konkurenco na trgu;
- zagotoviti in pospeševati učinkovitost in tekmovanje med ponudniki storitev;

- spodbujati uvajanje novih storitev za višjo kakovost življenja in za razvoj gospodarstva z zagotavljanjem pogojev za nove investicije;
- zagotoviti in nadzirati učinkovito rabo radiofrekvenčnega spektra in številskega prostora;
- strokovno nadzirati izvajanje programskih zahtev in omejitev za radijske in televizijske programe;
- zagotoviti delovanje elektronskih komunikacij in uporabo radiofrekvenčnega spektra za ponujanje storitev v času izrednih razmer ter ščititi nacionalne interese države;
- zagotoviti javnost dela;
- vzdrževati in nenehno izboljševati sistem upravljanja, ki zagotavlja, da Agencija svoje naloge izvaja uspešno, učinkovito, kakovostno in v skladu z veljavno zakonodajo.

1.3 Svet za elektronske komunikacije in Svet za radiodifuzijo

Delo Agencije za Svet za elektronske komunikacije, v nadaljnjem besedilu SEK, in Svet za radiodifuzijo, v nadaljnjem besedilu SRDF, je pogojeno z zakonsko določenimi nalogami. Agencija za delovanje obeh svetov zagotavlja finančna sredstva ter strokovno in administrativno podporo.

V okviru nalog, določenih v ZEKom, je SEK organ za spremljanje in svetovanje pri usmerjanju trga elektronskih komunikacij. Agencija SEK nudi strokovno in administrativno podporo. Na rednih sejah SEK je Agencija v letu 2009 poročala o vseh pomembnejših zadevah na telekomunikacijskem področju, med drugim je predstavila četrletna poročila s področja elektronskih komunikacij, v obravnavo pa je predložila tudi Program dela in finančni načrt Agencije za leto 2009 ter Letno poročilo Agencije. Za oba dokumenta je SEK na svojih sejah oblikoval pozitivno mnenje. SEK je imel v letu 2009 šest sej, ki so se jih poleg enajstih članov udeleževali tudi predstavniki Agencije in Direktorata za elektronske komunikacije oziroma od 19. seje dalje predstavniki Direktorata za informacijsko družbo.

V preteklem letu je Agencija v skladu z dolžnostjo, ki ji jo nalaga ZMed, nudila SRDF strokovno, tehnično, finančno in administrativno podporo za njegovo delovanje. Agencija je poskrbela za zbiranje, posredovanje in pripravo gradiv za seje SRDF ter nudenje strokovne podpore glede posameznih vprašanj, zagotovila pa je tudi sredstva in prostor za delo SRDF ter izplačevanje mesečnih nagrad za njegove člane. Agencija je sodelovala pri izpeljavi vsakomesečnih rednih sej SRDF (12), ki se jih poleg članov SRDF redno udeležujejo tudi predstavniki Agencije (direktor oziroma njegov namestnik in strokovni sodelavci) in predstavniki Ministrstva za kulturo. Delavci Agencije so se ob tem udeležili še štirih sestankov delovnih skupin, ki jih je SRDF oblikoval za obravnavo zadev s področja podeljevanja pravic za uporabo radijskih frekvenc (razpisni pogoji in merila), prehoda na digitalno prizemno oddajanje in strategije razvoja radiodifuzije.

2 OSREDNJA PODROČJA AKTIVNOSTI V LETU 2009

2.1 Zagotavljanje učinkovite konkurence na trgu elektronskih komunikacij

Leto 2009 je bilo na področju regulacije telekomunikacijskih trgov leto sprememb: Agencija se je intenzivno ukvarjala z vprašanji bodoče regulacije dostopovnih omrežij naslednje generacije (NGA), ki pretežno temeljijo na optiki. K širokemu diskurzu je pritegnila operatersko in strokovno javnost ter zaključila z analizo trgov za fizično dostopovno infrastrukturo in operaterski dostop z bitnim tokom. Regulacija obeh trgov bo v prihodnosti ključno zaznamovala prihodnost konkurenčnega in uporabniku prijaznega okolja, ki bo temeljilo na možnosti izbire in dostopnosti širokopasovnega dostopa z visoko hitrostjo. Posledično je Agencija ukrepe na obeh trgih zasnovala tako na ideji odprtosti omrežij, ki naj zagotovi izbiro, kot tudi na načelu nadaljnjega vzpodbujanja investicij v infrastrukturo, ki naj zagotovi čim bolj univerzalno dostopnost širokopasovnih omrežij.

Agencija je v letu 2009 istočasno opravila analizi upoštevne trga ⁴ in upoštevne trga ⁵ ter pri tem sledila razvoju trga elektronskih komunikacij in nagli rasti širokopasovnih priključkov prek optičnih vlaken. Tako je Agencija kot del obeh upoštevne trgov vključila tudi optično infrastrukturo oziroma širokopasovni dostop prek optičnih vlaken.

Agencija je nadalje pomembno posegla na mobilne trge z nižanjem in postopnim izenačevanjem cen zaključevanja klicev za vse mobilne operaterje, s čimer je bistveno prispevala h koristim in možnosti izbire za končne uporabnike. Hkrati je Agencija z nadaljnjo regulacijo trga za dostop do javnih mobilnih omrežij nadaljevala politiko vzpodbujanja storitvene konkurence na mobilnih trgih. V letu 2009 je na mobilnem trgu delovalo šest mobilnih operaterjev: Mobitel d. d. (v nadaljevanju Mobitel), Debitel d. d. (v nadaljevanju Debitel), Si.mobil d. d. (v nadaljevanju Si.mobil), Izimobil d. d. (v nadaljevanju Izimobil), Tušmobil d. o. o. (v nadaljevanju Tušmobil) in T-2 d. o. o. (v nadaljevanju T-2). Od navedenih so štirje operaterji tudi operaterji javnih mobilnih telekomunikacijskih omrežij, med njimi samostojno, izključno prek lastnih omrežij in kapacitet storitve ponujata Mobitel in Si.mobil, z uporabo nacionalnega gostovanja pa manjkajoče kapacitete in omrežje nadomeščata Tušmobil in T-2. Ponudnika storitev Debitel in Izimobil na trgu svoje storitve ponujata v celoti prek omrežja družbe Mobitel.

Agencija je v letu 2009 zagotavljala učinkovito konkurenco s ciljem zaščite končnih uporabnikov in zagotavljanja čim širšega in dostopnega nabora storitev tudi z aktivno regulacijo dveh veleprodajnih oziroma medoperaterskih trgov. Tako je v aprilu 2009 na upoštevne trgu ⁷ izdala nujno začasno odločbo, s katero je uredila medoperaterska razmerja s poudarkom na določitvi najvišjih cen in kot operaterja s pomembno tržno močjo prvič določila tudi Tušmobil in T-2; pred tem sta bila to le Mobitel in Si.mobil. Agencija je v rednem postopku že septembra na istih upoštevne trgih izdala redne regulatorne odločbe vsem infrastrukturnim mobilnim operaterjem, ki v lastnem javnem mobilnem telefonskem omrežju zaključujejo klice svojim končnim uporabnikom, jih določila za operaterje s pomembno tržno močjo in jim naložila regulatorne obveznosti. V avgustu 2009 je Agencija izdala tudi odločbo na upoštevne trgu ¹⁵, s katero je nadaljevala z regulacijo družbe Mobitel kot operaterja s pomembno tržno močjo.

¹ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

² Širokopasovni dostop (medoperaterski trg).

³ Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg).

⁴ Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg).

V letu 2009 so se nadaljevali že v preteklosti začetni trendi zlivanja storitev v t.i. pakete, prav tako pa se je nadaljevalo tudi zlivanje fiksnih in mobilnih storitev, torej fiksnih govornih, širokopasovnih in storitev IPTV z mobilnimi govornimi in širokopasovnimi storitvami. Tako se je še razširila ponudba storitev trojčka in četverčka. Poleg nabora govornih storitev je končnim uporabnikom v vse bolj dostopni in prilagojeni obliki na voljo tudi prenos podatkov prek mobilnih omrežij s tehnologijo GPRS/EDGE, vse bolj pa tudi prek tehnologij, ki omogočajo širokopasovni mobilni dostop UMTS/HSDPA/HSUPA.

Pri tem se je Agencija vseskozi zavedala, da tudi konkurenčen trg včasih ne zadostuje, da bi se končnim uporabnikom zagotovila najvišja stopnja koristi. Skladno s tem je nadaljevala tudi z aktivnostmi za zaščito potrošnikov, ki v relaciji do operaterjev predstavljajo šibkejšo stranko. Poleg učinkovitega sistema reševanja sporov in portala www.komuniciraj.eu, ki zagotavlja preglednost ponudbe operaterjev na trgu, je Agencija v letu 2009 pripravila in v Uradnem listu RS objavila različna priporočila za delovanje operaterjev na maloprodajnem trgu, in sicer priporočila glede preprečevanja izredno visokih zneskov na uporabniških računih, glede dejanskih prenosnih hitrosti širokopasovnega dostopa do interneta ter glede pogodbenih razmerij med operaterji elektronskih komunikacijskih omrežij, operaterji posredniki oziroma operaterji preprodajalci in izvajalci javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev ter končnimi uporabniki.

V letu 2009 je bil velikega pomena tudi razpis za izvajalce storitev iz nabora univerzalne storitve, pri čemer je bila za izvajalca univerzalne storitve izbrana družba Telekom Slovenije d. d. (v nadaljevanju Telekom Slovenije), za ponudnika telefonskega imenika in imeniške službe pa družba Teledat d. o. o.

2.2 Nov regulatorni okvir za elektronske komunikacije

Regulatorni okvir Evropske unije določa cilje, ki jih je treba doseči v okviru harmonizacije in regulacije trga elektronskih komunikacij, nacionalnim regulatornim organom zagotavlja okvir in pravno podlago za ukrepanje in jim hkrati pri uporabi pravil na nekaterih področjih zagotavlja prožnost glede na nacionalne okoliščine. Za uspešen razvoj notranjega trga elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev je treba zagotoviti, da se bo regulatorni okvir EU skladno uporabljal v vseh državah članicah.

Reforma obstoječega regulatornega okvira EU za elektronska komunikacijska omrežja in storitve, vključno s krepitvijo določb za končne uporabnike s posebnimi potrebami, predstavlja ključni korak k uresničitvi enotnega evropskega informacijskega prostora in hkrati vključujoče informacijske družbe. Ti cilji so vključeni v strateški okvir za razvoj informacijske družbe, kakor je ta opisan v sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij z dne 1. junija 2005 z naslovom »i2010 – Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje«.

Paket reform združuje pet direktiv, ki sestavljajo obstoječi regulatorni okvir za elektronska komunikacijska omrežja in storitve, in sicer Direktivo 2002/21/ES (Okvirno direktivo), Direktivo 2002/19/ES (Direktivo o dostopu), Direktivo 2002/20/ES (Direktivo o odobritvi), Direktivo 2002/22/ES (Direktivo o univerzalni storitvi) in Direktivo 2002/58/ES (Direktivo o zasebnosti in elektronskih komunikacijah), ter Uredbo o ustanovitvi Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC).

Do zadnjega koraka pri sprejemanju novega svežnja predpisov v zakonodajnem postopku EU, ki se je začel že v letu 2008, je prišlo po novembrskem končnem sporazumu med

Evropskim parlamentom in Svetom. 18. decembra 2009 so bili tako v Uradnem listu EU (UL L 337) objavljeni naslednji predpisi:

- Uredba (ES) št. 1211/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o ustanovitvi Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC) in Urada;
- Direktiva 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o spremembah Direktive 2002/22/ES o univerzalnih storitvah in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami, Direktive 2002/58/ES o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij in Uredbe (ES) št. 2006/2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov;
- Direktiva 2009/140/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o spremembi direktiv 2002/21/ES o skupnem regulatornem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve, 2002/19/ES o dostopu do elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajočih naprav ter o njihovem medomrežnem povezovanju in 2002/20/ES o odobritvi elektronskih komunikacijskih omrežij in storitev.

Nove predpise, ki so zajeti v direktivo o boljši pripravi zakonodaje in direktivo o pravicah državljanov, je treba v nacionalno zakonodajo 27 držav članic EU prenesti do junija 2011. Uredba o ustanovitvi Organa za trg evropskih elektronskih komunikacij je neposredno uporabljiva in je stopila v veljavo v 20 dneh od objave v Uradnem listu EU.

Poleg naštetega sta kot prvi v reformi telekomunikacijskega paketa v novembru 2009 začeli veljati tudi nova direktiva (UL L 274) in odločba Evropske komisije, ki spreminjata GSM direktivo iz leta 1987 glede uporabe radijskega spektra, potrebnega za mobilne storitve (3G in ostale mobilne storitve). Odločba Evropske komisije (UL L 274) predpisuje tehnične predpise, ki v skladu z direktivo omogočajo soobstoj GSM (druga generacija mobilnih telefonov) in sistemov UMTS (tretja generacija telefonov, ki poleg navadnih telefonskih storitev omogočajo tudi mobilni internet visokih hitrosti) v frekvenčnem pasu za GSM.

2.2.1 BEREC

Nov evropski organ za elektronske komunikacije BEREC (Body of European Regulators for Electronic Communications, v nadaljevanju BEREC) bo zagotovil usklajeno ureditev v vsej Evropi, kar bo povečalo harmonizacijo in okrepilo enotni trg elektronskih komunikacij. BEREC bo nadomestil oziroma prevzel del skupine evropskih regulatorjev ERG in deloval kot izključni forum za sodelovanje med nacionalnimi regulatornimi organi ter med njimi in Evropsko komisijo pri izpolnjevanju vseh njihovih obveznosti v okviru regulatornega okvira EU. Vlade vseh 27 držav članic se morajo o vprašanju sedeža novega organa še sporazumeti. BEREC sestavlja odbor regulatorjev, ki je sestavljen iz vodij ali imenovanih visokih predstavnikov vseh 27 nacionalnih regulatorjev elektronskih komunikacij v EU. Odbor regulatorjev imenuje predsednika in podpredsednike izmed svojih članov. Odločitve se bodo praviloma sprejemale z dvotretjinsko večino, pri izdajanju mnenj v okviru analiz Komisije o ukrepih, ki jih priglasijo nacionalni regulatorji, pa z navadno večino. BEREC bo deloval neodvisno, zagotavljal bo strokovno znanje, kakovost svojega svetovanja in informacij ter preglednost svojih postopkov in načinov delovanja pri izvajanju svojih nalog. BEREC bo imel tudi svetovalno, podporno in dopolnilno vlogo pri delu nacionalnih regulatorjev elektronskih komunikacij, zlasti v primerih regulatornih odločitev s čezmejnimi vidiki, ne da bi pri tem nadomeščal njihove obstoječe funkcije ali podvajal že začeto delo. Delo BEREC je lahko organizirano v ustrezne strokovne delovne skupine. Da bi se za BEREC zagotovili kadrovska in upravna podpora, se je z Uredbo ustanovil tudi Urad kot organ Skupnosti, ki je pravna oseba in izvaja naloge na podlagi navedene uredbe. Za učinkovito podporo BEREC ima

Urad pravno, upravno in finančno avtonomijo, sestavljata pa ga upravljalni odbor, ki pomaga strokovnim delovnim skupinam pri njihovem delu, in upravni vodja, ki je odgovoren za vodenje Urada. Njegove naloge med drugim obsegajo izvajanje proračuna Urada, pomoč pri pripravi delovnega programa odbora regulatorjev, upravljalnega odbora in strokovnih delovnih skupin ter sodelovanje pri delu odbora regulatorjev BEREC in upravljalnega odbora brez glasovalne pravice. Evropska komisija se sestankov BEREC udeležuje kot opazovalka, objavljena pa je tudi na vse plenarne seje odbora regulatorjev.

2.2.2 Varstvo in pravice potrošnikov

Posledice reforme elektronskih komunikacij, ki jih bodo državljani EU ob okrepljeni konkurenci na evropskih trgih elektronskih komunikacij lahko uživali, so ugodnosti večje izbire, boljše vseevropske pokritosti s hitrimi internetnimi širokopasovnimi povezavami in zajamčene pravice do zasebnosti. Kar zadeva radijski spekter, morajo države članice svojo razporeditev frekvenc in sisteme licenciranja zdaj prilagoditi novim predpisom ter tako uporabnikom spektra zagotoviti večjo prilagodljivost. Komisija bo pripravila predlog prvega programa politike za radijski spekter, prenovljeni sveženj reform in strateški okvir za razvijanje koherentne politike EU o radijskih frekvencah. 18. decembra 2009 je bil objavljen tudi sklep Komisije, ki spreminja naloge Skupine za politiko radijskega spektra in omogoča polno uveljavitev njene svetovalne vloge pri pripravi osnutkov teh programov za Evropsko komisijo.

Glavne spremembe novega regulatornega okvira v okviru varstva in pravic potrošnikov zajemajo izboljšanje preglednosti in informiranosti končnih uporabnikov, enostavnejšo menjavo operaterja, boljši dostop in povečano varnost na internetu. Nova zakonodaja na področju elektronskih komunikacij se poleg tega izrecno zavzema, da bi se za osebe s posebnimi potrebami izboljšal dostop do osebnih računalnikov, mobilnih telefonov in relevantnih televizijskih vsebin (oddaje s podnapisi in z rabo znakovnega jezika). S sprejetimi direktivami želi Evropska komisija torej izboljšati varovanje pravic potrošnikov in podatkov ter posodobiti način podeljevanja frekvenc, nenazadnje pa želi izboljšati tudi varovanje osnovnih »internetnih svoboščin« (dostop do dovoljenih spletnih vsebin, možnost njihove distribucije). Obveznosti operaterjev v zvezi z informiranjem uporabnikov glede prenosnih hitrosti, omejitev in kakovosti storitev še pred sklenjenjem naročniških pogodb bodo za potrošnike pomenile več preglednosti ter boljši in učinkovitejši dostop do informacij. Nova ureditev med drugim izrecno določa, da morajo naročniške pogodbe vsebovati tudi določbe o minimalnem nivoju zagotavljanja kakovosti storitev, kot tudi kompenzacije in povračila v primeru, ko ta minimum ni dosežen. Nova pravila glede minimalnega nivoja zagotavljanja kakovosti prenosa storitev prek omrežja z namenom promocije omrežne nevtralnosti in s tem povezane možnosti neomejenega dostopa do interneta naj bi zagotovila tudi večjo izbiro za končne uporabnike.

Glavne spremembe novega regulatornega okvira zajemajo tudi možnost zamenjave operaterja v enem dnevu brez menjave telefonske številke, učinkovitejše varstvo podatkov na podlagi mehanizma obveznega obveščanja o kršitvah in spremembe na področju dostopa do širokopasovnega interneta, pri čemer pa je Evropska komisija mnenja, da ni primerno, da se posebne podatkovne ali bitne hitrosti določijo na ravni Skupnosti, saj je potrebna prožnost, ki državam članicam omogoča, da ustrezno upoštevajo posebne razmere na nacionalnih trgih in sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo, da podatkovni priključek lahko zadovoljivo podpira podatkovne hitrosti, ki omogočajo funkcionalen dostop do interneta. Z novimi instrumenti za preprečevanje neželene elektronske pošte (*t.i.* »spam«), virusov in drugih računalniških napadov naj bi se povečala tudi varnost končnih uporabnikov pri uporabi komunikacijskih omrežij. Varstvo pravic uporabnikov dostopa do interneta naj bi bilo zagotovljeno z izrecno določbo o spoštovanju temeljnih človekovih pravic in svoboščin, zagotovljenih z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah, kot tudi z ustavo vsake države

članice, in sicer predvsem s spoštovanjem določbe o domnevni nedolžnosti in pravice do zasebnosti. V okviru boja proti otroški pornografiji in drugim nezakonitim vsebinam se mora zagotoviti pošten in nepristranski postopek, vključno s pravico do izjave, ter sodno varstvo in sojenje v razumnem roku.

2.2.3 Funkcionalna in strukturna ločitev

Nov regulatorni okvir vsebuje tudi določbe, ki urejajo možnost vertikalne in funkcionalne ločitve podjetij s pomembno tržno močjo. Funkcionalna razdelitev (predvsem nekdanjih nacionalnih monopolistov) je bila v središču razprav o spremembi pravil, ki krojijo razvoj evropskih trgov elektronskih komunikacij, saj gre za uvedbo možnosti, da nacionalni regulatorji naložijo ločitev omrežnih in storitvenih dejavnosti. Gre za pomemben ukrep, ki se lahko naloži le takrat, kadar se na podlagi zelo natančne in obsežne analize ugotovi, da drugi ukrepi niso in niti ne bodo mogli doseči učinkov in namena, ki se z njimi zasleduje, to je na trgu ustvariti pogoje za razvoj učinkovite konkurence. Funkcionalna ločitev ne predstavlja skrajnega ukrepa, saj predvideva le vertikalno ločitev konkurenčnih storitev od omrežne infrastrukture. Obe dejavnosti se odvijata v ločenih podjetjih z ločenimi organi upravljanja, ki pa sta lahko lastniško še zmeraj povezani. Pri funkcionalni ločitvi gre torej za vertikalno razdelitev podjetja, to je ločitev njegove maloprodajne enote v ločeno, neodvisno enoto z lastnim upravljanjem.

2.2.4 Neodvisnost nacionalnih regulatornih organov in pristojnosti Evropske komisije

Sprejeti predpisi bodo skušali povečati neodvisnost nacionalnih regulatorjev z zmanjšanjem možnosti arbitrarne zamenjave direktorjev in političnih pritiskov pri vsakodnevnih aktivnostih organa. Okrepljene pristojnosti bo imela pri sprejemanju ukrepov na trgu elektronskih komunikacij tudi Evropska komisija, in sicer z možnostjo sprejema priporočila glede uveljavitve oziroma opustitve predlaganih in notificiranih ukrepov, z namenom, da bi se izognili bistvenim razlikam in nekonsistentnosti v regulaciji na evropskem notranjem trgu. Nova pravila prav tako omogočajo Evropski komisiji, da sprejme nadaljnje harmonizacijske ukrepe v obliki priporočil in (zavezujočih) odločitev, če med državami članicami ugotovi ponavljajoče se oziroma trajne divergence v pristopu k regulaciji, vključno z obveznostmi, ki jih nacionalni regulatorni organi naložijo operaterjem s pomembno tržno močjo.

2.2.5 Številka za klice v sili »112«

Nova zakonodaja se zavzema za vzpostavitev učinkovitejše evropske telefonske številke za pomoč v stiski (112) in njeno večjo dostopnost, in sicer z razširitvijo obveznosti dostopa s tradicionalnih na nove tehnologije, povečanjem obveznosti operaterjev glede posredovanja lokacije uporabnika ustreznim organom reševanja in osveščanjem javnosti o uporabi številke 112 v primerih sile.

2.3 Prehod iz analogne na digitalno radiodifuzijo

Agencija se je v letu 2009 intenzivno ukvarjala s prehodom iz analognega v digitalni način oddajanja. Pri tem je sledila ciljem Strategije Republike Slovenije za prehod z analogne na digitalno radiodifuzijo, katere dopolnitev je Vlada Republike Slovenije sprejela v začetku leta 2009, ter določilom ZDRad.

Agencija je za učinkovitejše izvajanje prehoda organizirala mesečne sestanke⁵ na temo prehoda na digitalno televizijsko oddajanje. Na sestankih so bili prisotni operaterji omrežij DVB-T in izdajatelji programov. Namen sestankov sta bili izmenjava mnenj ključnih nosilcev

⁵ Material s sestankov je dostopen na portalu <http://dvb-t.apek.si/prehod>.

pri izvedbi prehoda in rešitev zapleta, ki je nastal z uveljavitvijo stroškovne cene edinega delujočega omrežja digitalne prizemne radiodifuzije, ki ga upravlja RTV Slovenija. Agencija je na teh srečanjih predstavila predlog postopnega ugašanja analognih televizijskih oddajnikov in rešitve za oddajanje televizijskih programov v javnem multipleksu, ki ga upravlja RTV Slovenija.

Na prvem multipleksu DVB-T z nacionalnim pokrivanjem operaterja RTV Slovenija so bili do začetka aprila 2009 poleg programov RTV Slovenija (TV SLO 1, TV SLO 2, TV SLO 3, TV Koper Capodistria na območju pokrivanja Zahod, Tele M na območju pokrivanja Vzhod) prisotni tudi zasebni programi POP TV, Kanal A in TV Pika. Zaradi izstopa omenjenih zasebnih programov v začetku aprila 2009 so gledalci na prvem multipleksu do decembra 2009 lahko spremljali le programe nacionalne televizije. Posledično je bila večina kapacitete dodeljenih kanalov prvega multipleksa v letu 2009 več mesecev nezasedena. Šele po novembrskem javnem razpisu Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije za sofinanciranje stroškov analognе radiodifuzije v letih 2009 in 2010 so 1. decembra 2009 v prvi multipleks vstopili zasebni programi POP TV, Kanal A, TV Pika in TV 3. Ob koncu leta 2009 je v multipleks na območju pokrivanja Vzhod vstopil še zasebni program RTS, na območju pokrivanja Zahod pa TV Primorka. Tako je bilo mogoče 31. decembra 2009 na prvem multipleksu na območju pokrivanja Center spremljati že sedem, na območjih pokrivanja Vzhod in Zahod pa po devet slovenskih televizijskih programov. Agencija je operaterju prvega multipleksa julija 2009 podaljšala veljavnost odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za multipleks, in sicer do 31. decembra 2010, konec novembra 2009 pa je sledila še delna sprememba te odločbe. Operater prvega multipleksa je v letu 2009 pridobil 65 novih odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije, vendar se pokritost prebivalstva Republike Slovenije s signalom prvega multipleksa ob koncu leta 2009 glede na konec leta 2008 ni bistveno povečala – dosegala je le nekaj več kot 80 %. Razlog za to je dejstvo, da operater prvega multipleksa v letu 2009 še ni uspel vklopiti večjega števila novih oddajnih lokacij.

Za operaterja drugega nacionalnega omrežja digitalne prizemne radiodifuzije DVB-T je bil po končanem javnem razpisu konec leta 2008 izbran Norkring AS, član skupine Telenor. V odločbi o dodelitvi radijskih frekvenc za drugi multipleks je določeno, da bi moral operater do 1. septembra 2009 doseči vsaj 70-odstotno stopnjo pokritosti prebivalstva Republike Slovenije, a je v predpisanem roku ni dosegel. Prve tri odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije je operater drugega multipleksa pridobil šele sredi novembra 2009, 4. decembra 2009 pa je pričel s testnim oddajanjem statične slike. Ob koncu leta 2009 na dodeljenih kanalih drugega multipleksa tako še ni bilo mogoče spremljati televizijskih programov.

Ne glede na dejstvo, da je Agencija že pred začetkom leta podelila večino razpoložljivih frekvenc za digitalno televizijsko radiodifuzijo, je v letu 2009 posodobila vse možne različice izvedb digitalnih omrežij za lokalno televizijsko radiodifuzijo, s tem pa seznanila tudi imetnike odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za analognо televizijo. Glede na določila ZDRad bo treba v letu 2010 nekaj na regionalni konferenci ITU v Ženevi leta 2006 dogovorjenih frekvenc nameniti tudi za televizijske programe, ki oddajajo v analogni tehniki in še niso pridobili pravic za digitalno oddajanje.

Agencija je z ažurnim urejanjem spletne strani <http://dvb-t.apek.si/> nadaljevala z informiranjem javnosti o značilnostih digitalnega oddajanja oziroma digitalne televizije, poteku prehoda na digitalno radiodifuzijo ter osveščanju potrošnikov glede nakupa opreme za sprejemanje digitalnega televizijskega signala.

Prebivalci si od prehoda z analogne na digitalno radiodifuzijo ne glede na zamudo ob začetku obratovanja drugega multipleksa za zdaj lahko obetajo predvsem pestrejšo izbiro televizijskih programov. Pri razvoju digitalnega radia T-DAB v letu 2009 namreč ni prišlo do napredka, stanje je pravzaprav enako kot ob koncu leta 2008. Pravico do oddajanja v tehniki T-DAB z oddajne točke Krvavec imajo še naprej le štirje programi javnega zavoda RTV Slovenija, in sicer A1, Val 202, Ars in Radio Si. Navedeni programi so v tehniki T-DAB slišni le v severnem delu ljubljanske kotline.

2.4 Zagotavljanje univerzalne poštne storitve

Pri izvajanju univerzalne poštne storitve gre za izvajanje storitve v javnem interesu, ki ga v skladu z Zakonom o poštah zagotavlja Republika Slovenija in izvaja Pošta Slovenije d. o. o. (v nadaljevanju Pošta Slovenije). Agencija je v letu 2008 Pošti Slovenije podaljšala dovoljenje za izvajanje univerzalne poštne storitve na celotnem ozemlju Republike Slovenije s pravico izvajanja rezerviranih poštne storitev, in sicer do 31. maja 2013. Ob tem je treba poudariti, da se je Republika Slovenija zavezala k odpravi zakonskega monopola oziroma ekskluzivne pravice izvajanja rezerviranih poštne storitev najkasneje do 31. decembra 2010, ob tem pa tudi sprejela nov Zakon o poštah (ZPSto-2).

Za univerzalno storitev sicer štejejo poštne storitve sprejema, usmerjanja, prevoza in dostave v notranjem in čezmejnem prometu poštne pošiljke do mase dveh kilogramov, poštne pakete do mase deset kilogramov, storitev priporočene in vrednostne poštne pošiljke in prenos poštne pošiljke za slepe in slabovidne, pri čemer lahko Agencija omejitve mase poštne pakete poveča do mase, ki ne presega dvajset kilogramov. Vlada RS lahko glede na dejanske potrebe z uredbo določi dodatne storitve, za katere veljajo enaki pogoji kot za univerzalno pošto storitev.

Pristojnosti Agencije so predvsem spremljanje kakovosti in načina izvajanja univerzalne poštne storitve, sprejemanje ustreznih ukrepov v primeru neizvajanja poštne storitve na način in pod pogoji, ki jih določa zakonodaja, ter nadzorovanje sistema stroškovnega računovodstva izvajalca univerzalne storitve. V skladu s tem je Agencija v letu 2009 pozornost namenila kakovosti poštne storitve, in sicer problematiki vročanja prek izpostavljenih predalčnikov, vse večjemu številu sprememb delovnega časa pošt in časa praznjenja poštne nabiralnikov, upoštevanju predpisanih rokov prenosa pošiljk korespondence, pravilnemu načinu vodenja pritožbenih postopkov in nenazadnje tudi zadovoljstvu uporabnikov s poštne storitvami.

Na področju problematike vročanja prek izpostavljenih predalčnikov je prišlo do manjšega zmanjšanja števila nameščenih izpostavljenih predalčnikov zaradi uvedbe večjega števila premičnih pošt in odločb Agencije o neupravičeno nameščenih izpostavljenih predalčnikih.

Agencija ugotavlja krajšanje delovnega časa vse večjega števila pošt in krajšanje časa praznjenja poštne nabiralnikov ter njihovo odstranjevanje, kar pomeni tudi določeno nižanje kakovosti izvajanja univerzalne poštne storitve.

Kakovost prenosa pošiljk korespondence se je v primerjavi z letom 2008 občutno izboljšala, še vedno pa ni dosegla predpisane vrednosti. Doseganje predpisanih rokov prenosa bo tudi v prihodnje eden izmed glavnih ciljev Agencije in Pošte Slovenije.

Zadovoljstvo uporabnikov je bilo merjeno s številom pritožb in njihovim reševanjem, rezultati pa so bili v precejšni meri pozitivni. To še posebej velja za Pošto Slovenije, saj se je delež

pritožb zoper njo glede na število vseh prenesenih pošilk na trgu poštnih storitev v Republiki Sloveniji zmanjšal, hkrati pa se je povečalo število pritožb, ki jih Agencija prejela v reševanje.

Agencija je v letu 2009 izvedla tudi več raziskav, med njimi tudi primerjalno analizo cen in kakovosti prenosa na izbranih produktih pri vseh izvajalcih poštnih storitev v Republiki Sloveniji. Analiza lahko služi kot koristna informacija za uporabnike poštnih storitev.

Agencija je pri svojem delu redno vodila evidence o vseh pomembnih elementih univerzalne poštne storitve ter odgovarjala na številna vprašanja uporabnikov poštnih storitev.

3 TRG ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ V LETU 2009

3.1 Telekomunikacije

3.1.1 Stanje in razvoj na posameznih tržnih segmentih

Na trgu elektronskih komunikacij je v letu 2009 nastopalo 141 operaterjev, ki so končnim uporabnikom zagotavljali storitve mobilne telefonije, širokopasovnega dostopa do interneta, fiksne telefonije, zakupa dostopovne infrastrukture, prenosa radiodifuznih vsebin do končnih uporabnikov ter drugih storitev. V letu 2009 se je v register na novo vpisalo 20 operaterjev, medtem ko jih je bilo izbranih 10.

Tabela št. 1: Število v uradno evidenco vpisanih operaterjev/ponudnikov storitev po posameznih pomembnejših storitvah na dan 31. decembra 2009

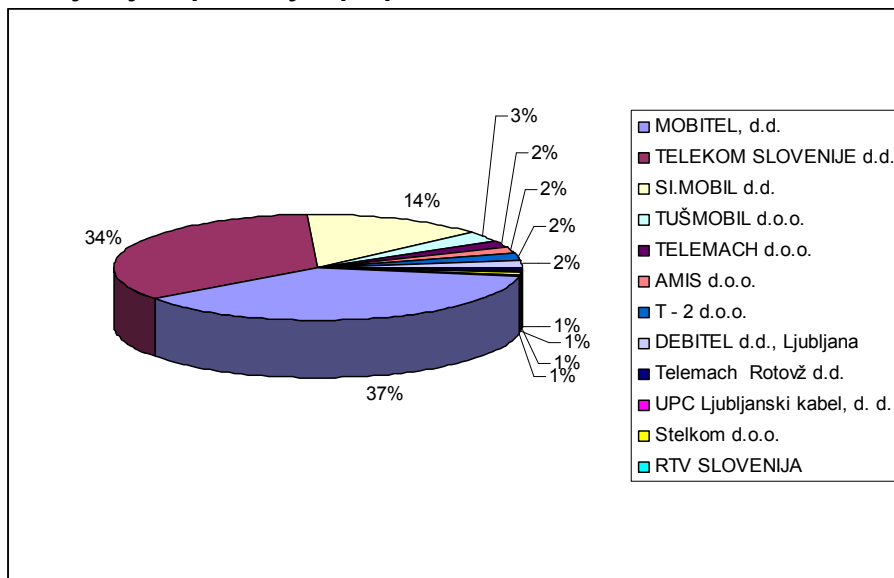
Storitev	Število
Dostop do interneta	
Ozkopasovni dostop	19
Širokopasovni (xDSL, FTTH, radijski, kabelski, satelitski ...) dostop	74
Kabelski dostop	46
Kabelski operaterji	71
Govorne storitve v javnem mobilnem omrežju	11
operaterji	4
ponudniki storitev (VMNO)	7
Fiksna javna govorna telefonija	
Operaterji mednarodne fiksne govorne telefonije	24
Operaterji nacionalne fiksne govorne telefonije	23
Operaterji zakupljenih vodov	41
Operaterji storitev z dodano vrednostjo	25

Vir: APEK, 2010

V letu 2009 sta bili 102 spremembi na podlagi obvestil, na osnovi katerih je Agencija izdala potrebna potrdila oziroma izpise iz uradne evidence.

Po podatkih, ki so jih operaterji dolžni Agenciji posredovati na podlagi obvestila iz 5. člena ZEKom, 12 največjih operaterjev po prihodkih v 2009 predstavljajo operaterji, razvidni iz grafa št. 1.

Graf št. 1: 12 največjih operaterjev po prihodkih

Vir: APEK, 2010

3.1.1.1 Številski prostor

Agencija je minulo leto v skladu z obveznostmi, ki ji jih nalaga 73.a člen ZEKom, in Splošnim aktom o upravljanju pretvorbe števil v ENUM domene števil (Ur. l. RS, št. 89/08) z edinim zainteresiranim izvajalcem, ki se je odzval na javni poziv, sklenila pogodbo o izvajanju pretvorbe števil v ENUM domene števil. Po uspešnem testnem obdobju se komercialno izvajanje pretvorbe prične predvidoma v januarju 2010.

V minulem letu je Zveza slovenskih društev svetovalcev za telefonsko pomoč v stiski uspešno pričela z dajanjem telefonske pomoči v duševni stiski prek dodeljene številke 116 123 v več omrežjih slovenskih operaterjev.

V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo v letu 2009 v zvezi s potrebami operaterjev po dodelitvah posameznih elementov oštevilčenja, ki jih potrebujejo za dostop do storitev in delovanje svojih omrežij, opazno precej manjše povpraševanje operaterjev po dodelitvi geografskih in negeografskih števil, namenjenih javno dostopnim telefonskim storitvam na fiksni lokaciji. Operaterji niso izrazili nobenih potreb po dodelitvi števil za mobilna omrežja. Za razliko od leta 2008 se je pri posameznih operaterjih ponovno povečal obseg vrnjenih elementov oštevilčenja. To kaže na racionalnejšo uporabo dodeljenih virov.

Na dan 31. decembra 2009 je bilo v uradno evidenco Agencije vpisanih 37 operaterjev in drugih subjektov, ki so jim bili v preteklosti dodeljeni različni elementi oštevilčenja. Minulo leto so bili vpisani v evidenco trije taki novi operaterji, a tudi trije izbrisani. Izdanih je bilo 31 novih odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja, 27 odločb o razveljavitvi oziroma prenehanju ali delnem prenehanju odločb, tri odločbe pa so bile spremenjene po uradni dolžnosti. Ob koncu leta 2009 je celotno število izdanih in še veljavnih odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja znašalo 336.

Rast števila prenesenih številke se je v letu 2009 glede na predhodno leto povečala z indeksom 1,10. Tako je bilo po podatkih upravljavca centralne baze prenesenih številke v letu 2009 skupno 155.657 številke, od tega 65.219 mobilnih in 90.438 fiksnih številke oziroma od uvedbe prenosljivosti v začetku leta 2006 skupaj že 420.271 številke.

Tabela št. 2: Obseg dodeljenih oziroma vrnjenih elementov oštevilčenja v letu 2009

Vrsta elementov oštevilčenja	Dodeljeno v letu 2009	Vrnjeno v letu 2009	Stanje dodeljenih elementov ošt. na dan 31. 12. 2009
Geografske številke	60.000	641.000	5.580.000
Negeografske številke (v mobilnih omrežjih)	-	-	7.500.000
Negeografske številke (VOIP številke)	130.000	20.000	2.320.000
080 številke (brezplačne storitve)	320	130	4.200
090 številke (premijske storitve)	350	1440	3.230
088 številke (dostop do posebnih omrežij)	1	40	50
089 številke (daljinsko glasovanje)	-	-	310
10PQ kode (predpone za izbiro operaterja)	1	3	8
NDC kode (nacionalne smerne kode)	2	3	29
DPC kode (kode nacionalne signalizacijske točke)	5	1	126
ISPC kode (kode mednarodne signalizacijske točke)	4	-	32
98MN kode (usmerjalne kode)	4	3	26
MNC kode (koda mobilnega omrežja)	-	-	4
Št. skrajšanega izbiranja	-	171	37
Št. izdajateljeve oznake	-	-	4
Kode podatkovnih omrežij	-	-	1
Kode nestandardne opreme	-	-	1

Vir: APEK 2010

3.1.1.2 Trg mobilne telefonije

Na veleprodajnem trgu so delovanje infrastrukturnih mobilnih operaterjev najbolj zaznamovale spremenjene regulatorne obveznosti na upoštevni trgu ⁶, kjer je Agencija v aprilu leta 2009 izdala nujno začasno odločbo, s katero je uredila medoperaterska razmerja s poudarkom na določitvi najvišjih cen, ki so jih smeli ti na veleprodajnem trgu zaračunavati za zaključevanje klicev in so temeljile na stroškovnem modelu Agencije »*bottom up LRIC*« ter asimetriji med njimi. Z isto odločbo je Agencija kot operaterja s pomembno tržno močjo prvič določila tudi Tušmobil in T-2. Ker je šlo v primeru navedene odločbe za začasen ukrep, je Agencija v rednem postopku že septembra izdala regulatorne odločbe vsem infrastrukturnim mobilnim operaterjem, ki v lastnem javnem mobilnem telefonskem omrežju zaključujejo klice svojim končnim uporabnikom, jih določila za operaterje s pomembno tržno močjo in jim naložila regulatorne obveznosti zagotovitve medomrežnega povezovanja na razumno zahtevo, nediskriminacije, transparentnosti, vključno z objavo vzorčne ponudbe, in cenovne obveznosti, temelječe na stroškovnem modelu Agencije »*bottom up LRIC*« z določenim časovnim preходом od začetnih »*LRIC plus*« cen od začetka veljavnosti odločb k »*čistim LRIC*« cenam v začetku januarja 2013. Med drugim je Agencija v odločbah družbama Tušmobil in T-2 določila tudi postopen časovni prehod od asimetričnih cen v višini 1,5 do simetričnih cen v začetku januarja 2013, skladno s Priporočilom Evropske komisije z dne 7. maja 2009 o regulaciji cen zaključevanja klicev v fiksnih in mobilnih omrežjih EU⁷ (2009/396/ES), UL EU L 124/67 z dne 20. maja 2009 (v nadaljevanju Priporočilo komisije) in Skupnim stališčem Skupine evropskih regulatorjev o simetriji cen zaključevanja klicev v mobilnih in fiksnih omrežjih, ERG (07) 83 final 080312⁸ (v nadaljevanju Skupno stališče).

Poleg medoperaterskega trga za zaključevanje klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih je Agencija v letu 2009 ponovno obravnavala tudi upoštevni trg ⁹. Ker navedeni upoštevni trg ne sodi več med upoštevne trge, za katere po objavi Priporočila Evropske komisije o upoštevni trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja¹⁰ Evropska komisija meni, da so lahko predmet predhodne (*ex ante*) regulacije, je Agencija skladno z navedenim priporočilom opravila tudi t.i. preizkus treh meril, s katerim je dokazala, da je predmetni upoštevni trg primeren za predhodno regulacijo tudi nadalje. Na podlagi izvedene analize je v avgustu 2009 izdala odločbo, s katero je določila družbo Mobitel za operaterja s pomembno tržno močjo in ji naložila naslednje regulatorne obveznosti: zagotovitev treh oblik operaterskega dostopa (dostop v obliki nacionalnega gostovanja, dostop za ponudnike storitev/preprodajalce, dostop za operaterje navideznih mobilnih omrežij – MVNO) na razumno zahtevo, obveznost nediskriminacije, obveznost preglednosti, vključno z objavo vzorčne ponudbe za vse navedene oblike dostopa, in v okviru cenovne obveznosti tudi prepoved škarij cen med veleprodajnimi in maloprodajnimi cenami.

Družbi Mobitel in Si.mobil sta bili z regulatorno odločbo z dne 13. aprila 2007 določeni za operaterja s pomembno tržno močjo na medoperaterskem trgu zaključevanja govornih klicev v javnem mobilnem telefonskem omrežju na celotnem ozemlju Republike Slovenije. V okviru regulatornih obveznosti sta morala operaterja do konca marca 2009 izračunati ceno

⁶ Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg).

⁷ Hkrati z njim tudi: Commission Staff Working Document accompanying the Commission Recommendation on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU, *EXPLANATORY NOTE*, {C(2009) 3359 final} {SEC(2009) 599}, Brussels, 7.5.2009, SEC(2009) 600.

⁸ ERG's Common Position on symmetry of fixed call termination rates and symmetry of mobile call termination rates.

⁹ Dostop do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg).

¹⁰ Priporočilo Evropske komisije o upoštevni trgih proizvodov in storitev v sektorju elektronskih komunikacij, ki so lahko predmet predhodnega urejanja v skladu z Direktivo 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (2007/879/ES) (UL L 344/65 z dne 28.12.2007)

zaključevanja govornih klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju. Družba Mobitel je izračunala ceno zaključevanja govornih klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju na podlagi metode dolgoročnih inkrementalnih stroškov (LRIC) v višini 0,03 EUR na minuto brez DDV kot referenčno ceno za ostale operaterje in kot simetrično ceno za Si.mobil. Družba Si.mobil je izračunala ceno zaključevanja govornih klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju na podlagi stroškov iz preteklega koledarskega leta in metode popolne alokacije stroškov (FAC HCA) v višini 0,0581 EUR na minuto brez DDV. Agencija je ugotovila, da bi uveljavitev cene 0,03 EUR na minuto brez DDV, ki jo je izračunala družba Mobitel, povzročila izkrivljanje konkurence na trgu in ogrozila pravice končnih uporabnikov. Na podlagi navedenega je Agencija 16. aprila 2009 izdala začasno odločbo zaradi takojšnjega varstva učinkovite konkurence in pravic uporabnikov ter družbama Mobitel in Si.mobil razveljavila dotedanje obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva ter jima naložila, da morata od aprila 2009 dalje uveljaviti ceno zaključevanja klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju v višini največ 0,0523 EUR na minuto brez DDV. Družbi Tušmobil in T-2 sta na upoštevnem trgu ⁷¹¹ ravno tako operaterja s pomembno tržno močjo. Z začasno odločbo se jima je naložila cenovna obveznost, v okviru katere sta morali od aprila 2009 dalje uveljaviti ceno za zaključevanje klicev v svojem javnem mobilnem telefonskem omrežju v višini največ 0,0785 EUR.

Agencija je 24. septembra 2009 izdala odločbe za štiri mobilne operaterje, Mobitel, Si.mobil, Tušmobil in T-2, ter razveljavila do takrat veljavnečasne odločbe. Agencija je določila, da mora biti cena zaključevanja govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih družbe Mobitel in Si.mobil stroškovno naravnana, skladno s stroškovno ceno učinkovitega zagotavljanja storitev, ki jo je Agencija izračunala na podlagi lastne stroškovne metodologije »LRIC bottom up« in temelji na stroških učinkovitega hipotetičnega operaterja. Izračunani ceni 0,0324 EUR na minuto brez DDV kot referenčni ceni se morata družbi Mobitel in Si.mobil postopno približevati. Postopen linearen prehod od izhodiščne stroškovno naravnane cene, 0,0523 EUR na minuto brez DDV, učinkovitega zagotavljanja storitev zaključevanja klicev k ciljni stroškovni ceni 0,0324 EUR na minuto brez DDV je najbolj ustrezen in transparenten. Cenovni ukrep je potreben in sorazmeren za zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti in varstva končnih uporabnikov. Enak cenovni ukrep velja tudi za družbi Tušmobil in T-2, torej postopen linearni prehod od referenčne cene 0,0523 EUR na minuto brez DDV k ciljni stroškovni ceni 0,0324 EUR na minuto brez DDV, pri čemer smeta družbi uporabiti faktor asimetrije 1,5. Omenjen cenovni ukrep je začel veljati z dnem uveljavitve odločbe št. 38294-8/2009 in se zaključi, ko vsi štirje mobilni operaterji s pomembno tržno močjo na upoštevnem trgu 7, to je Mobitel, Si.mobil, Tušmobil in T-2, v začetku leta 2013 dosežejo ciljno ceno, ki ne bo znašala več kot 0,0324 EUR na minuto brez DDV.

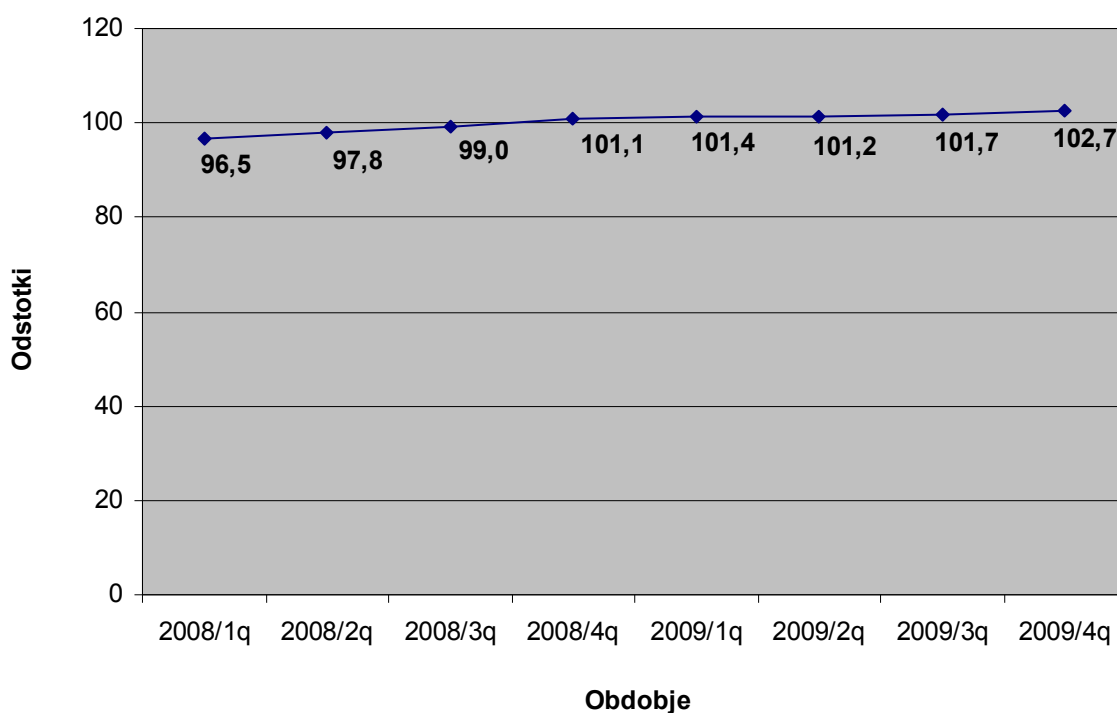
Agencija je v letu 2009 za potrebe zasledovanja ciljev na trgu elektronskih komunikacij in spremljanja dogajanja na trgu v primeru motenj pri zagotavljanju učinkovite konkurence s pomočjo zunanjih strokovnjakov izdelala model maloprodajnih cen mobilnih operaterjev. Vprašalniki so bili poslani šestim operaterjem mobilne telefonije. Namen tega modela za analizo maloprodajnih cen mobilnih operaterjev je bil izoblikovati metodološko enotne ocene škarij cen na slovenskem trgu mobilne telefonije. Za mobilno telefonijo je značilna ponudba paketov mobilnih storitev in združevanja storitev. Na kratek rok lahko združevanja več storitev v paket povzročijo znižanje cen posameznih mobilnih storitev, s čimer dosežejo učinek na povečanje blaginje potrošnikov. Na dolgi rok pa ima lahko praksa združevanja storitev v paket s strani dominantnega ponudnika negativen učinek na dolgoročni obstoj ali ponudbo alternativnih ponudnikov, saj dominantni ponudnik na ta način svojo prednost na trgu vstopnih (veleprodajnih) storitev prenaša na maloprodajni trg. Za slovenski trg mobilne

¹¹ Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih omrežjih (medoperaterski trg).

telefonije je značilen obstoj paketne ponudbe storitev tako na veleprodajnem kot maloprodajnem trgu.

Agencija je v letu 2009 s pomočjo zunanjih strokovnjakov razvila tudi portal za izračun cene zaključevanja klicev v mobilnih omrežjih. Portal omogoča operaterjem javnih mobilnih telefonskih omrežij, ki v svojih omrežjih zaključujejo klice in delujejo na upoštevem trgu 7, da izračunajo svojo ceno zaključevanja na podlagi stroškovnih modelov »*LRIC bottom up*« in »*top down*«, ki jih je pri svojem delu razvila in jih tudi uporablja Agencija.

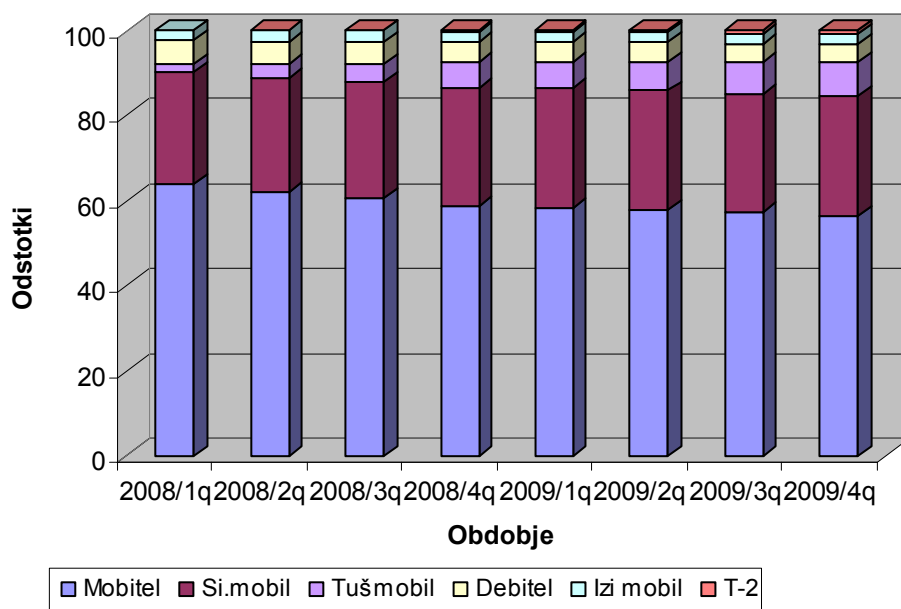
Graf št. 2: Penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo

Vir: APEK, 2010

Število aktivnih uporabnikov mobilne telefonije narašča. Iz grafa št. 2 je razvidno, da je penetracija aktivnih uporabnikov mobilne telefonije na prebivalstvo konec leta 2009 znašala 102,7 %, kar je za 1,6 odstotne točke več kot konec preteklega leta.

Graf št. 3: Deleži aktivnih uporabnikov mobilne telefonije po operaterjih

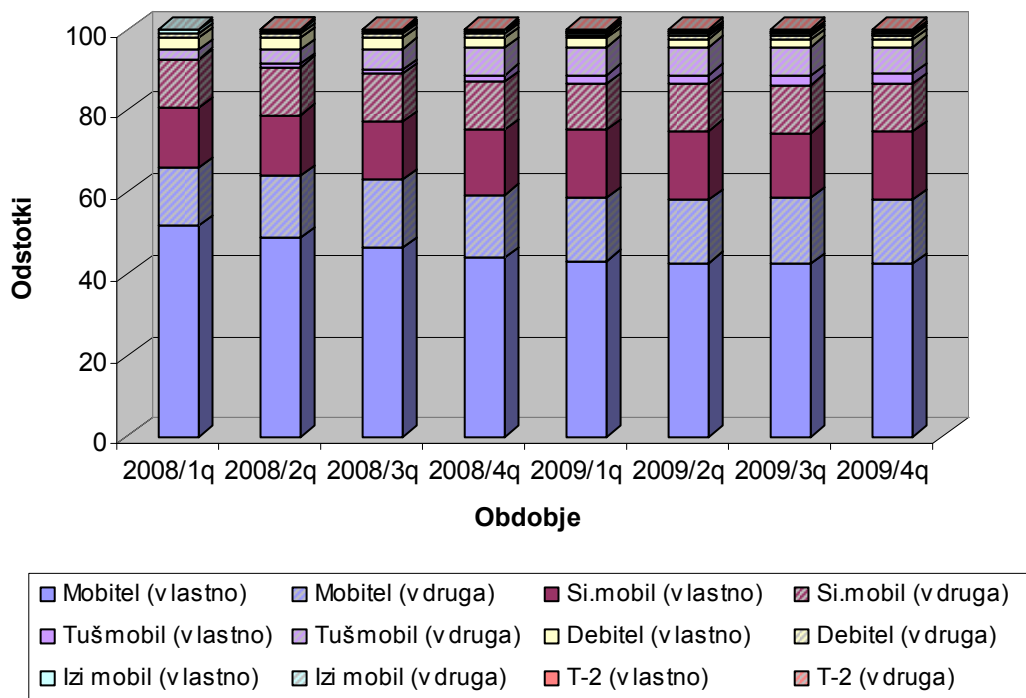

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Mobitel	63,8	62,0	60,6	58,9	58,0	57,6	57,2	56,3
Si.mobil	26,2	26,8	27,3	27,8	28,3	28,2	27,9	28,1
Tušmobil	2,1	3,4	4,4	5,8	6,3	6,9	7,3	8,1
Debitel	5,4	5,2	5,0	4,8	4,6	4,4	4,4	4,3
Izi mobil	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,3	2,4	2,3
T-2		0,1	0,1	0,3	0,5	0,6	0,7	0,8

Vir: APEK, 2010

V letu 2009 je bilo opaziti padec deleža aktivnih uporabnikov pri družbah Mobitel, Debitel in Izimobil. Delež aktivnih uporabnikov se je v letu 2009 povečal družbam Simobil, Tušmobil in T-2.

Graf št. 4: Deleži posredovanega govornega prometa po operaterjih

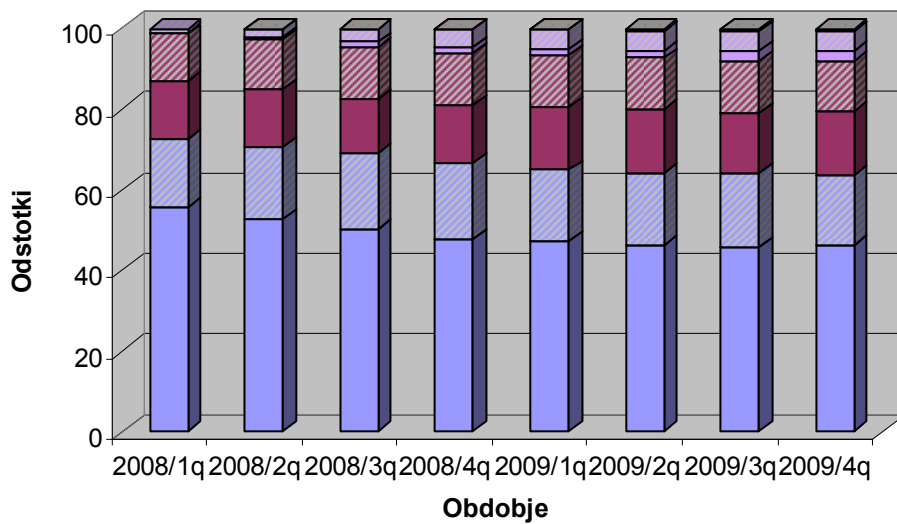

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Mobitel (v lastno)	51,6	48,9	46,5	43,9	43,2	42,7	42,3	42,4
Mobitel (v druga)	14,4	15,2	16,5	15,4	15,3	15,5	16,4	15,5
Si.mobil (v lastno)	14,6	14,8	14,2	15,9	16,8	16,8	15,9	16,7
Si.mobil (v druga)	11,7	11,8	11,8	11,8	11,4	11,6	11,8	12,0
Tušmobil (v lastno)	0,3	0,6	1,1	1,7	2,1	2,2	2,3	2,3
Tušmobil (v druga)	2,1	3,4	5,1	6,6	6,9	6,8	7,0	6,7
Debitel (v lastno)	3,2	3,2	2,9	2,5	2,2	2,0	1,8	1,8
Debitel (v druga)	1,0	1,0	0,9	0,8	0,7	0,8	0,8	0,9
Izi mobil (v lastno)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
Izi mobil (v druga)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
T-2 (v lastno)		0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3
T-2 (v druga)		0,0	0,1	0,2	0,4	0,6	0,7	0,8

Vir: APEK, 2010

Največji delež vseh odhodnih klicev še vedno opravijo uporabniki družbe Mobitel znotraj lastnega omrežja, čeprav je iz grafa št. 4 razvidno, da je ta delež v upadanju. Delež odhodnih klicev uporabnikov družbe Mobitel, ki je posredovan v druga omrežja, se je v letu 2009 minimalno zvišal. Drugi najvišji delež posredovanih klicev ima družba Si.mobil, ki beleži porast deleža posredovanih klicev, tako v lastno kot tudi v druga omrežja. Iz grafa je razvidna rast deleža posredovanih klicev družbe Tušmobil in T-2, tako v lastno kot tudi v druga omrežja. Delež posredovanih klicev družb Debitel in Izi mobil se je v primerjavi z enakim obdobjem lani znižal.

Graf št. 5: Deleži zaključenega govornega prometa po operaterjih

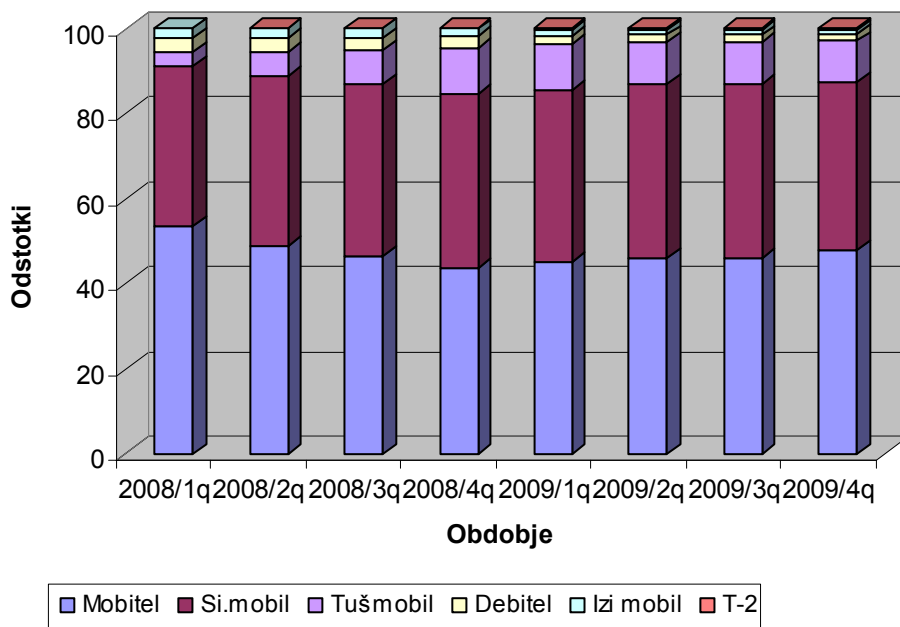
■ Mobitel (iz lastnega)	■ Mobitel (iz drugih)	■ Si.mobil (iz lastnega)
■ Si.mobil (iz drugih)	■ Tušmobil (iz lastnega)	■ Tušmobil (iz drugih)
■ T-2 (iz lastnega)	■ T-2 (iz drugih)	

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Mobitel (iz lastnega)	55,6	52,7	50,0	47,9	47,1	46,4	45,9	46,3
Mobitel (iz drugih)	17,0	17,9	19,2	18,5	17,8	17,8	18,5	17,5
Si.mobil (iz lastnega)	14,5	14,5	13,3	14,6	15,7	15,7	14,7	15,6
Si.mobil (iz drugih)	11,6	12,2	13,0	12,7	12,6	12,8	13,0	12,6
Tušmobil (iz lastnega)	0,3	0,6	1,1	1,8	1,8	1,9	2,3	2,4
Tušmobil (iz drugih)	1,1	2,0	3,3	4,3	4,7	4,8	5,0	5,0
T-2 (iz lastnega)		0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3
T-2 (iz drugih)		0,0	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4	0,4

Vir: APEK, 2010

V primerjavi s preteklim letom na medoperaterskem trgu beleži največji delež zaključenega govornega prometa družba Mobitel, tako iz lastnega omrežja kot tudi iz drugih omrežij, ki pa sta oba v upadanju. Pri družbi Si.mobil je opaziti povečanje tržnega deleža zaključenega govornega prometa v lastnem omrežju, medtem ko iz drugih omrežij v zadnjem četrtletju leta 2009 beleži minimalni padec deleža v primerjavi z enakim obdobjem lani. Družbi Tušmobil in T-2 sta povečali delež zaključenega prometa, tako iz lastnega kot tudi iz drugih omrežij.

Graf št. 6: Deleži poslanih SMS po operaterjih

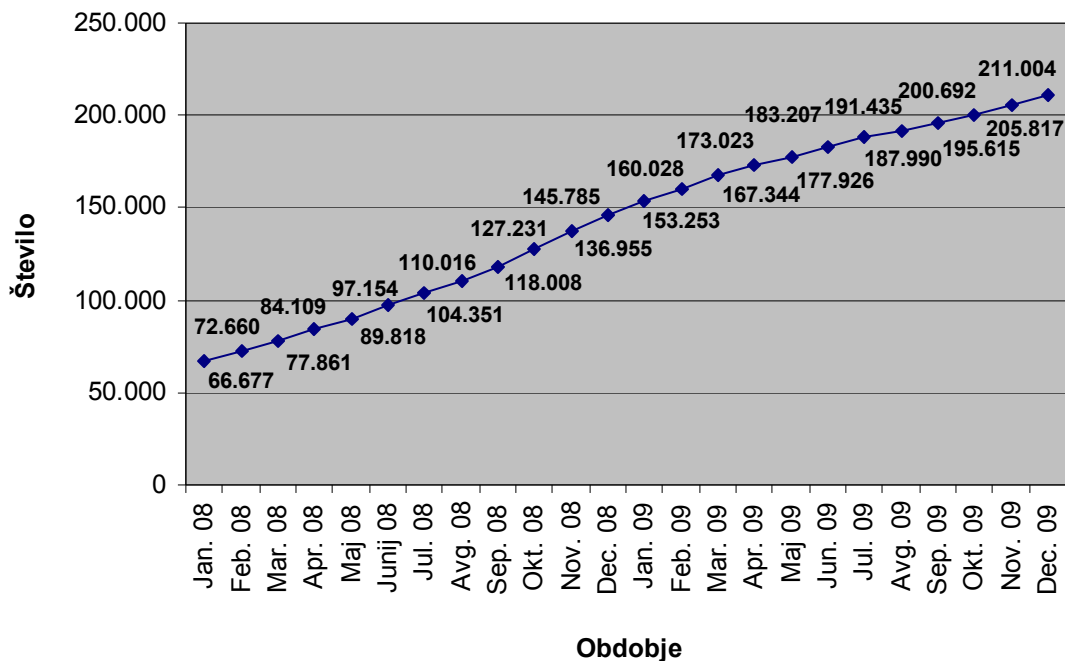

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Mobitel	53,6	49,0	46,3	43,7	44,9	46,0	46,0	47,9
Si.mobil	37,7	39,8	40,5	40,7	40,3	40,7	40,9	39,5
Tušmobil	2,9	5,5	8,0	11,0	10,8	9,9	9,9	9,6
Debitel	3,6	3,4	3,0	2,7	2,1	1,8	1,7	1,6
Izi mobil	2,1	2,2	2,1	1,8	1,4	1,3	1,2	1,1
T-2		0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3

Vir: APEK, 2010

V zadnjem četrtletju leta 2009 je v primerjavi z enakim obdobjem lani opaziti povečanje deleža poslanih SMS-ov pri družbi Mobitel, medtem ko ostali operaterji beležijo zmanjšanje deleža. Največji delež poslanih SMS-ov beleži družba Mobitel, sledijo ji družbe Si.mobil, Tušmobil, Debitel, Izi mobil in T-2.

Graf št. 7: Prenesene mobilne številke

Vir: APEK, 2010

Tudi v letu 2009 se nadaljuje trend naraščanja prenesenih mobilnih števil. Konec leta 2009 je bilo skupno prenesenih že 211.004 mobilnih števil med mobilnimi operaterji, v celotnem letu 2009 pa 65.219 mobilnih števil.

3.1.1.3 Trg fiksne telefonije

Na trgu fiksne telefonije je Agencija v letu 2009 deregulirala štiri maloprodajne trge za klice na fiksni lokaciji, in sicer trga javno dostopnih nacionalnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji za rezidenčne in za poslovne uporabnike (nekdanja upoštevena trga 3 in 5) ter trga javno dostopnih mednarodnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji za rezidenčne in poslovne uporabnike (nekdanja upoštevena trga 4 in 6).¹² Agencija je z analizami ugotovila, da so navedeni trgi konkurenčni in da predhodna (*ex ante*) regulacija na njih ni več potrebna. Tako je regulacija pripeljala trg fiksne telefonije na področju maloprodajnih klicev do konkurenčnih razmer, medtem ko sta stara upoštevena trga 1 in 2, ki sta obsegala dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji ločeno za rezidenčne in poslovne uporabnike, skladno z novim priporočilom Komisije združena v upošteveni trg 1¹³, ki je še vedno reguliran.

Na področju fiksne telefonije so največje spremembe, ki se pojavljajo, tehnološke narave, kar je povezano z vedno večjo penetracijo širokopasovnega dostopa do interneta in posledično rasti števila priključkov VoIP.

Agencija je z regulatornima odločbama v letu 2007 na upoštevnem trgu dostopa do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji za rezidenčne in poslovne uporabnike kot obveznost operaterju s pomembno tržno močjo Telekomu Slovenije d. d. (v nadaljevanju Telekom Slovenije) naložila oblikovanje cen po metodi cenovne kapice, in sicer za naročnine za

¹² Splošni akt o določitvi upoštevnih trgov, Uradni list RS, št. 18/2008, 112/2008.

¹³ Dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji.

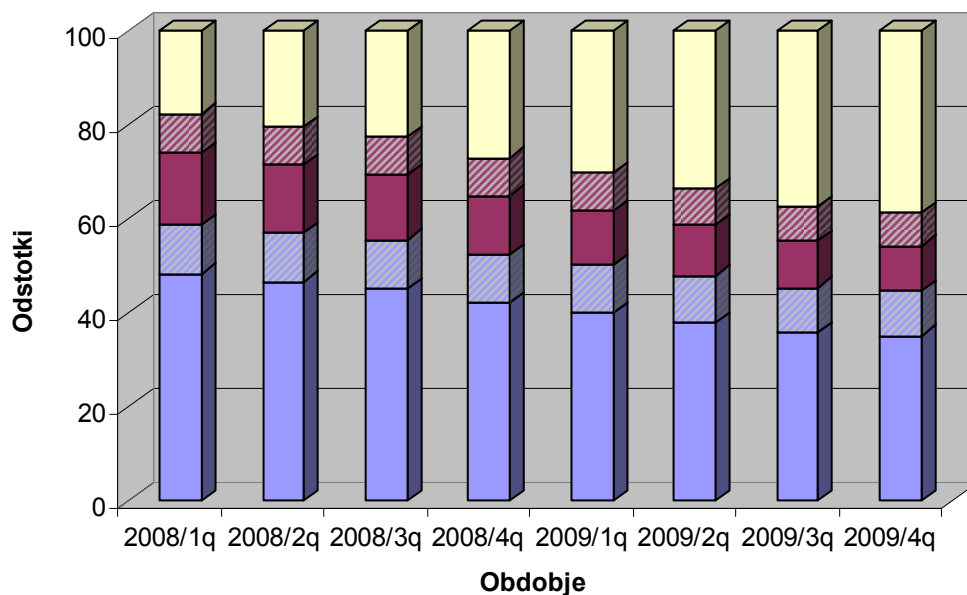
priključke PSTN, ISDN BA in ISDN PA v štirih korakih. Drugi korak uskladitve cen je datiral 31. januarja 2009. Družba Telekom Slovenije je morala cene naročnin za priključke PSTN oblikovati v skladu z navedeno obveznostjo, in sicer izračunano po formuli »inflacija 2008 - 3,18 %«, za cene naročnin za priključke ISDN BA »inflacija 2008 - 1,45 %« ter za ISDN PA »inflacija 2008 - 0,15 %«.

V okviru fiksne telefonije, ki med drugim zajema tudi zaključevanje, posredovanje in tranzit klicev na medoperaterskih trgih, se je Agencija posvetila nadzoru nad izvajanjem regulatornih obveznosti družb Telekom Slovenije, T-2, Amis d. o. o. (v nadaljevanju Amis), In.life d. d. (v nadaljevanju In.life), Tušmobil, Sinfonika d. d. (v nadaljevanju Sinfonika), Telemach d. o. o. (v nadaljevanju Telemach) in Ljubljanski kabel d. d. (v nadaljevanju Ljubljanski kabel). Te so bile v letu 2008 navedenim družbam naložene na medoperaterskih trgih zaključevanja klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih, družbi Telekom Slovenije pa tudi na medoperaterskem trgu posredovanja klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju ter na medoperaterskem trgu tranzitnih storitev v javnem fiksnem telefonskem omrežju.

Družbe T-2, Amis, In.life, Tušmobil, Sinfonika, Telemach in Ljubljanski kabel so morale na podlagi obveznosti cenovnega nadzora z začetkom leta 2009 oblikovati in uveljaviti ceno zaključevanja klicev v svojem javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji, ki ne presega več kot 30 % najnižje izračunane stroškovne cene zaključevanja klicev v kateremkoli javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji v Republiki Sloveniji na tistem nivoju medomrežne povezave, ki omogoča dostop do vseh končnih uporabnikov predmetnega operaterja. Družba T-2 je morala poleg obveznosti cenovnega nadzora izpolniti tudi obveznost stroškovnega računovodstva, v okviru katere je morala do konca februarja 2009 na podlagi popolne alokacije preteklih stroškov (FAC HCA) izračunati in oblikovati stroškovno ceno za zaključevanje klicev v svojem javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji, ki je morala temeljiti na obračunskem obdobju za leto 2008, ter istočasno Agenciji posredovati kalkulacije, iz katerih je razviden izračun teh cen. V primeru, da bi stroškovna cena presegala ceno, določeno po ceni v okviru obveznosti cenovnega nadzora, se mora stroškovna cena prilagoditi slednji. Družba T-2 je zaradi stroškovne cene, ki je presegla ceno, določeno po obveznosti cenovnega nadzora, tako uveljavila ceno, ki ni za več kot 30 % presegala najnižje izračunane stroškovne cene zaključevanja klicev. Na ta način so se cene zaključevanja klicev vseh navedenih operaterjev na medoperaterskem nivoju v letu 2009 posledično približale druga drugi kot tudi najnižji izračunani stroškovni ceni zaključevanja klicev Telekoma Slovenije.

Telekom Slovenije je moral do konca februarja 2009 v skladu z obveznostmi cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva oblikovati na podlagi metode dolgoročnih inkrementalnih stroškov (LRIC) stroškovno naravnane cene za posredovanje, zaključevanje in tranzit klicev ter hkrati posredovati Agenciji kalkulacije, iz katerih je razviden izračun teh cen. Glede na to, da iz kalkulacij cen medomrežnega povezovanja, ki jih je posredoval Telekom Slovenije, ni bila razvidna vzročnost, objektivnost, doslednost, učinkovitost in transparentnost celotnega postopka izračuna cen, je Agencija v okviru nadzora obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva Telekomu Slovenije z začasno odločbo naložila, da uveljavi cene zaključevanja klicev, kot jih je izračunala Agencija na podlagi lastnega modela, ki temelji na metodi dolgoročnih prirastnih stroškov (LRIC) in je oblikovan od spodaj navzgor.

Graf št. 8: Deleži telefonskih priključkov po tehnologijah

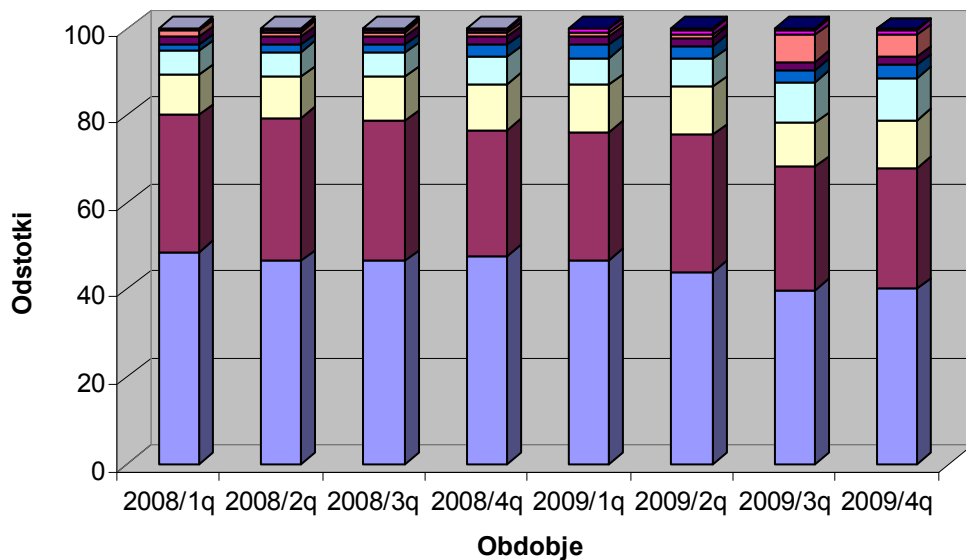

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
PSTN	48,3	46,6	45,1	42,1	40,0	37,9	35,8	35,1
PSTN Centreks	10,5	10,5	10,5	10,3	10,1	9,9	9,5	9,4
ISDN BA in PA	15,2	14,4	13,8	12,6	11,7	10,8	10,0	9,7
ISDN Centreks	8,3	8,2	8,2	8,0	7,9	7,7	7,2	7,1
VoIP	17,6	20,3	22,5	27,0	30,2	33,7	37,4	38,7

Vir: APEK, 2010

Delež IP telefonije se je tudi v letu 2009 povečeval. V primerjavi s preteklim letom se je tržni delež IP telefonije po številu priključkov zvišal za 11,7 odstotne točke, medtem ko so se ostali deleži priključkov klasične telefonije znižali.

Graf št. 9: Tržni deleži operaterjev, ki ponujajo VoIP storitve, po številu priključkov

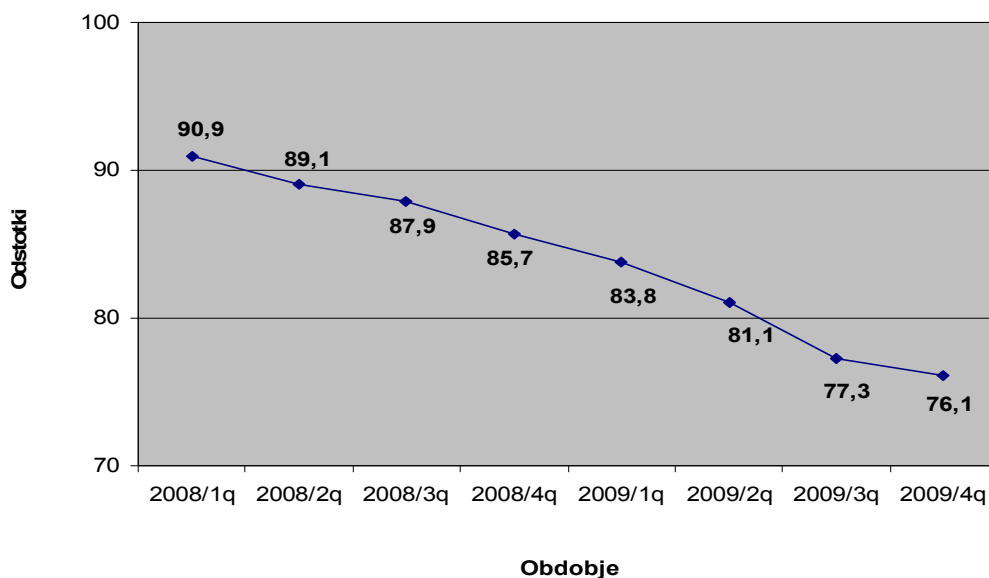
Telekom Slovenije	T-2	Telemach
Amis	In.life	UPC Ljubljanski kabel
Tušmobil	Softnet	Teleing
Sinfonika		

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Telekom Slovenije	48,6	46,5	46,6	47,7	46,7	44,1	40,0	40,1
T-2	31,6	32,9	32,1	29,0	29,4	31,5	28,2	27,8
Telemach	8,9	9,3	10,1	10,5	11,0	10,8	10,3	11,0
Amis	5,6	5,8	5,4	6,2	6,1	6,6	9,2	9,6
Tušmobil	1,1	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8	6,3	5,0
In.life	1,5	1,8	2,0	2,9	2,9	3,0	2,9	3,0
UPC Ljubljanski kabel	1,9	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9	1,7	1,9
Softnet	0,2	0,4	0,4	0,6	0,9	1,1	1,1	1,1
Teleing	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4
Sinfonika	0,2	0,2	0,2	0,2				

Vir: APEK, 2010

Največji tržni delež po številu priključkov IP telefonije ima družba Telekom Slovenije, ki ji sledijo družbe T-2, Telemach, Amis, Tušmobil, In.life in ostale.

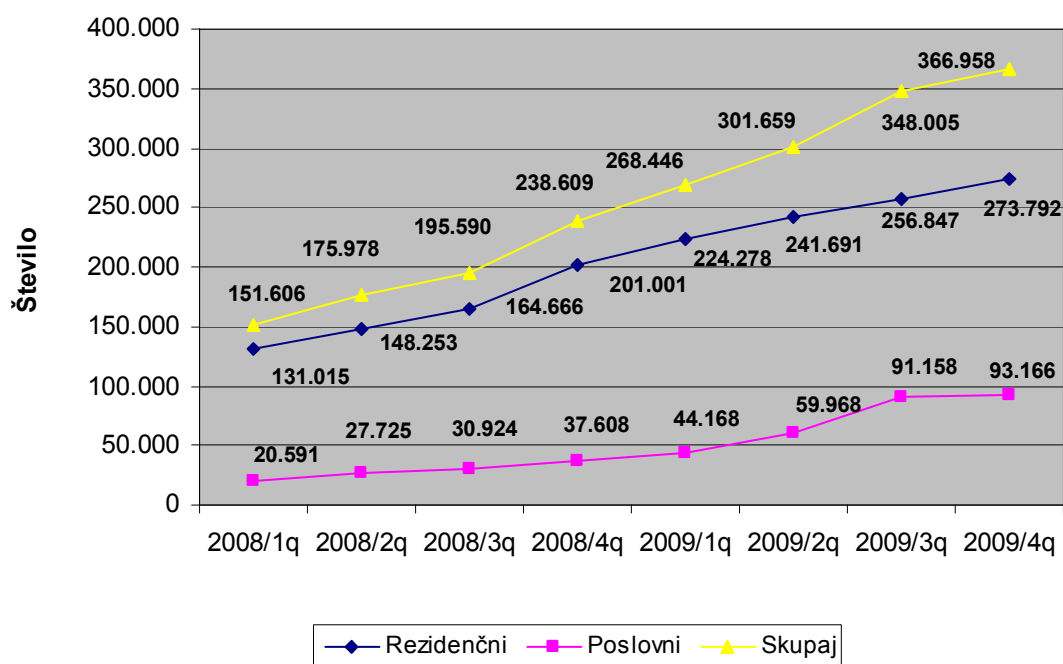
Graf št. 10: Tržni delež družbe Telekom Slovenije na trgu fiksne telefonije glede na število priključkov na javno telefonsko omrežje na fiksni lokaciji

Vir: APEK, 2010

Tržni delež družbe Telekom Slovenije po številu priključkov na trgu fiksne telefonije je še vedno v upadanju. V primerjavi s koncem leta 2008 je tržni delež družbe Telekom Slovenije padel za 9,6 odstotne točke. Upadanje tržnega deleža je predvsem posledica upadanja priključkov klasične telefonije.

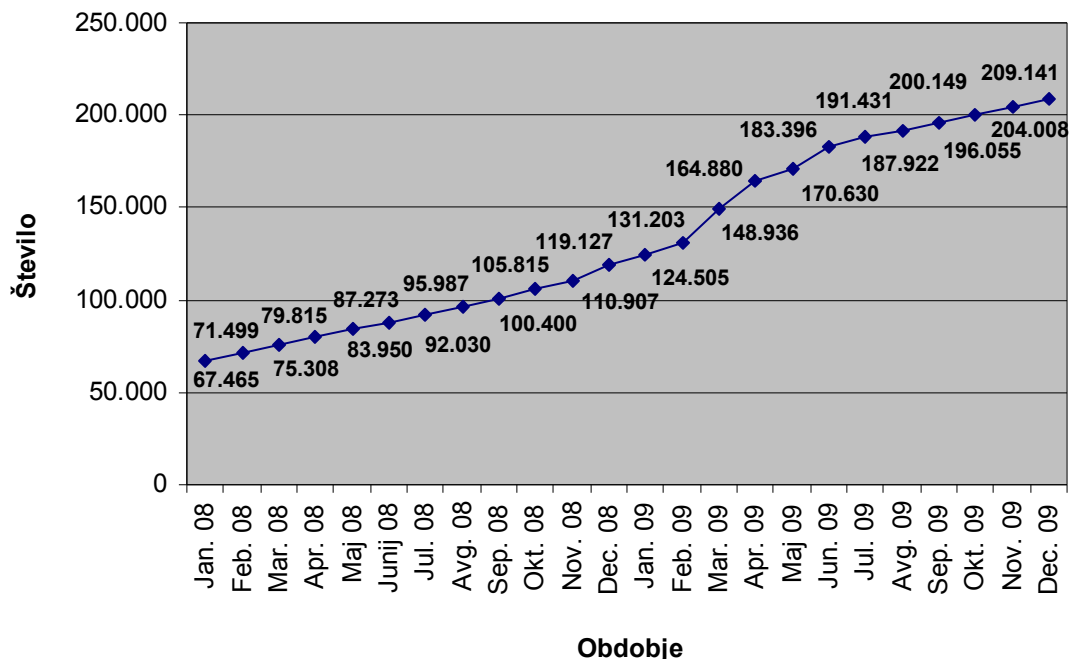
Graf št. 11: Rast IP telefonskih priključkov

Vir: APEK, 2010

Graf št. 11 prikazuje rast rezidenčnih in poslovnih IP telefonskih priključkov. Konec leta 2009 je bilo vzpostavljenih 366.958 VoIP priključkov, kar je za 53,8 % več v primerjavi s koncem preteklega leta.

Graf št. 12: Prenesene fiksne številke

Vir: APEK, 2010

Tudi v letu 2009 se nadaljuje trend naraščanja prenesenih fiksnih števil. Konec leta 2009 je bilo skupno prenesenih že 209.141 fiksnih števil med fiksnimi operaterji, v celotnem letu 2009 pa 90.014 fiksnih števil.

3.1.2 Širokopasovni dostop in konvergenca

3.1.2.1 Širokopasovni dostop

Širokopasovni dostop do interneta ostaja še vedno eno glavnih meril in gonil razvoja informacijske družbe v Evropi, saj pomembno prispeva k razvoju internetnih storitev, e-trgovine in novih elektronskih distribucijskih poti. Širokopasovni dostop na fiksni lokaciji se še vedno najpogosteje zagotavlja prek xDSL tehnologij, ki uporabljajo bakrene krajevne zanke javnega telefonskega omrežja, ali prek kabelskih omrežij, vse več pa tudi prek optičnih vlaken. V letu 2009 pa je bil kljub navedenemu opazen padec deleža širokopasovnega dostopa prek xDSL tehnologije, in sicer zaradi nagle rasti širokopasovnega dostopa prek optičnih vlaken.

Agencija je v letu 2009 nadaljevala z analizama upoštevnega trga ⁴¹⁴ in upoštevnega trga ⁵¹⁵, ki ju je začela v letu 2008. Evropska komisija je pri pripravi novega regulatornega okvira

¹⁴ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperaterski trg).

¹⁵ Širokopasovni dostop (medoperaterski trg).

zavzela stališče tehnološke nevtralnosti. Skladno s tem načelom je lahko predmet predhodne (*ex ante*) regulacije vsa omrežna infrastruktura.

Strategija družbe Telekom Slovenije glede posodabljanja omrežja je v manjši meri skrajševanje zank in v večji meri nadgradnja obstoječih zank z optičnimi, pri čemer gre za nadgradnjo bakrenih dostopovnih povezav med glavnim delilnikom in (bolj) lokaliziranih optičnih točk zgoščevanja. To bi v odsotnosti regulacije optične infrastrukture operaterje, ki uporabljajo dostop z bitnim tokom prek omrežja družbe Telekom Slovenije, sililo v iskanje alternativ, ki bi bile praviloma manj učinkovite. Take alternative bi lahko vključevale gradnjo vzporednega lastnega dostopovnega omrežja, uporabo dostopa do podzank v kombinaciji s svojim (razširjenim) omrežjem, uporabo podzank v kombinaciji s primernim hrbteničnim in agregacijskim (t.i. »*backhaul*«) omrežjem do lokacije glavnega delilnika oziroma korak nazaj po investicijski lestvi, ki ga predstavlja uporaba veleprodajne storitve širokopasovnega dostopa, zagotovljene na lokaciji glavnega delilnika ali na višji ravni v omrežju. Večina alternativnih operaterjev je že znatno investirala v razvezavo bakrene krajevne zanke, pri čemer pa trenutno nimajo na voljo lastne optike oziroma ethernetnih povezav, izgradnja lastnega omrežja pa bi bila zanje najmanj v obdobju do naslednje analize preveliko finančno breme. Hkrati za vstopajoče operaterje tudi dostop z bitnim tokom še vedno predstavlja pomembno stopnjo na investicijski lestvi, po kateri postopno plezajo.

Agencija je tako predvsem zaradi nadgrajevanja obstoječe bakrene dostopovne infrastrukture z optičnimi vlakni in zaradi tehnološke primerljivosti storitev, ki jih je mogoče zagotavljati prek obeh oblik dostopa, kot del obeh upoštevanih trgov vključila tudi optično infrastrukturo.

Agencija je v analizi upoštevne trga ⁴¹⁶ ugotovila, da je na tem upoštevni trgu operater s pomembno tržno močjo družba Telekom Slovenije, in zanj predlagala naložitev naslednjih obveznosti:

- obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe (vključno do optične krajevne zanke, jaškov, kanalizacije, aktivne ethernet povezave, neosvetljenega optičnega vlakna in hišne napeljave);
- obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja, obveznost zagotavljanja preglednosti;
- obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva ter
- obveznost ločitve računovodskih evidenc.

Podobno je Agencija na podlagi ugotavljanja zamenljivosti kot del upoštevne trga ⁵¹⁷ vključila tudi širokopasovni dostop prek optičnega omrežja. Agencija je v predmetni analizi ugotovila, da je na tem upoštevni trgu operater s pomembno tržno močjo družba Telekom Slovenije, in zanj predlagala naložitev naslednjih obveznosti:

- obveznost dopustitve operatorskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe;
- obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja;
- obveznost zagotavljanja preglednosti;
- obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva ter

¹⁶ Dostop do (fizične) omrežne infrastrukture (vključno s sodostopom ali razvezanim dostopom) na fiksni lokaciji (medoperatorski trg).

¹⁷ Širokopasovni dostop (medoperatorski trg).

- obveznost ločitve računovodskih evidenc.

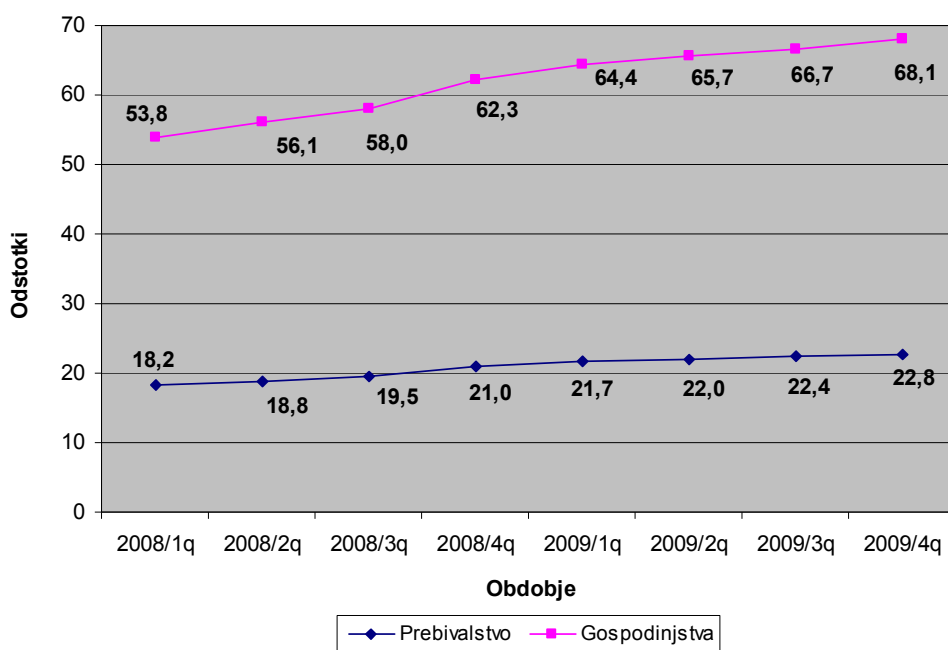
Agencija je v avgustu 2009 analizi obeh upoštevnihi trgov predložila v postopek javnega posvetovanja tako, da ju je istočasno objavila na svoji spletni strani. Agencija je na podlagi upoštevanihi pripomb na navedeni analizi, pridobljenih v okviru javnega posvetovanja, prišla do delno spremenjenih in dopolnjenih zaključkov glede predloga obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, zato je konec septembra 2009 spremenjeni del analizi še enkrat predložila v postopek javnega posvetovanja. Istočasno je Agencija obe analizi navedenega upoštevnege trga priglasila Evropski komisiji. Agencija je pridobljena mnenja in pripombe ter odgovore nanje objavila na svoji spletni strani v drugi polovici novembra, nato pa začela upravni postopek.

Agencija je v postopku regulatornega urejanja storitev elektronskih komunikacij analizirala trg dostopa do omrežne infrastrukture na fiksni lokaciji. Proučila je obstoječe cenovne obveznosti ter ocenila, da se stroškovna metodologija LRIC ohrani, nato pa z namenom izračuna cene razvezave optične krajevne zanke v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki začela razvijati svoj model LRIC. Model za izračun optične krajevne zanke predstavlja v večji meri nadgradnjo modela za izračun razvezave bakrene krajevne zanke iz leta 2008. Metodologija za izgradnjo modela predstavlja »*LRIC bottom up*«. Vire podatkov so predstavljali osnoven model razvezave krajevne zanke, podatki o optičnem omrežju družbe Telekom Slovenije in podatki, pridobljeni s primerjalno analizo. Model je zasnovan upoštevajoč učinkovite stroške operaterja, in sicer tako operativne stroške kot učinkovite investicije z uporabo učinkovite sodobne tehnologije. Bistvo modeliranja torej pri izgradnji optične infrastrukture predstavlja stroškovno minimiziranje, kjer z optimizacijskim algoritmom izračunamo optimalno razporeditev razpoložljivih vlaken. Agencija je tako modelirala dostopovne storitve, izvedene po optičnem prenosnem omrežju; razvezavo optičnega vlakna, neosvetljeno optiko, najem kabelske kanalizacije, t.i. »*backhaul*« povezavo ter ethernet prenos. Agencija je na trgu dostopa do fizične omrežne infrastrukture predvidela naložitev operaterju s pomembno tržno močjo (zaradi spodbujanja učinkovitega zagotavljanja storitev, s tem da pokriva zgolj inkrementalne stroške na osnovi predvidenih stroškov, ob upoštevanju najbolj učinkovite dostopne tehnologije »*LRIC bottom up*«) izračunane cene v skladu z LRIC metodologijo, kjer cene niso izračunane. Agencija je zaradi transparentnosti podatkov operaterjem podrobno predstavila model, prikazala načine izračuna stroškov ter podala izračunane cene. Na podlagi pripomb, pridobljenih v okviru javnega posvetovanja na prvo analizo trga dostopa do omrežne infrastrukture, je Agencija prišla do delno spremenjenih podatkov, zaradi česar je prišlo do spremembe prvotno naloženih obveznosti. Agencija je zato upoštevajoč pripombe operaterjev izvedla ponovno analizo ter dodatno razjasnila uporabo obveznosti cenovnega nadzora za optične povezave od prostorov operaterja do prostorov skupnih lokacij.

Hkrati z analizo dostopa do omrežne infrastrukture je Agencija analizirala trg širokopasovnega dostopa. Agencija je ponovno proučila metode in ugotovila, da je najprimernejša metoda za oblikovanje veleprodajne cene za mesečno zakupnino navideznega kanala za širokopasovni dostop na obstoječih priključkih »*maloprodajna cena minus*«, se pravi metoda, ki je veljala tudi doslej. Agencija je pri izračunu »*maloprodajne cene minus*« ponovno angažirala eksperte ekonomske stroke. Izhajala je iz hibridnega modela, ki podatke družbe Telekom Slovenije kombinira s primerljivimi podatki drugih operaterjev (pridobljenih s pomočjo primerjalne analize) ter upošteva rezultate »*LRIC bottom up*« dostopovnega modela za izračun optične krajevne zanke. Agencija je dodatno za operaterja s pomembno tržno močjo predvidela obveznost oblikovanja cen v skladu z metodologijo LRIC za vse tiste cene, ki jih zaračunava v okviru zagotavljanja širokopasovnega dostopa, pa te niso zajete v »*maloprodajni ceni minus*«, kakor tudi prepoved škarij cen pri oblikovanju paketov.

Agencija je v postopku nadzora izpolnjevanja obveznosti enakega obravnavanja, preglednosti ter cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, naloženih zavezanki družbi Telekom Slovenije, z odločbo št. 3824-50/2007-3 z dne 11. oktobra 2007 naložila, da mora popraviti vzorčno ponudbo za širokopasovni dostop tako, da vanjo vključi tudi storitve dostopa z bitnim tokom, ki se izvajajo preko EMX sistema, uskladiti cene za izvajanje teh storitev z naloženo obveznostjo, ter odločila, od kdaj navedene cene veljajo.

Graf št. 13: Penetracija fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta

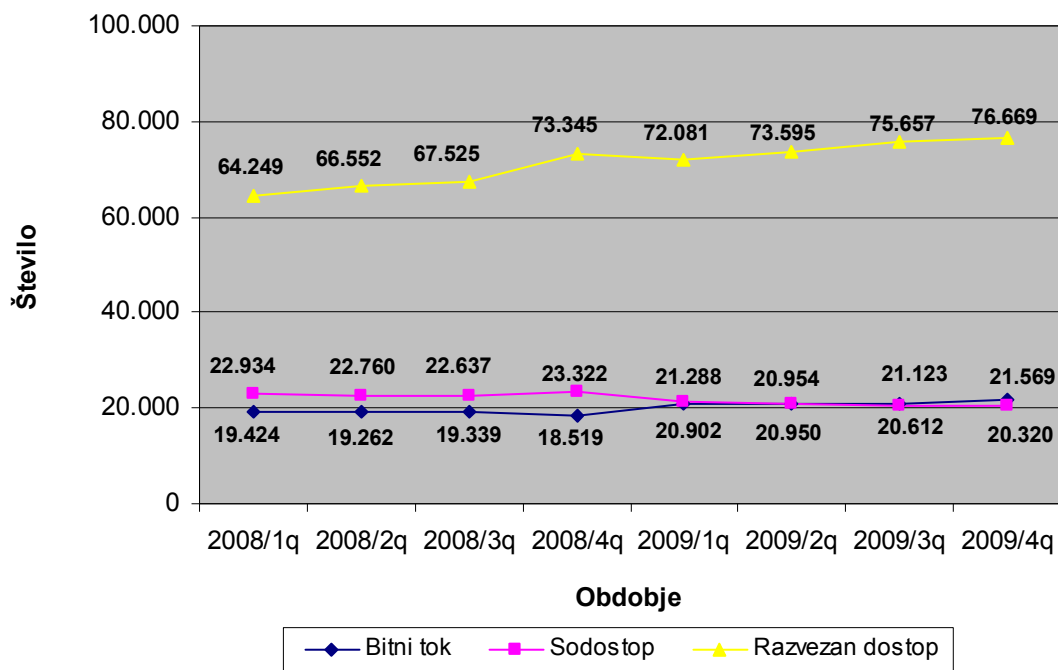

Vir: APEK, 2010

Penetracija širokopasovnih priključkov do interneta tudi v letu 2009 narašča. Penetracija glede na gospodinjstva se je v primerjavi s preteklim letom zvišala za 5,8 odstotne točke, medtem ko se je penetracija glede na prebivalstvo zvišala za 1,8 odstotne točke.

Operaterji lahko na maloprodajnem trgu ponujajo širokopasovni dostop prek razvezave krajevne zanke in prek bitnega toka družbe Telekom Slovenije.

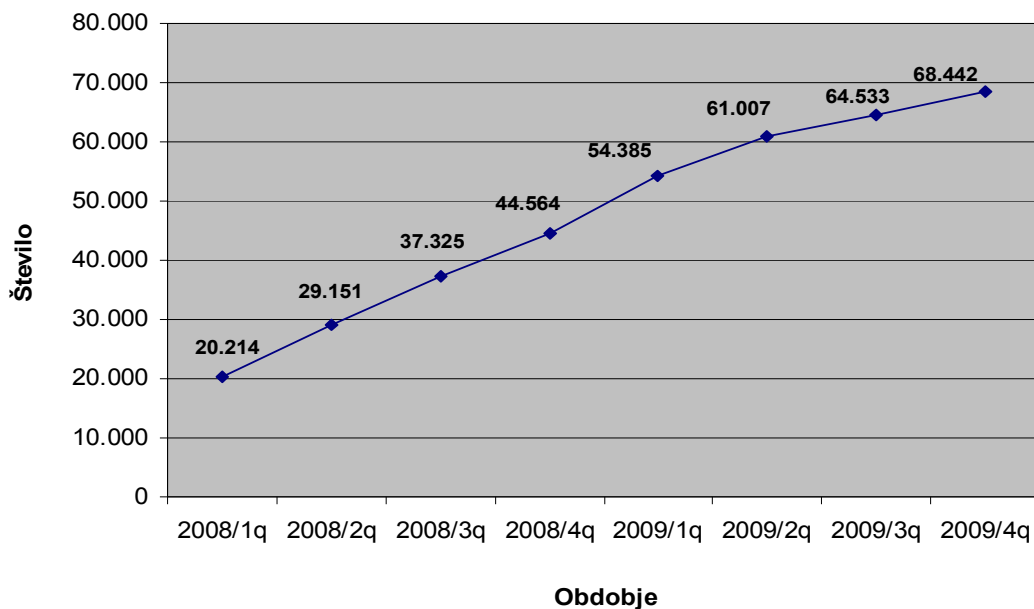
Graf št. 14: Razmerje med bitnim tokom in razvezanim dostopom

Vir: APEK, 2010

Kot je razvidno iz grafa št. 14, se število priključkov dostopa prek razvezave krajevne zanke in prek bitnega toka še vedno povečuje, vendar se trend rasti počasi umirja, kar lahko pripišemo gradnji optičnih omrežij, ki je razvidna iz grafa št. 15. Število priključkov sodostopa v opazovanem obdobju pada. Razmerje med številom priključkov prek bitnega toka in razvezanega dostopa za alternativne operaterje je v korist slednjega. Interes alternativnih operaterjev za razvezani dostop lahko pripišemo doseženi višji stopnici na investicijski lestvici. V primerjavi s preteklim letom se je število priključkov prek razvezanega dostopa zvišalo, prav tako pa je število priključkov prek bitnega toka začelo po padanju v preteklem letu ponovno rasti. Število priključkov prek bitnega toka se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 16,5 %, število priključkov prek povsem razvezanega dostopa za 4,5 %, medtem ko se je število priključkov sodostopa zmanjšalo za 12,9 %.

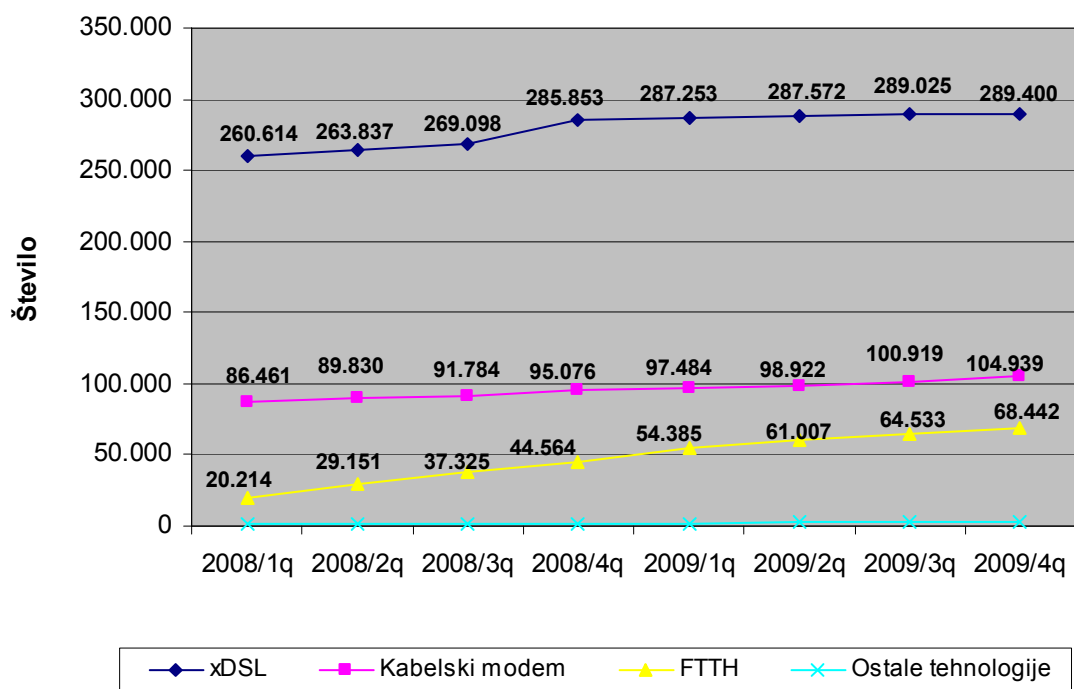
Graf št. 15: Rast števila priključkov prek optike do doma (FTTH)

Vir: APEK, 2010

Kot je razvidno iz grafa številka 15, je število optičnih priključkov do doma tudi v zadnjem letu močno naraščalo in se v primerjavi s preteklim letom povečalo za 53,6 %. Rast je predvsem povezana z gradnjo optičnega dostopnega omrežja s strani družbe Telekom Slovenije in alternativnega operaterja T-2.

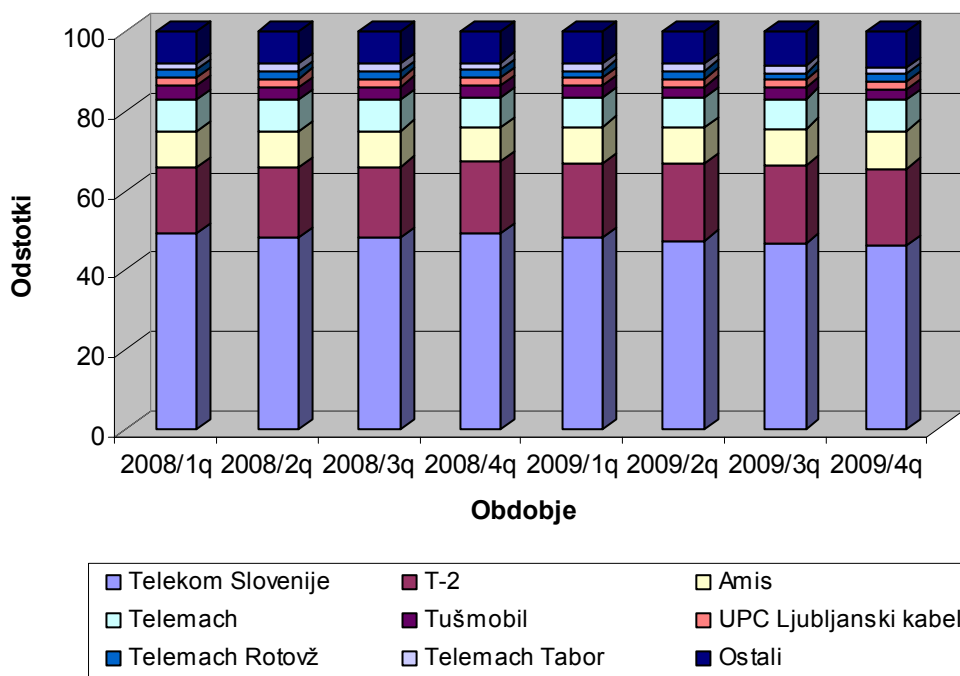
Graf št. 16: Gibanje deležev fiksniš širokopasovnih tehnologij

Vir: APEK, 2010

V letu 2009 je 289.400 uporabnikov fiksnih širokopalovnih tehnologij dostopalo do interneta prek xDSL tehnologije, kar je za 1,2 % več kot v preteklem letu. Delež končnih uporabnikov, ki dostopajo prek kablanskega omrežja, se je v primerjavi s preteklim letom povečal za 10,4 %, medtem ko se je pri širokopalovnem dostopu prek optike do doma (FTTH) povečal za 53,6 %. V luči zamenjave bakrenega omrežja z optičnim in tehnološko nevtralne definicije trga za fizično dostopovno infrastrukturo s strani Komisije je Agencija v letu 2009 že v okviru opravljenih analiz upoštevni trgov predlagala širitev regulacije operatorskega dostopa na optično omrežje.

Graf št. 17: Tržni deleži operaterjev fiksnega širokopalovnega dostopa do interneta po številu priključkov

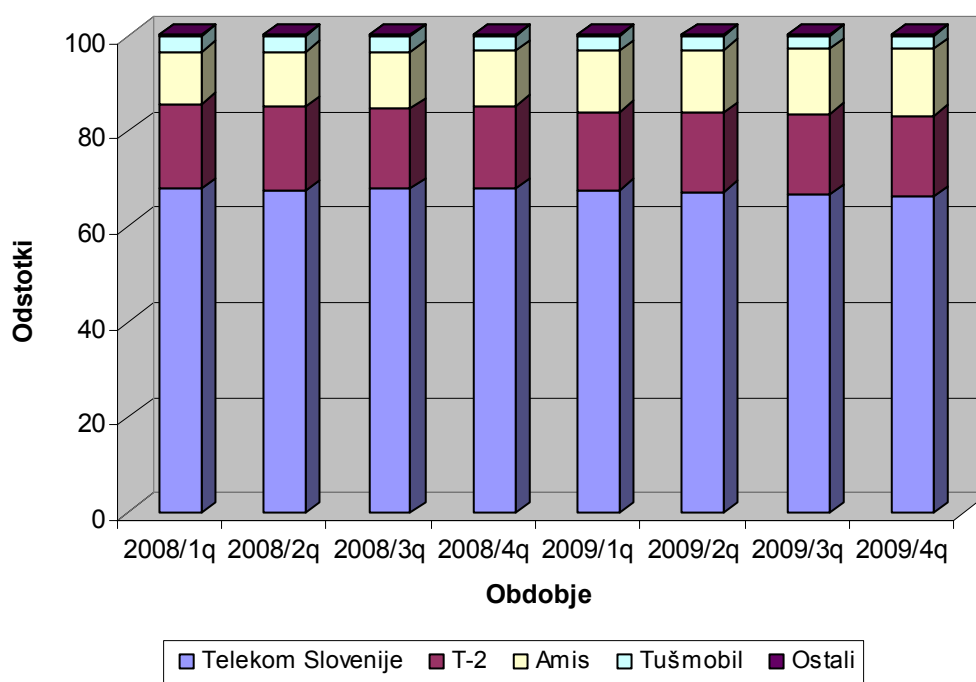

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Telekom Slovenije	49,2	48,2	48,3	49,1	48,2	47,4	46,8	46,1
T-2	16,8	17,6	17,8	18,2	18,7	19,4	19,6	19,6
Amis	8,8	9,0	9,1	8,7	9,3	9,2	9,3	9,5
Telemach	8,3	8,1	7,9	7,5	7,4	7,5	7,5	7,7
Tušmobil	3,2	3,2	3,1	3,0	2,8	2,7	2,6	2,6
UPC Ljubljanski kabel	2,0	2,1	2,1	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0
Telemach Rotovž	2,0	1,9	1,9	2,1	2,0	1,9	1,9	1,9
Telemach Tabor	1,8	1,9	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6
Ostali	7,9	8,0	8,1	7,8	8,1	8,2	8,6	9,1

Vir: APEK, 2010

Konec leta 2009 je imela največji tržni delež glede na število fiksnih širokopasovnih priključkov družba Telekom Slovenije s 46,1 %, sledijo ji družba T-2 z 19,6 %, družba Amis z 9,5 %, kabelski operater Telemach s 7,7 %, družba Tušmobil z 2,6 %, UPC Ljubljanski kabel z 2,0 %, Telemach Rotovž d.d. (v nadaljevanju Telemach Rotovž) z 1,9 % ter Telemach Tabor d.d. (v nadaljevanju Telemach Tabor) z 1,6 %. Ostali operaterji beležijo 9,1-odstotni tržni delež. V letu 2009 se je v primerjavi s preteklim letom delež širokopasovnih priključkov zmanjšal pri družbah Telekom Slovenije, Tušmobil, Telemach Rotovž in Telemach Tabor ter povečal pri družbah T-2, Amis, Telemach in UPC Ljubljanski kabel.

Graf št. 18: Tržni deleži xDSL priključkov po operaterjih

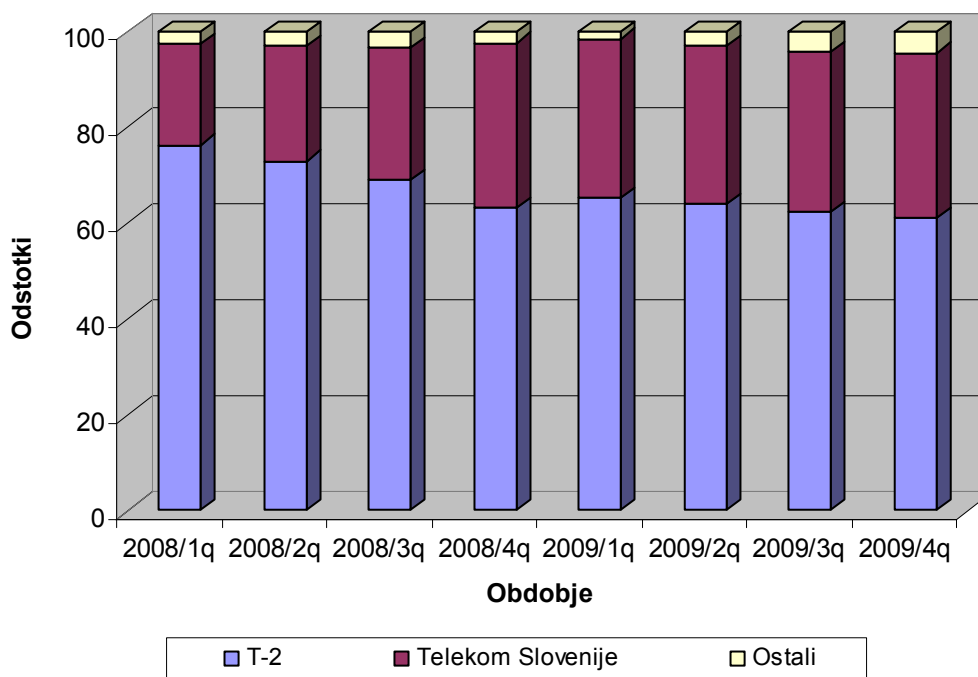

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Telekom Slovenije	67,9	67,5	67,7	67,9	67,6	67,1	66,5	66,0
T-2	17,8	17,6	16,8	17,3	16,3	16,7	17,1	17,1
Amis	10,9	11,6	12,0	11,6	12,9	13,1	13,5	14,1
Tušmobil	3,3	3,3	3,4	3,2	3,1	3,0	2,9	2,8
Ostali	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0

Vir: APEK, 2010

Družbi Telekom Slovenije je tržni delež xDSL priključkov v letu 2009 padel za 1,9 odstotne točke v primerjavi s preteklim letom, prav tako je tržni delež padel družbi Tušmobil (za 0,4 odstotne točke) ter družbi T-2 (za 0,2 odstotne točke). Tržni delež xDSL priključkov se je povečal družbi Amis, in sicer za 2,5 odstotne točke v primerjavi s preteklim letom.

Graf št. 19: Tržni delež FTTH po operaterjih

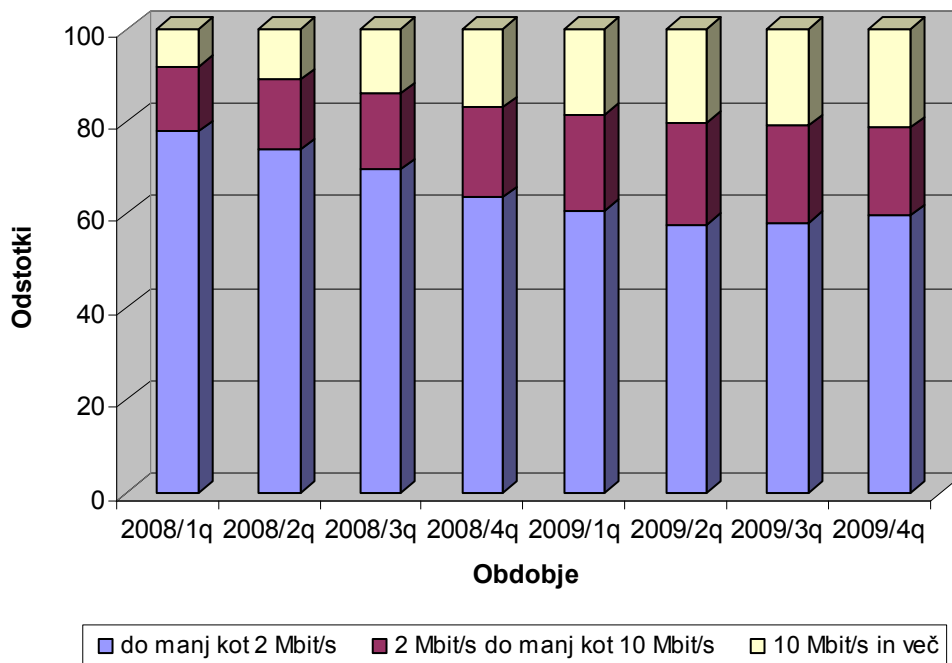

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
T-2	76,3	73,0	68,9	63,0	65,2	64,0	62,3	61,0
Telekom Slovenije	21,2	24,1	27,7	34,6	33,3	33,1	33,5	34,4
Ostali	2,5	3,0	3,3	2,3	1,5	3,0	4,2	4,6

Vir: APEK, 2010

V letu 2009 je širokopasovni dostop prek optičnih vlaken ponujalo devet operaterjev, med njimi sta po tržnem deležu izstopali družbi Telekom Slovenije in T-2, ki gradita svoji lastni optični dostopovni omrežji. Kot je razvidno iz grafa št. 19, je tržni delež priključkov FTTH družbe T-2 konec leta 2009 znašal 61,0 %, medtem ko je tržni delež družbe Telekom Slovenije znašal 34,4 %.

Graf št. 20: Deleži priključkov fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta glede na hitrost dostopa

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
do manj kot 2 Mbit/s	77,9	73,9	69,8	63,5	60,8	57,8	58,2	59,8
2 Mbit/s do manj kot 10 Mbit/s	14,0	15,2	16,3	19,6	20,7	22,0	21,0	18,8
10 Mbit/s in več	8,1	10,9	14,0	16,9	18,5	20,2	20,8	21,4

Vir: APEK, 2010

Iz grafa št. 20 je razvidno, da se za hitrost širokopasovnega dostopa do interneta, nižjo od 2 Mbit/s, še vedno odloča 59,8 % uporabnikov, delež teh uporabnikov pa se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 3,7 odstotne točke. Uporabnike, ki se odločajo za hitrosti do manj kot 10 Mbit/s, predstavljajo predvsem tisti z dostopom prek xDSL in kabelskega omrežja, medtem ko delež uporabnikov, ki se odločajo za hitrosti 10 Mbit/s in višje, torej predvsem tistih z dostopom prek optike do doma (FTTH), znaša 21,4 %, kar predstavlja letno rast za 4,5 odstotne točke.

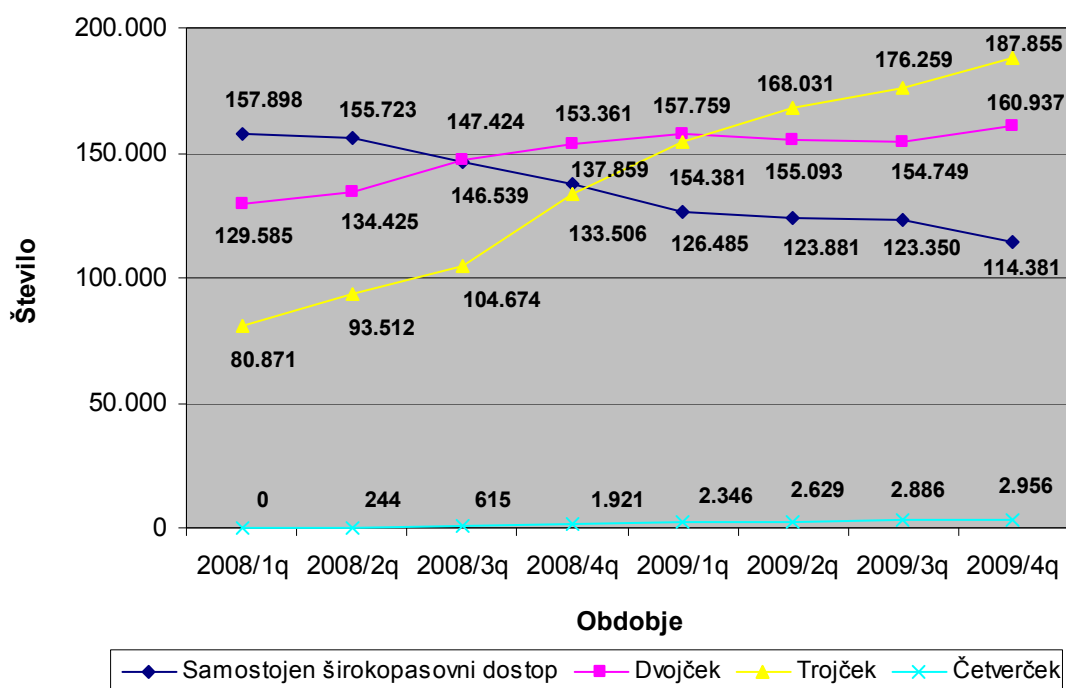
Poleg tega, da se končni uporabniki poslužujejo vedno višjih hitrosti pri dostopu do interneta, višje hitrosti širokopasovnega dostopa v času močnega trenda konvergence na trgu postajajo vedno pomembnejše, saj le dovolj visoke prenosne hitrosti omogočajo kvalitetno zagotavljanje vseh storitev, vključenih v pakete storitev, po katerih končni uporabniki vse pogostejše povprašujejo.

Na trgu elektronskih komunikacij je bilo mogoče v letu 2009 opaziti nadaljevanje trenda konvergence. S konvergenco v splošnem označujemo zbliževanje obstoječih omrežij za prenos govora, omrežij za prenos podatkov in omrežij za prenos radiodifuznih vsebin. Spremlja jo tudi integracija oziroma zlivanje storitev, oboje pa predstavlja eno od najpomembnejših tendenc globalnega razvoja elektronskih komunikacij. Pod vplivom konvergence so se na trgu pričele pojavljati nove storitve oziroma produkti, obstoječe pa se nadgrajujejo in postajajo dostopne najširšemu krogu končnih uporabnikov, ki se zavedajo prednosti, ki jih konvergenca skupaj z uvajanjem novih tehnologij prinaša, kar ustvarja

dodatno povpraševanje na trgu. Prav tako so se na konvergenco ustrezno odzvali tudi operaterji, saj vlagajo znatne napore v razvoj novih tehnologij in investirajo v omrežja, kar je po eni strani posledica povečanega povpraševanja, po drugi strani pa posledica želje po utrditvi tehnološkega in ekonomskega položaja na trgu.

Vedno opaznejšemu trendu konvergence na trgu je Agencija v letu 2009 sledila tudi z aktivnim sodelovanju pri oblikovanju stališč glede prihodnje regulacije trga elektronskih komunikacij ter konvergenčnih storitev v okviru ERG.

Graf št. 21: Rast števila priključkov na pakete storitev

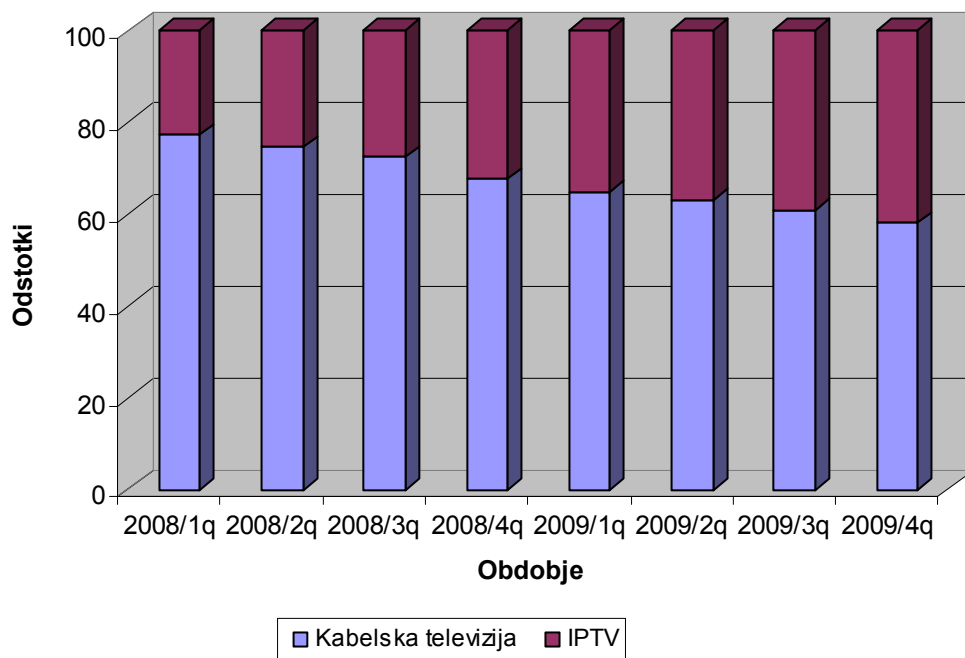

Vir: APEK, 2010

Kot je razvidno iz grafa št. 21, hiter razvoj doživlja storitev trojček (t.i. »triple-play«), torej storitev, pri kateri ima naročnik z enim operaterjem sklenjeno pogodbo za fiksno (IP) telefonijo, širokopasovni internet in televizijo (IPTV), ta pa mu za navedene storitve izda enoten račun. Storitve dvojček (t.i. »double-play«) pomeni kombinacijo dveh izmed navedenih storitev. 31 operaterjev je v letu 2009 ponujalo storitev trojček, od tega je bilo devet takšnih, ki vse storitve na maloprodaji ponujajo sami, medtem ko sta operaterja Mobitel in T-2 na trgu ponujala storitev četverček (t.i. »quadruple-play«), ki poleg prej navedenih storitev vključuje tudi mobilno telefonijo.

V letu 2009 se je prvič več končnih uporabnikov odločalo za pakete trojček kot dvojček. Število priključkov samostojnega širokopasovnega dostopa je v opazovanem obdobju padalo. Število priključkov paketa dvojček se je v letu 2009 glede na preteklo leto povečalo za 4,9 %, paketa trojček za 40,7 % in paketa četverček za 53,9 %, medtem ko se je število priključkov samostojnega širokopasovnega dostopa zmanjšalo za 17,0 %.

Graf št. 22: Razmerje med priključki IPTV in kabelske televizije

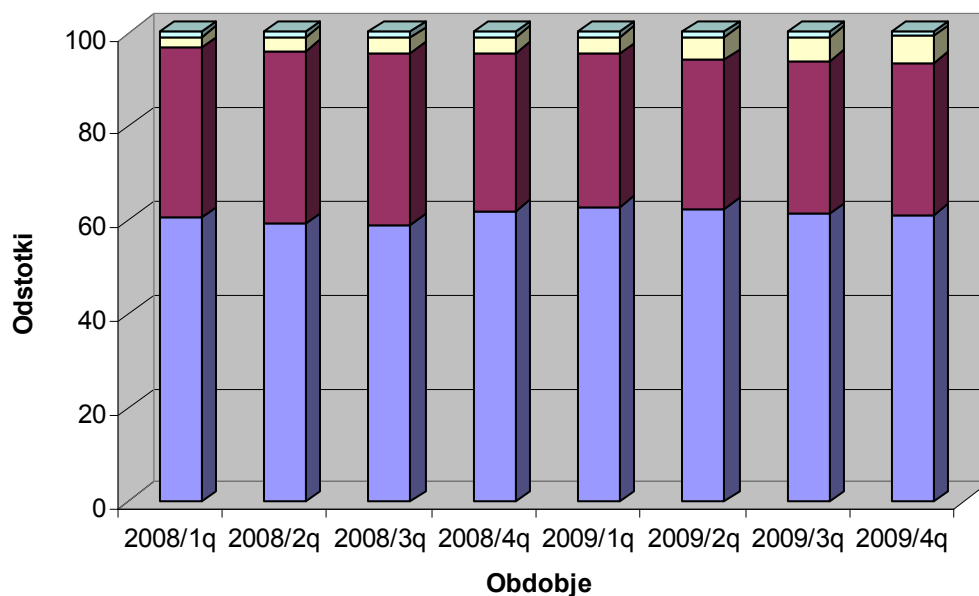
	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Kabelska televizija	77,2	74,7	72,3	67,6	64,8	63,0	60,8	58,0
IPTV	22,8	25,3	27,7	32,4	35,2	37,0	39,2	42,0

Vir: APEK, 2010

Iz grafa št. 22 je razvidno, da se je v letu 2009 nadaljeval trend rasti deleža priključkov IPTV. Delež priključkov kabelske televizije se je v letu 2009 v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 9,6 odstotne točke, za kolikor se je zvišal delež priključkov IPTV, ki že predstavlja 42-odstotni delež. Glede na podatke, navedene v 14. implementacijskem poročilu Evropske komisije¹⁸, se Slovenija po penetraciji priključkov IPTV glede na prebivalstvo uvršča na tretje mesto med državami Evropske skupnosti.

¹⁸http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/library/communications_reports/annualreports/14th/index_en.htm

Graf št. 23: Tržni deleži ponudnikov IPTV storitev

■ Telekom Slovenije ■ T-2 ■ Amis ■ Tušmobil

	2008/1q	2008/2q	2008/3q	2008/4q	2009/1q	2009/2q	2009/3q	2009/4q
Telekom Slovenije	60,4	59,1	58,9	62,0	62,8	62,3	61,3	61,1
T-2	36,3	37,0	36,7	33,6	32,8	31,9	32,5	32,4
Amis	2,4	2,9	3,2	3,4	3,4	4,9	5,3	5,7
Tušmobil	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,7

Vir: APEK, 2010

Po podatkih iz grafa št. 23 je razvidno, da se je v primerjavi s preteklim letom tržni delež storitev IPTV družbi Telekom Slovenije znižal za 0,9 odstotne točke, družbi T-2 za 1,2 odstotne točke, družbi Tušmobil za 0,3 odstotne točke. Tržni delež storitev IPTV družbe Amis se je v primerjavi s preteklim letom zvišal za 2,3 odstotne točke.

3.1.3 Sodelovanje s pristojnimi organi v Republiki Sloveniji

3.1.3.1 UVK

Agencija je v letu 2009 v sklopu priprave analiz upoštevnihi trgov sodelovala z Uradom RS za varstvo konkurence (UVK), ki ji je skladno z zakonom redno posredoval mnenja k opravljenim analizam. Po drugi strani pa je Agencija UVK nudila strokovno podporo pri več postopkih ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja na področju elektronskih komunikacij. Agencija je v letu 2009 z UVK podpisala tudi Protokol o sodelovanju, s čimer je bila med *ex ante* in *ex post* regulatorjem vzpostavljena še dodatna in pomembna vez pri skupnem, še intenzivnejšem strokovnem sodelovanju na trgih elektronskih komunikacij. V ta namen je bila ustanovljena Koordinacijska skupina za elektronske komunikacije, ki jo sestavljajo strokovnjaki obeh organov in je v letu 2009 že opravila vrsto srečanj.

3.1.3.2 Sodelovanje z ministrstvi v okviru OECD

Agencija je v letu 2009 aktivno sodelovala v projektni skupini za pripravo gradiv za vstop Republike Slovenije v Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) za področje informacijske družbe.

3.1.3.3 Ministrstvo za gospodarstvo in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

Agencija je sodelovala pri pripravi odgovorov za vprašalnik organizacije Regionalnega združenja za zveze (RCC) in revidiranju odgovorov za vprašalnik OECD o regulaciji trga storitev v Sloveniji.

3.1.3.4 Statistični urad Republike Slovenije

Agencija je tudi v letu 2009 nadaljevala sodelovanje s Statističnim uradom Republike Slovenije glede zbiranja podatkov o poštnih storitvah in razvoju trga elektronskih komunikacij. Agencija namreč zagotavlja podatke operaterjev Statističnemu uradu po medsebojnem dogovoru, sklenjenem leta 2006, ki posledično zmanjšuje administrativna bremena operaterjev. Agencija po drugi strani pri svojem delu uporablja podatke, ki jih zbira Statistični urad s statističnim raziskovanjem gospodinjstev in končnih uporabnikov storitev. Agencija Statističnemu uradu nudi tudi podporo pri strokovnih vprašanjih s področja elektronskih komunikacij, njen predstavnik pa je tudi član Eurostatove delovne skupine za zbiranje podatkov s področja elektronskih komunikacij.

3.1.3.5 Banka Slovenije

Agencija že več let uspešno sodeluje z Banko Slovenije pri zbiranju podatkov o mednarodnem gostovanju za namene spremljanja turističnih in tranzitnih gibanj. V ta namen Agencija od operaterjev mobilne telefonije mesečno zbira podatke o dnevno aktivnih gostujočih uporabnikih v mobilnih omrežjih posameznih držav, in sicer tako o lastnih gostujočih uporabnikih v omrežjih tujih držav, kakor tudi o tujih gostujočih uporabnikih v omrežjih domačih mobilnih operaterjev. Agencija zbrane podatke, agregirane na nivoju posameznih držav, posreduje Banki Slovenije za nadaljnje analize migracij prebivalstva in plačilne bilance.

3.1.3.6 Univerze in visoke šole

Agencija je Fakulteti za družbene vede posredovala podatke za potrebe mednarodnega projekta o razširjenosti širokopasovnega dostopa do interneta ter penetraciji v urbanih, suburbanih in ruralnih območjih.

3.1.3.7 Inšpektorat RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto

Agencija je Inšpektoratu RS za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto posredovala prijave motenj radiofrekvenčnega spektra, kadar je v postopku nadzora ugotovila, da so motnje posledica nedovoljenih elektromagnetnih sevanj. Agencija je omenjenemu inšpektoratu nudila strokovno in tehnično pomoč pri meritvah elektromagnetnih sevanj, kadar je inšpektorat za to zaprosil.

3.1.4 Nadzor trga telekomunikacij

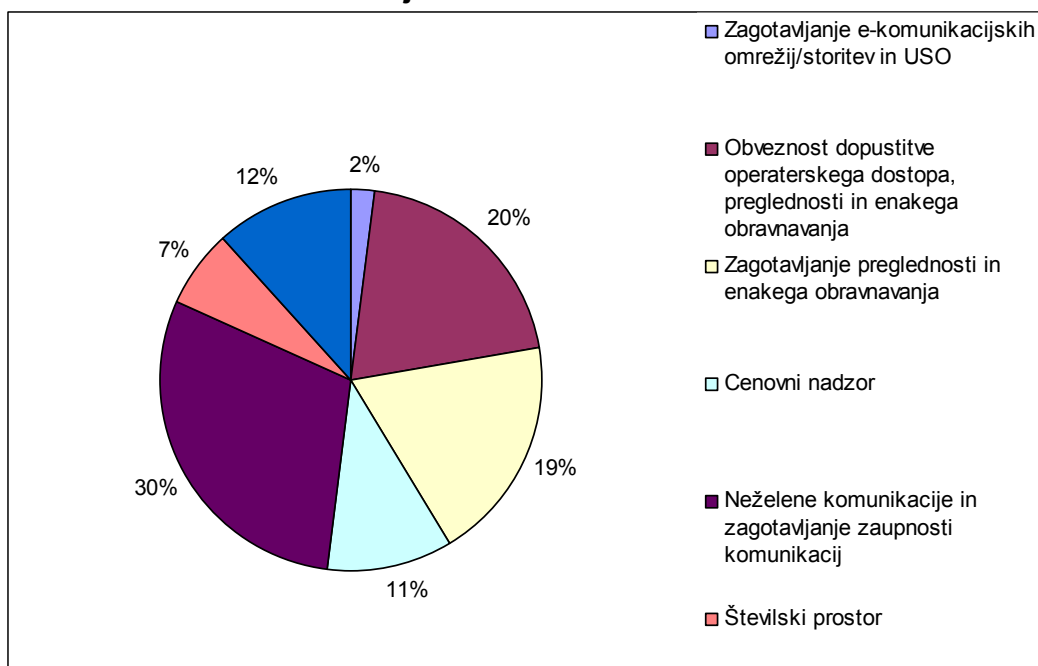
Agencija v okviru postopka nadzora ugotavlja, ali operaterji e-komunikacijskih storitev spoštujejo obveznosti, ki so jim naložene z ZEKom, na njegovi podlagi sprejetimi predpisi, splošnimi akti in posamičnimi akti oziroma ukrepi, ki jih je sprejela sama. V primeru, da Agencija prek svojih pooblaščenih oseb v postopku nadzora ugotovi, da je prišlo do kršitev prej navedenih pravnih predpisov, od kršitelja zahteva odpravo ugotovljenih nepravilnosti, v okviru postopka o prekršku pa kot prekrškovni organ izda ustrezno odločbo o prekršku.

Agencija je v tudi letu 2009 nadaljevala s postopki nadzora nad izvajanjem obveznosti, ki so z odločbami naložene operaterjem s pomembno tržno, obveznosti zagotavljanja storitve klica na enotno evropsko številko za klice v sili »112«, obveznosti zagotavljanja tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij ter drugimi obveznostmi, naloženimi z ZEKom oziroma s splošnimi in posamičnimi akti, sprejetimi na njegovi podlagi. V letu 2009 je Agencija po uradni dolžnosti vodila 227 inšpekcijskih postopkov, od tega jih je bilo 129 začelih v poročevalnem obdobju. Konec leta 2009 je v fazi reševanja ostalo le 77 zadev. V letu 2009 je bilo povprečje za reševanje ene zadeve 98 dni. Ob tem je treba upoštevati dejstvo, da je ugotavljanje dejanskega stanja mnogokrat tehnično zahtevno in obsežno ter da ZEKom v postopku nadzora predvideva minimalni 30-dnevni rok, da se zavezanec o zadevi izreče ali nepravilnosti tudi sam odpravi.

Večina postopkov nadzora, ki jih je Agencija izvedla v letu 2009, se je podobno kot prejšnja leta nanašala na nadzor nad izvajanjem obveznosti dopustitve operatorskega dostopa, preglednosti in enakega obravnavanja, cenovni nadzor ter nadzor na področju zagotavljanja tajnosti in zaupnosti komunikacij. V okviru izvedenih postopkov je Agencija ugotovila, da v določenih primerih naložene obveznosti niso bile izvajane v skladu z določbami ZEKom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, posamičnimi in splošnimi akti ali drugimi predpisi, izdanimi na podlagi ZEKom. V postopkih nadzora je bilo v primerih, ko operaterji ugotovljenih nepravilnosti po pozivu Agencije niso sami odpravili, tako izdanih več odločb, s katerimi so bili operaterjem s pomembno tržno močjo naloženi primerni in sorazmerni ukrepi za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

Agencija je tako denimo naložila operaterju s pomembno tržno močjo odpravo nepravilnosti pri izvajanju obveznosti enakega obravnavanja operaterjev, ki dostopajo do njegovega omrežja prek bitnega toka. Agencija je v postopku nadzora ugotovila in naložila tudi odpravo nepravilnosti pri izvajanju obveznosti cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva, kot sta bili naloženi z regulatorno odločbo. V postopku nadzora je Agencija operaterju s pomembno tržno močjo naložila odpravo ugotovljenih nepravilnosti zaradi kršitev obveznosti dopustitve operatorskega dostopa in zagotavljanja enakega obravnavanja pri določanju pogojev v vzorčnih ponudbah. Agencija je vodila tudi nekaj postopkov nadzora nad mobilnimi operaterji s pomembno tržno močjo, v katerih se je ugotavljalo spoštovanje določb regulatorne odločbe v zvezi s cenovno regulacijo in obveznostjo enakega obravnavanja. Prav vse postopke je lahko Agencija s sklepom ustavila, saj so operaterji v zakonsko določenem 30-dnevnem roku sami odpravili vse ugotovljene nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Graf št. 24: Nadzor telekomunikacij v letu 2009

Vir: APEK, 2010

Agencija je v letu 2009 po uradni dolžnosti izvajala nadzor v zvezi z izvajanjem postopkov za zaščito tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij. Agencija je v svojih postopkih ugotavljala skladnost organizacijskih ukrepov s splošnim aktom o tajnosti, zaupnosti in varnosti elektronskih komunikacij ter hrambi in zavarovanju hranjenja podatkov, ki ga je Agencija objavila leta 2009. Agencija ugotavlja, da se je večina operaterjev pri implementaciji sistema upravljanja varovanja informacij odločila za smiselno uporabo standarda SIST ISO/IEC 27002.

Agencija je v letu 2009 izvajala postopek nadzora tudi v okviru neželenih komunikacij, pri čemer je pravnim subjektom v primerih, ko je bilo ugotovljeno, da ti pri izvajanju procesa neposrednega trženja niso upoštevali določbe 109. člena ZEKom, izdala več opozoril. Še vedno se večina ugotovljenih nepravilnosti nanaša na odsotnost predhodnega soglasja prejemnika elektronskega sporočila in neupoštevanje prejemnikove zavrnitve uporabe njegovega naslova za pošiljanje tovrstnih elektronskih sporočil.

Agencija je pri ugotavljanju kršitev ZEKom in regulatornih odločb Agencije v petih postopkih o prekrških kršiteljem ter odgovornim osebam izrekla opomin ali denarno kazen.

Agencija je pri opravljanju nadzora po potrebi sodelovala tudi z drugimi organi, pristojnimi za nadzor nad določbami ZEKom in sorodnimi področji, predvsem z Uradom informacijskega pooblaščenca Republike Slovenije, Uradom za varstvo konkurence Republike Slovenije, Zvezo potrošnikov Slovenije, Inšpektoratom Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto ter Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije.

3.2 Radiokomunikacije

3.2.1 Stanje in razvoj na posameznih tržnih segmentih

3.2.1.1 Radio

Konec leta 2009 je bilo v Sloveniji 98 imetnikov dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti. Med njimi jih 86 za svoje delovanje uporablja radijske frekvence, dejavnost ostalih programov pa ni vezana na uporabo radijskih frekvenc oziroma ti še ne oddajajo. Celotno ozemlje Republike Slovenije, in s tem vse prebivalstvo, pokrivajo trije radijski programi javne službe RTV Slovenija, in sicer A1, Val 202 ter Ars. Največje pokrivanje med zasebnimi programi dosega nepridobitni program Radio Ognjišče, pri čemer pa moramo izpostaviti tudi programsko povezane izdajatelje, ki pokrivajo večja območja Republike Slovenije.

Konec leta 2009 je bilo veljavnih 319 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v FM tehniki in šest odločb o dodelitvi radijskih frekvenc na srednjem valu. Štirje radijski programi javnega zavoda RTV Slovenija so bili imetniki pravice za oddajanje v T-DAB tehniki na oddajni točki Krvavec. Agencija je v letu 2009 izpeljala en javni razpis za pridobitev frekvenc za radijske programe, na podlagi katerega je bila podeljena ena odločba o dodelitvi radijskih frekvenc na oddajni točki Ljubična 2, in sicer družbi Radio 1, d. o. o. za pokrivanje območja med Poljčanami, Slovenskimi Konjicami in Slovensko Bistrico z radijskim programom Radio 1 Štajerska; ENA MB.

V letu 2009 je Agencija izdala tri dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti, prilagojena programskim mrežam. Trenutno na območju Republike Slovenije delujejo štiri programske mreže z ustrezno prilagojenimi dovoljenji za izvajanje radijske dejavnosti, v katere je skupaj povezanih 15 izdajateljev z 18 radijskimi programi. To so Regionalna radijska mreža Radio 1, ki je največja in vključuje devet izdajateljev z 12 radijskimi programi, Regionalna programska radijska mreža Radio 94, Regionalna radijska mreža lokalnih radijskih programov Primorski val in Regionalna radijska mreža Radio Ekspress.

Zaradi izjemno liberalne ureditve možnosti prenosa radijskih frekvenc za radiodifuzijo se do sedaj še ni zgodilo, da bi se kak izdajatelj radijskega programa, ki je na javnem razpisu pridobil pravico do uporabe radijske frekvence, a je po določenem času prenehal z izvajanjem radijske dejavnosti, tej pravici odpovedal in frekvenco vrnil. V večini takšnih primerov je prišlo bodisi do prenosa frekvence na drugega izdajatelja ali pa do prodaje pravne osebe izdajatelja, vključno z vsemi pripadajočimi pravicami, drugemu lastniku. Zaradi takšnega trgovanja s frekvencami, od katerega nimata ne javnost ne država nobenih koristi, bi bilo smiselno za komercialne radijske programe uvesti pogoje za pridobivanje in uporabo radijskih frekvenc, ki bi v državni proračun prinašali več denarja.

Zaradi zasedenosti frekvenc na območju FM se tudi na radijskem trgu sicer kaže smiselnost pospešenega uvajanja ponudbe radijskih programov na digitalni platformi, vendar jasno izraženega interesa med izdajatelji iz različnih razlogov še ni zaznati. Ker prehod na digitalni radio v Evropi ni natančno načrtan, večina držav na tem področju še ni posebej aktivna in predvsem opazuje dogajanje drugod, omahljiv pa je tudi zasebni sektor, saj se mu porajajo številna vprašanja, povezana s finančnimi tveganji, tehnološko negotovostjo, strahom, da ne bodo mogli upravljati z infrastrukturo in strahom pred novimi akterji. Gonilna sila na področju digitalnega radia naj bi bil javni servis, regulatorji pa naj bi svojo vlogo odigrali predvsem v oblikovanju skupne evropske politike, kar bi komercialne ponudnike spodbudilo, da bi razvoju na tem področju sledili.

Ključni dejavniki pri uvajanju digitalnega radia so zagotavljanje privlačnega nabora storitev, ki bodo ponudile dodano vrednost; razdelava stroškov, s katerimi se bodo soočili manjši

izdajatelji, pa tudi stroškov simultane predvajanja (FM in DAB) ter stroškov javnega servisa za digitalizacijo radia; čimprejšnja nadgradnja v DAB+, ki bo zagotovil boljše sprejemanje in večjo kapaciteto kanalov; kratko- in srednjeročno zagotovitev simultane oddajanja radijskih programov v analogni in digitalni tehniki ter osveščanje javnosti in načrtovanje prehoda na digitalno oddajanje. Kot možno metodo uvajanja digitalnega radia po vzoru Francije se na evropski ravni omenja tudi zakonsko določitev, da morajo biti do leta 2013 vsi radijski sprejemniki v Franciji, tudi avtomobilski, prilagojeni tako, da bodo predvajali tudi digitalni radio.

3.2.1.2 Televizija

Konec leta 2009 je bilo v Sloveniji 76 imetnikov dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti. Med njimi jih 53 ne uporablja radijskih frekvenc, 23 pa se jih razširja z njihovo uporabo. Televizijski programi, za katere lahko rečemo, da v prizemni analogni radiodifuzni tehniki pokrijejo velik del slovenskega ozemlja, v kombinaciji s kabelskimi sistemi pa pokrivajo skoraj celotno slovensko nacionalno občinstvo, so samo štirje: prva dva nacionalna programa RTV Slovenija, SLO 1 in SLO 2, ter komercialna programa POP TV in Kanal A. Tesno jim sledi program TV 3. S prehajanjem na digitalno prizemno radiodifuzijo se ta slika spreminja, saj se bodo mnogi programi z vstopom na multipleksa razširjali na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

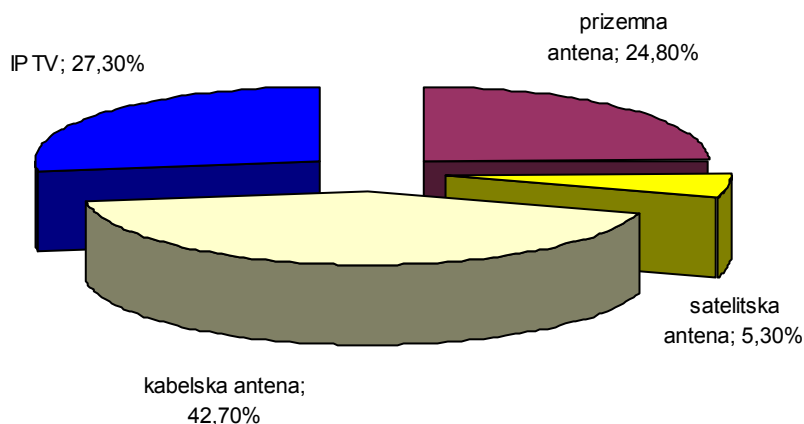
Konec leta 2009 je bilo veljavnih 514 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo. Agencija je v primeru odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo veljavnost podaljšala le do 31. decembra 2010, saj ZDRad določa, da Agencija vsem, ki na dan 31. decembra 2010 še razpolagajo z veljavno odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo, po uradni dolžnosti izda odločbo, s katero odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc za analogno televizijo razveljavi. Javnih razpisov za dodelitev radijskih frekvenc za analogno televizijo Agencija v letu 2009 ni izvajala, saj zaradi prehoda na digitalno prizemno oddajanje to ni več smiselno.

Konec leta 2009 je bilo veljavnih že tudi 85 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije za digitalno prizemno radiodifuzijo DVB-T, s katerimi je Agencija obema operaterjema multipleksov dodelila pravico oddajanja s teh lokacij. Javnemu zavodu RTV Slovenija je bilo izdanih 82 odločb, Norkringu AS pa tri odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za posamezne oddajne lokacije.

Na javnem razpisu je Agencija pravico razširjanja televizijskega programa v digitalni radiodifuzni tehniki na celotnem ozemlju Republike Slovenije podelila družbi Pink S, d.o.o., in sicer za program Pink SI, dve pravici, ki sta bili prav tako predmet tega javnega razpisa, pa sta ostali nepodeljeni, saj edina ponudba, ki je poleg ponudbe družbe Pink S, d.o.o. prispela na javni razpis, ni ustrezala razpisnim pogojem. Pravico digitalnega razširjanja ima poleg programov javnega zavoda RTV Slovenija sedaj skupno 11 zasebnih televizijskih programov – Kanal A, POP TV, TV 3, TV Pika, i-TV, Šport TV dve (2), Pink SI in RTS+ za celotno ozemlje Republike Slovenije; Vaš kanal, RTS in TV Primorka pa za posamezna geografska območja.

Po podatkih prvega dela bazične raziskave 2009 družbe AGB Nielsen, medijske raziskave, d.o.o., izvedene v marcu in aprilu 2009, lahko sklepamo, da se največje spremembe dogajajo na področju tehnologije in sprejema televizijskega signala. V zadnjih treh letih je IPTV dosegla kar petkratno rast, ta signal pa sprejema že slaba tretjina slovenskih gospodinjstev. Obenem je pričakovati, da trenda rasti še ni konec, saj je kar 7,5 % gospodinjstev izrazilo namero priključitve na IPTV v naslednjih šestih mesecih.

Graf št. 25: Struktura gospodinjstev glede na tip antene

Vir: AGB Nielsen, medijske raziskave, d.o.o., 2009

Delež gospodinjstev s prizemno anteno sorazmerno upada, odgovor na vprašanje, ali bo digitalizacija prizemnega signala ta trend spremenila, pa bo znan šele po končanem prehodu na digitalno oddajanje konec leta 2010. V letu 2010 lahko torej na tem področju pričakujemo zanimivo dogajanje. Trenutno digitalni signal (prizemni, kabelski, satelitski in IP skupaj) sprejema 38 % slovenskih gospodinjstev. Na račun porasta IPTV se je v primerjavi z letom poprej delež gospodinjstev, ki sprejemajo TV-signal prek kableske antene, zmanjšal s 46,7 % na 42,7 %, delež gospodinjstev, ki sprejemajo signal prek prizemne antene, s 26,5 % na 24,8 %, delež gospodinjstev, ki sprejemajo TV-signal prek satelitske antene, pa z 8,0 % na 5,3 %.

3.2.1.3 Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti v letu 2009

Agencija je na podlagi 105. in 106. člena ZMed in Splošnega akta o dovoljenju za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti (Uradni list RS, št. 95/06 in 25/07) v letu 2009 poleg dveh upravnih postopkov, začelih v letu 2008, na novo obravnavala 80 upravnih postopkov s področja dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti.

Agencija je v letu 2009 obravnavala 82 upravnih postopkov, od tega 39 upravnih postopkov, začelih po uradni dolžnosti, in 43 upravnih postopkov, začelih na zahtevo stranke.

Obravnavani upravni postopki, začeti na zahtevo stranke:

- 1 vloga za pridobitev dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti;
- 9 vlog za pridobitev dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti;
- 31 vlog za spremembo dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti, v katerih so imetniki dovoljenj želeli spremeniti osnovne programske zahteve iz dovoljenj;
- 2 vlogi za spremembo dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti, v katerih sta imetnika dovoljenj želela spremeniti osnovne programske zahteve iz dovoljenj.

Agencija je do konca leta 2009 izdala:

- 1 dovoljenje za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vloge za pridobitev dovoljenja;
- 8 dovoljenj za izvajanje televizijske dejavnosti na podlagi vlog za pridobitev dovoljenja;
- 29 novih dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti na podlagi vlog za spremembo dovoljenja, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- 1 novo dovoljenje za izvajanje televizijske dejavnosti na podlagi vloge za spremembo dovoljenja, staro dovoljenje je prenehalo veljati;
- 1 novo dovoljenje za izvajanje radijske dejavnosti po uradni dolžnosti, staro dovoljenje je prenehalo veljati;
- 2 novi dovoljenji za izvajanje televizijske dejavnosti po uradni dolžnosti, stari dovoljenji sta prenehali veljati;
- 19 dopolnitev dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti s programskimi zahtevami, ki so jih imetniki dovoljenj prevzeli na javnih razpisih, po uradni dolžnosti, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- 14 spremenjenih dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti po uradni dolžnosti zaradi sprememb podatkov o imetniku dovoljenja ali spremembe imena programa, stara dovoljenja so prenehala veljati;
- 1 ugotovitvena odločba o prenehanju veljavnosti dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti po uradni dolžnosti zaradi izbrisa radijskega programa iz razvida medijev pri pristojnem ministrstvu;
- 2 ugotovitveni odločbi o prenehanju veljavnosti dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti po uradni dolžnosti zaradi izbrisa televizijskega programa iz razvida medijev pri pristojnem ministrstvu;
- 1 sklep o zavrženju na podlagi vloge za spremembo dovoljenja za izvajanje radijske dejavnosti;
- 1 sklep o zavrženju na podlagi vloge za prenos dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti.

Agencija je v letu 2009, kot tudi leta 2008, naletela na težavo obveščanja Agencije s strani imetnikov dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti glede sprememb podatkov o imetniku dovoljenja ali imena programa. Agencija je ugotovila, da v nekaterih primerih imetniki dovoljenj Agenciji niso sporočili sprememb, kar bi lahko vodilo do neažurnih podatkov v posameznih dovoljenjih (npr. podatki o zakonitih zastopnikih, podatki o sedežu družb izdajateljev). Pri analizi podatkov o izdanih dovoljenjih je Agencija ugotovila tudi sledeče:

- V letu 2009 je prišlo do rahlega porasta števila izdanih dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti za nove radijske (1 dovoljenje) ali televizijske programe (8 dovoljenj), glede na leto 2008. Podoben trend je zaznala tudi Evropska komisija (Generalni direktorat za komunikacije), ki je v sporočilu za javnost z dne 13. januarja 2010 o številu novih televizijskih programov v Evropski uniji navedla, da je kljub gospodarski krizi trend naraščanja števila novih televizijskih programov še vedno prisoten.
- Novi izdajatelji so v vlogah za izdajo dovoljenja in opisih programov največkrat navajali nezadovoljstvo s trenutno ponudbo in kvaliteto radijskih in televizijskih

programov v Sloveniji, Agencija pa ocenjuje, da je bil eden od razlogov za ustanavljanje novih televizijskih programov tudi odziv na javne razpise za dodelitev pravic razširjanja televizijskih programov v digitalni radiodifuzni tehniki na območju Republike Slovenije.

- V letu 2009 je prišlo do velikega porasta števila izdanih dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti zaradi vlog za spremembo dovoljenja. V večini primerov gre za manjše spremembe osnovnih programskih zahtev, kot razloge pa izdajatelji navajajo bodisi krčenje programskih vsebin zaradi različnih finančnih vplivov, prilagajanje programskih vsebin željam poslušalcev in gledalcev, vključitev radijskega programa v regionalno radijsko mrežo in drugo. Agencija ocenjuje, da razlogi za povečano število vlog za spremembe dovoljenj deloma izhajajo tudi iz želja izdajateljev po prilagajanju programov za potrebe kandidiranja na javnih razpisih za dodelitev radijske frekvence za opravljanje radiodifuzije, deloma jih je moč pripisati povezovanju izdajateljev radijskih programov v regionalne mreže, nekateri pa izvirajo iz odziva izdajateljev na ugotovitve Agencije v postopkih strokovnega nadzorstva dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti, začeti v letu 2008. Drugi razlogi za spremembe dovoljenj so spremembe podatkov o izdajatelju (spremembe naslova oziroma sedeža izdajateljev, spremembe zakonitih zastopnikov) in spremembe imen programov. Tretjina vseh vlog za spremembo dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti je bila posledica spremembe dnevnega oddajnega časa regionalne radijske mreže, zaradi česar so se spremenila vsa dovoljenja radijskih programov, ki so vključeni v zadevno mrežo.
- Prav tako je v letu 2009 prišlo do rahlega porasta števila izdanih odločb o prenehanju izdajanja radijskih ali televizijskih programov, najverjetneje zaradi vpliva gospodarske krize, natančni razlogi pa niso znani, saj izdajateljem odločitve o prenehanju izdajanja ni treba obrazložiti.

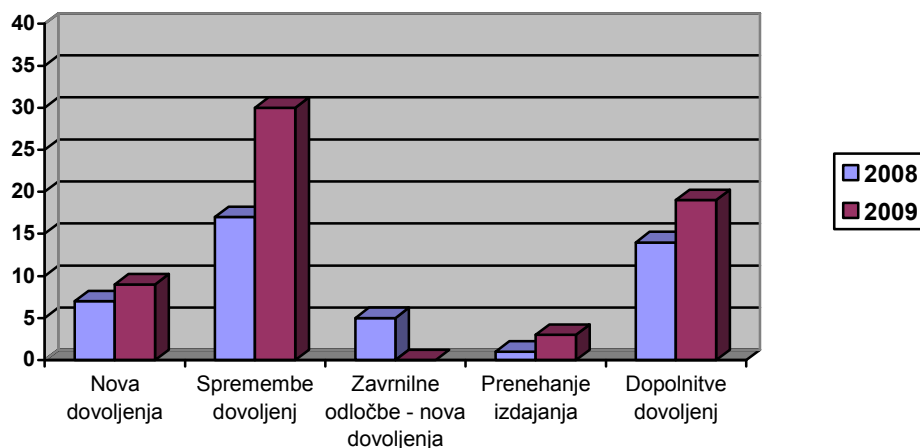
V letu 2010 se bo nadaljevalo reševanje preostalih dveh upravnih postopkov, ki do konca 2009 še nista bila zaključena.

Tabela št. 3: Dovoljenja, izdana za nove programe leta 2009

Izdajatelj	Program
K, d.o.o.	Radio Gornja Radgona
Zavod Studio 12	Studio 12
NAUTO, Peter Mernik, s.p.	TV H2O
Domates, d.o.o.	TV nakupi
ARENA VIP, d.o.o.	ASTRONET TV
DIGITALNA TV, d.o.o.	D1
TV Brežice Djurdjica Maršič, s.p.	OK TV
NET TV, d.o.o.	KLIK TV
PINK S, d.o.o.	PINK SI

Vir: APEK, 2009

Graf št. 26: Dovoljenja za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti izdana v letu 2008 in 2009

Vir: APEK, 2009

3.2.1.4 Programi posebnega pomena

Na področju programov posebnega pomena, med katere ob programih RTV Slovenija, ki imajo tak status že po samem zakonu, sodijo še lokalni, regionalni, študentski in nepridobitni radijski in televizijski programi, ki status pridobijo na vlogo in pod določenimi pogoji, tudi v letu 2009 ni bilo izrazitih sprememb.

V letu 2009 je Agencija podelila en lokalni status programa posebnega pomena, in sicer televizijskemu programu Media TV.

Konec leta 2009 je tako imelo status programa posebnega pomena 31 programov, kar je število, ki že vse od začetka podeljevanja tovrstnih statusov ostaja na isti ravni. Med temi programi je skupaj 13 televizijskih in 18 radijskih, kar pomeni približno 17 % vseh televizijskih oziroma približno 18 % vseh radijskih programov. Status lokalnega programa posebnega pomena je imelo šest televizijskih in sedem radijskih programov, status regionalnega programa posebnega pomena štirje televizijski in deset radijskih programov, status nepridobitnega programa posebnega pomena pa trije televizijski in dva radijska programa. En radijski program ima hkrati status lokalnega in nepridobitnega programa posebnega pomena, zato je število statusov višje od števila radijskih programov, ki so nosilci statusa.

Tabela št. 4: Radijski in televizijski programi glede na vrsto pridobljenega statusa

Vrsta statusa	radijski program	televizijski program
lokalni	7	6
regionalni	10	4
študentski	0	0
nepridobitni	2	3
SKUPAJ	19	13

Vir: APEK, 2009

3.2.2 Zakonodajne aktivnosti

Agencija je v letu 2009 na področju radiokomunikacij sodelovala pri mnogih zakonodajnih aktivnostih, in sicer:

- izdala je Splošni akt o uporabi radijskih frekvenc (Uradni list RS, št. 60/09);
- sodelovala je pri pripravi sprememb ZEKom v poglavju o radiofrekvenčnem spektru ter pri nekaterih določbah, ki se nanašajo na radiodifuzijo;
- sodelovala je v skupini SG 6 pod okriljem Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU), ki se je podrobneje ukvarjala z odprtimi vprašanji radiodifuzije, kot so razna tehnična priporočila itd.;
- sodelovala je v skupini JTG 5-6 pod okriljem Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU), ki se je podrobneje ukvarjala z vprašanji uporabe televizijskih kanalov 61–69 v bodoče itd.;
- sodelovala je v skupini ECC TG 4 pod okriljem Evropskega komunikacijskega urada (ERO), ki se je podrobneje ukvarjala z vprašanjem vpliva drugih tehnologij na DVB-T itd.;
- pripravila je predlog spremembe Uredbe o načrtu razporeditve radiofrekvenčnih pasov, ki jo izda Vlada Republike Slovenije;
- pripravila je predlog spremembe Pravilnika o dopolnitvi pravilnika o radijskih frekvencah, ki se smejo uporabljati brez odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, ki ga izda pristojni minister;
- pripravila je predlog spremembe Pravilnika o načinu izračuna plačil na podlagi obvestila za uporabo radijskih frekvenc in za uporabo števil, ki ga izda pristojni minister.

Agencija je v letu 2009 aktivno sodelovala v različnih delovnih skupinah. Predstavnica Agencije se je kot članica ekspertne skupine za pripravo sprememb Zakona o RTV Slovenija (ZRTVS) in ZMed udeleževala sestankov celotne skupine, ki so potekali med februarjem in novembrom 2009, in na njih ustno ter dodatno po elektronski pošti posredovala oceno pomanjkljivosti sedanje ureditve, nekatera načela za oblikovanje prihodnje ureditve ter nekaj predlogov zakonskih rešitev in pripomb k predloženim osnutkom obeh zakonov.

Predlogi, mnenja ali pripombe so bili podani zlasti na naslednjih področjih:

- prenos Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (2007/65/ES) v slovenski pravni red;
- podeljevanje dovoljenj za razširjanje programskih vsebin;
- programsko povezovanje;
- obvezni deleži programskih vsebin;
- zaščita otrok in mladostnikov pred neprimernimi vsebinami;
- pristojnosti in pooblastila Agencije ter financiranje regulacije;
- definicije osnovnih pojmov v ZRTVS in ZMed;
- javna služba RTV Slovenija, nove storitve, distribucija RTV programov;
- imenovanje in sestava Sveta RTV Slovenija.

Predstavnika Agencije sta se v okviru priprav sprememb ZMed v poletnih mesecih dvakrat posebej sestala s pripravljavcem predlogov ZRTVS in ZMed. Na sestankih je pogovor tekel predvsem o možnih načinih izvajanja regulacije, položaju in pristojnostih Agencije in o možnih načinih prenove podeljevanja dovoljenj, za katere je na področju radijske in televizijske dejavnosti pristojna Agencija. Ob tem so se predstavniki Agencije nekajkrat udeležili tudi drugih sestankov na Ministrstvu za kulturo, ki so bili posvečeni posameznim vprašanjem s področij, ki jih urejata ZRTVS in ZMed.

Na področju upravljanja radiofrekvenčnega spektra je Agencija sodelovala z naslednjimi organi v Republiki Sloveniji:

- z Ministrstvom za gospodarstvo (Direktorat za elektronske komunikacije, DEK) in Ministrstvom za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (Direktorat za informacijsko družbo, DID), kjer je sodelovala pri pripravljanju predlogov stališč za sestanke Evropske Komisije in delovnih skupin (RSC, TCAM, COCOM/AUTH, COCOM/2GHzMSS);
- z Ministrstvom za obrambo pri nalogah usklajevanja uporabe radiofrekvenčnega spektra za potrebe varnosti in obrambe države ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- s Slovenskim institutom za standardizacijo (SIST), kjer je sodelovala v tehničnih odborih za obravnavo standardov s področja uporabe radijskih frekvenc (TC/MOC)

3.2.3 Razvoj politik na ravni Evropske unije in Sveta Evrope

3.2.3.1 Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah

Leto 2009 je minilo v znamenju priprav na pričetek uporabe evropske Direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (v nadaljevanju Direktiva o AVMS), ki je pričela na območju Evropske unije veljati 19. decembra 2009.

Dokument je za države članice EU zavezujoč, na uvajanje novih pravil regulacije avdiovizualnih medijev pa se pripravljajo tudi države izven EU, ki so podpisnice Konvencije o čezmejni televiziji.

Po izteku dveletnega obdobja, ki so ga imele na voljo države članice EU za prenos novih predpisov EU, se je pokazalo, da večina držav s prenosom Direktive o AVMS v nacionalno zakonodajo zamuja. Tudi tiste države, ki so svoje krovne zakone že prilagodile, Direktive o AVMS niso prenesle v celoti, saj morajo določena vprašanja, denimo promocijsko prikazovanje izdelkov in regulacijo nelinearnih avdiovizualnih medijskih storitev, urediti s podzakonskimi akti. Komisijo so o popolnem prenosu obvestile samo Belgija, Romunija in Slovaška. Danska, Francija, Luksemburg in Velika Britanija so Komisijo obvestile o nekaterih ukrepih za prenos Direktive o AVMS. Zakonodajni postopek, ki ga je začela Madžarska, se je popolnoma ustavil, saj parlament ni potrdil osnutka zakona. Direktivo o AVMS so delno prenesle Avstrija, Nemčija, Irska, Malta in Nizozemska.

V nekaterih državah so zakoni v parlamentarni obravnavi (Bolgarija, Ciper, Češka, Nemčija, Španija, Finska, Madžarska, Litva, Latvija, Malta), v drugih so predlogi v javni obravnavi (Avstrija, Nemčija, Estonija, Grčija, Irska, Italija, Švedska, Portugalska) v tretjih, mednje poleg Poljske in Luksemburga, ki pa je Evropsko komisijo že obvestil o prenosu oglaševalskih določil, sodi tudi Slovenija, pa se zakoni še pripravljajo in še niso bili predstavljeni v javnosti.

Regulatorni organi v posameznih državah se na implementacijo Direktive o AVMS pripravljajo na različne načine. Nekateri bodo za povečan obseg dela zaposlovali nove delavce, večina regulatorjev pa vseeno ne načrtuje dodatnega zaposlovanja, med drugim tudi zaradi ukrepov zmanjševanja števila javnih uslužbencev, ki je spodbujeno s slabimi ekonomskimi razmerami. Britanski Ofcom bo del regulacije prepustil koregulatornim telesom, ki se bodo morala kadrovske okrepiti.

Le malo regulatorjev bo aktivno iskalo nove zavezanke regulacije, skoraj vsi pa razmišljajo o obveznem registriranju tudi tistih ponudnikov AVMS, ki ne bodo predmet licenciranja. V ta namen razvijajo različne, tudi avtomatizirane pristope prek samoregistracije s pomočjo spletnih orodij. Britanci bodo npr. vsakemu zavezancu za registracijo zaračunali 2000 funtov pristojbine (približno 2400 evrov) in s prihodki od tako zbranega denarja pokrivali stroške koregulacije. Do sedaj so identificirali približno 90 avdiovizualnih medijskih storitev, ki jih bodo morali v skladu z zahtevami direktive v prihodnje regulirati, predvidevajo pa, da jih bo v resnici še precej več, med 150 in 200. Francozi ocenjujejo, da bo pri njih takih storitev okoli 175.

Komisija je napovedala, da bo po 19. decembru 2009 pregledala področne zakonodaje držav članic in preverila usklajenost z Direktivo o AVMS. Pri državah, v katerih bodo ugotovljena neskladja, bodo začeti pedsodni postopki. Tudi sicer je uveljavljena praksa, da se vsako leto preveri upoštevanje kvantitativnih in kvalitativnih pravil pri štirih ali petih državah. Naslednje leto bodo monitoring razširili še na storitve na zahtevo, tudi v državah, ki še ne bodo končale s procesom prenosa Direktive o AVMS. Slovenija je bila v letošnjem letu vključena v dva pripravljala postopka – na področju oglaševanja in na področju zagotavljanja obveznih deležev evropskih avdiovizualnih del, ki oba sodita v okvir strokovnega nadzora Agencije – ki pa nista privedla do pedsodnega postopka in sta bila zaključena v našo korist. Ob zaključku postopka je Komisija napovedala poostren nadzor nad implementacijo Direktive o AVMS.

3.2.3.1.1 Delavnice APEK o novostih, ki jih prinaša Direktiva o AVMS

Zaradi izzivov, ki jih Direktiva o AVMS zastavlja tako oblikovalcem medijskih politik in regulatorju kot tudi ponudnikom vsebin, se je Agencija odločila spodbuditi javno razpravo na to temo. V prvi polovici leta 2009 je pripravila niz delavnic, na katerih je poskušala osvetliti pomen nove direktive in njen vpliv na regulacijo televizije in novih medijev v Sloveniji. Direktiva o AVMS, ki uvaja tehnološko nevtralno regulacijo televizije in televiziji podobnih novih medijev, ki jih s skupnim poimenovanjem označuje za avdiovizualne medijske storitve, sicer loči med linearnimi (kot je npr. tradicionalna televizija) in nelinearnimi mediji (kot so storitve na zahtevo) ter za slednje predlaga blažji pristop, kljub temu pa širi področje televizijske regulacije na avdiovizualne medije, ki do sedaj niso bili regulirani, in po drugi strani opušta nekatera pravila glede oglaševanja v televizijskih programih.

Namen prve delavnice, poimenovane »Izzivi regulacije avdiovizualnih medijskih storitev«, ki jo je Agencija priredila februarja 2009, je bil predstaviti področje, na katerega se Direktiva o AVMS nanaša, temeljna načela, na katerih je zasnovana, in pravila, ki jih uvaja, ter identificirati pglavitne izzive obstoječi regulaciji področja avdiovizualnih medijev in temeljna vprašanja, ki se zastavljajo ob prenosu Direktive o AVMS v slovenski pravni red. V želji, da bi problematiko obravnavali čim bolj celostno, je Agencija k sodelovanju povabila številne strokovnjake, ki se pri svojem delu srečujejo z različnimi vidiki delovanja avdiovizualnih medijev. Vabilu so se odzvali predstavniki Ministrstva za kulturo, Stalnega predstavništva Republike Slovenije pri Evropski uniji, Sveta za radiodifuzijo, donedavni predsednik Stalnega odbora o čezmejni televiziji pri Svetu Evrope, strokovnjaki s področja medijskih študij, predstavniki radiodifuznih medijev ter ponudniki telekomunikacijskih in multimedijskih

storitev. Naslednji delavnici, ki sta se zgodili aprila 2009, sta bili zastavljeni ožje in sta podrobneje obravnavali tematiki, za kateri so razpravljavci in občinstvo na prvi delavnici pokazali največ zanimanja. Delavnic »Nelinearne avdiovizualne medijske storitve – praktični vidiki uporabe določil Direktive o AVMS« in »Regulacija oglaševanja, sponzoriranja in promocijskega prikazovanja v AVMS« so se udeležili predstavniki medijev, ki ponujajo tudi spletne portale z avdiovizualnimi medijskimi storitvami, predstavniki mobilnih operaterjev ter drugih ponudnikov nelinearnih AVMS, pa tudi strokovnjaki s področja medijev in javni uslužbenci. Kot gostujoči predavatelj je sodeloval svetovalec za oblikovanje politik in raziskovalec pri nizozemskem regulatorju Commissariaat voor de Media, ki je predstavil nizozemski sistem klasifikacije različnih AVMS, ki je med evropskimi regulatorji požel veliko zanimanja.

Ključna novost, ki jo na področje AVMS uvaja direktiva, je širitev regulacije na nelinearne AVMS, saj se je medijska krajina v preteklih letih bistveno spremenila. Evropska unija je želela zaradi selitve uporabnikov s klasičnih medijev na internet vzpostaviti enotne minimalne standarde in preprečiti, da bi države članice s svojimi nacionalnimi zakonodajami regulacijo preveč zaostrovale. Namen Direktive o AVMS ni regulacija interneta in vseh storitev povprek, česar se, kakor je bilo zaznati iz razprave, bojijo ponudniki, temveč regulacija segmenta nelinearnih AVMS, ki je podoben klasični televiziji. Ključno je namreč, da se podobne storitve, ki so za uporabnika na videz enake, obravnavajo enako.

Presoja, kaj je AVMS in kaj ne, je izjemno zahtevna, zakonskih definicij še ni, razlikovanje različnih vrst AVMS pa se bo najverjetneje izoblikovalo skozi prakso. Da bi se v povezavi s posamezno storitvijo porajalo čim manj vprašanj in nejasnosti, je treba postaviti jasno in ne preširoko definicijo nelinearnih AVMS. Tako ponudniki kot uporabniki morajo vedeti, katere AVMS sodijo v okvir regulacije, kje lahko pričakujejo določena pravila oziroma zaščito in kje so prepuščeni sami sebi. Definicija, ki bo določila, kaj je objekt regulacije, mora zagotoviti, da ne bo prišlo do popolne arbitrarnosti pri določanju pravic in dolžnosti.

Ob širitvi regulacije na področje nelinearnih medijev se kot možna pot glede posameznih vprašanj (npr. oglaševanje, zaščita otrok) kaže postopna uvedba koregulacije. Ob razširitvi nadzora na nelinearne medije in na platforme, ki ne temeljijo na uporabi frekvenčnega prostora, pa bo treba rešiti tudi vprašanje pokrivanja stroškov regulacije. Breme financiranja namreč ne more ostati le na tistih medijih, ki se razširjajo z uporabo radijskih frekvenc.

Direktiva o AVMS predvideva dve ravni regulacije, prvo, ki velja za vse AVMS, drugo pa ločeno za linearne in nelinearne AVMS, katerih regulacija bo blažja, saj naj bi bil njihov vpliv na gledalce predvidoma manjši kot vpliv linearne AVMS. Kljub temu je treba tudi v nelinearnih medijih zagotoviti minimalne standarde varstva pravic otrok in pravil oglaševanja. Zgolj zagotavljanje kakovosti storitve in potrošniških pravic ne zadostuje, saj mora razumevanje medijev vedno vključevati tudi elemente temeljnih človekovih pravic. Za nelinearne AVMS tako velja določilo, da otrokom ne smejo biti dostopne vsebine, ki so zanje potencialno škodljive, glede oglaševanja v nelinearnih AVMS pa se postavlja vprašanje, katere oglaševalske vsebine naj bodo regulirane. Direktiva o AVMS predvideva zgolj regulacijo tistih oglasov, ki so neizbežen del programske enote, za katere ogled se uporabnik odloči, regulacija na ravni celotne storitve pa bi preseгла namen direktive in željo, da se regulacijo začrta čim ožje. Tudi nelinearne AVMS morajo promovirati produkcijo evropskih avdiovizualnih del, in sicer tako da bodisi prispevajo k financiranju njihove produkcije ali da jih na primeren način uvrščajo v svoje kataloge del, ki so na voljo za ogled.

Spremembe v regulacijo prinaša tudi načelo države izvora. Bistveni elementi za presojo države izvora so sedež podjetja, uredniške odločitve, pretežni del delovne sile, glavna pisarna, satelitske povezave in satelitske zmogljivosti. Ob tem je treba opozoriti na konflikt

načela skupnega trga in načela subsidiarnosti, ki državam članicam omogoča več svobode pri regulaciji na področju kulture, na katerem lahko z nacionalno zakonodajo vzpostavijo strožjo ali dodatno regulacijo, medtem ko načelo skupnega trga narekuje enaka pravila za vse udeležence na trgu. Direktiva o AVMS tudi opredeljuje, kdaj lahko država članica omeji svobodo sprejemanja televizijskega programa, ki je pod pristojnostjo druge države članice, in kako naj država članica ukrepa, ko meni, da je izdajatelj programa spremenil sedež z namenom, da bi zaobšel strožja pravila v državi članici, v kateri razširja svoj program.

Direktiva o AVMS razširja področje oglaševanja in hkrati odpravlja nekatere omejitve. V ureditev oglaševanja so po novem vključena tudi promocijsko prikazovanje izdelkov in druga komercialna sporočila. Promocijsko prikazovanje izdelkov, storitev ali blagovnih znamk v AVMS velja za eno najbolj kontroverznih praks oglaševanja v avdiovizualnih vsebinah, saj je v nasprotju z načeloma ločevanja in prepoznavanja oglasov. Aktualna politika Evropske unije promocijsko prikazovanje predstavlja kot dober vir financiranja evropske avdiovizualne produkcije in ga zato obravnava ločeno od klasičnih načinov oglaševanja. Po ureditvi, ki jo uvaja direktiva o AVMS, je promocijsko prikazovanje dopustno v filmih, nadaljevanjih ter športnih in zabavnih oddajah, če država članica ne odloči drugače. Dovoljeno je tudi prikazovanje izdelkov, rekvizitov, nagrad, oblačil in storitev, ki so priskrbljene brezplačno in nimajo znatne vrednosti (t.i. »*prop placement*«).

Za promocijsko prikazovanje ne velja načelo ločevanja oglasov od uredniško oblikovanih vsebin, saj promocijsko prikazovanje po novi ureditvi ni oglaševanje, temveč komercialno sporočilo, ki je del scenarija. Kljub temu mora biti zlahka prepoznavno in ustrezno označeno na začetku in koncu programa in po prekinitvah. Promocijsko prikazovanje ne vsteva v urne omejitve oglaševanja, ni dovoljeno v programskih vsebinah za otroke, ne sme vplivati na odgovornost in uredniško neodvisnost ponudnika ter neposredno spodbujati nakupa, poleg tega pa se prikazovanemu izdelku, storitvi ali blagovni znamki ne sme pripisovati posebnega, neutemeljenega pomena.

3.2.3.2 Konvencija Sveta Evrope o čezmejni televiziji

Konvencija, ki je v Sloveniji ratificirana od leta 1999 in še velja v okviru Zakona o ratifikaciji Evropske konvencije o čezmejni televiziji in Protokola, ki spreminja Evropsko konvencijo o čezmejni televiziji (Ur. l. RS, št.18/1999), je prav tako v postopku spreminjanja. Njena vsebina je usklajena z evropsko Direktivo o televiziji brez meja, ki jo je že nadomestila sodobnejša različica, razvoj dogodkov v okviru prilagajanja konvencije Sveta Evrope pa kljub razlikam v pogledih na medije, ki se v okviru Sveta Evrope obravnavajo predvsem v kontekstu človekovih pravic, kaže na močne težnje, da bi bila tudi posodobljena različica konvencije kar se da usklajena z Direktivo o AVMS.

3.2.3.3 Otrokom namenjeni oglasi za hrano z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev

V naslednjih letih bodo morale biti države članice posebej dejavne na področju medijske pismenosti, saj je Evropska komisija avgusta 2009 sprejela Priporočilo o medijski pismenosti v digitalnem okolju za konkurenčnejšo avdiovizualno industrijo in industrijo vsebin ter vključujočo družbo znanja, zavezala pa se je tudi, da do leta 2011 pripravi poročilo o stopnji medijske pismenosti v vseh državah članicah EU. Poleg medijskega opismenjevanja bo posebej aktualna zaščita otrok pred neprimernimi vsebinami, tudi v povezavi z oglaševanjem za otroke.

Po Direktivi o AVMS bodo morale države članice izdajatelje avdiovizualnih medijskih storitev spodbujati k sprejemanju etičnih kodeksov, ki bodo urejali oglaševanje hrane z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev (v nadaljevanju HFSS-hrana) v programih in vsebinah,

namenjenih otrokom. Gre za ukrepe, ki so del širših prizadevanj EU za zmanjševanje debelosti ter promocijo zdravega in aktivnega življenjskega sloga.

Določba direktive glede spodbujanja sprejemanja etičnih kodeksov oziroma pravil ravnanja za oglaševanje HFSS-hrane v otroških vsebinah in programih je za države članice zavezujoča. Čeprav sredstva za doseg tega cilja v Direktivi o AVMS niso natančneje opredeljena, direktiva državam članicam ne dopušča možnosti, da na tem področju ne storijo ničesar. Pri tem je posebej pomembno širše razumevanje te določbe, torej: ne gre zgolj za omejitve oglaševanja HFSS-hrane, temveč tudi za promocijo zdravih prehranjevalnih navad in aktivnega življenjskega sloga.

Na evropski in svetovni ravni (oglaševalska združenja, proizvajalci prehrane, iniciative za promocijo zdravega prehranjevanja, Svetovna zdravstvena organizacija in Platforma EU za prehrano, fizično aktivnost in zdravje) so aktivnosti na tem področju že v teku, na različne načine pa se te problematike lotevajo tudi mnoge evropske države. V večini držav imajo uveljavljen sistem samoregulacije, vsi pa priznavajo, da zgolj prepovedovanje oglaševanja za nezdravo prehrano v otroških vsebinah ne zadostuje za doseg zastavljenih ciljev, temveč morajo države članice spodbujati predvsem promocijo zdravega načina življenja ter izobraževanje in osveščanje otrok, mladostnikov ter njihovih skrbnikov.

Najbolj celostno se je tega vprašanja lotila Francija. Z analizo gledanosti televizijskih programov so ugotovili, da sicer obstajajo določene ure, ko otroci več gledajo televizijo, da pa je nesmiselno posebno pozornost posvečati samo vsebinam, namenjenim otrokom, saj otroci gledajo televizijo skozi ves dan, precej tudi v urah, ki jim sploh niso namenjene. Da bi se izognili negativnim finančnim posledicam prepovedi oglaševanja HFSS-hrane in hkrati spodbujali zdrave prehranjevalne navade, so v sodelovanju s pristojnimi državnimi institucijami in največjimi akterji avdiovizualnega sektorja v okviru nacionalnega programa, ki promovira pomen prehrane za zdravje, sprejeli sporazum, katerega cilj je osveščati širšo javnost, predvsem pa otroke in mladostnike, o pomenu uravnotežene prehrane. Namen je uporabiti televizijo v pozitivni smeri ter spodbujati ljudi h kritičnemu razmišljanju o prehrani. Za nadzor nad implementacijo sporazuma je zadolžen regulator avdiovizualnih komunikacij, vse oglase pa pred objavo pregleda oglaševalsko samoregulatorno telo, ki tudi poroča pristojnim ministrstvom o uveljavitvi novih oglaševalskih pravil.

V Sloveniji so v zvezi s tem vprašanjem v preteklosti sicer potekale posamezne osamljene aktivnosti, v luči Direktive o AVMS pa jim bo treba v prihodnje posvetiti več pozornosti. Izkušnje drugih držav kažejo, da je pomemben celosten pristop ter zavedanje vseh akterjev, kakšna je njihova vloga v procesu preprečevanja debelosti. Sodelovanje avdiovizualnega in zdravstvenega sektorja, do kakršnega je prišlo na evropski ravni, se zato priporoča tudi na nacionalnih ravneh. Na podlagi različnih pristopov, ki so jih ubrale države članice, je moč sklepati, da se je tega vprašanja mogoče lotiti na različne in kreativne načine, katerih cilj je zaščititi otroke in mladostnike do 18. leta, saj imajo starejši mladostniki že določeno kupno moč. Omejevanje oglaševanja HFSS-hrane je le eden izmed načinov zaščite otrok, in sicer predvsem v času, ko obstaja velika verjetnost, da televizijo gledajo sami. Izkušnje držav, ki so določila v zvezi z oglaševanjem HFSS-hrane že prenesle v svoje nacionalne okvire, so pokazale, da oglaševalci v veliki večini upoštevajo tovrstna pravila, vsi akterji pa so dosegli splošno soglasje, da morajo biti vsi oglasi, predvsem pa tisti, namenjeni otrokom, etični in odgovorni. Ob tem je se je treba zavedati, da za odgovorno rabo medijev in razumevanje njihovih vsebin ni ključno zgolj omejevanje neprimernega oglaševanja, temveč predvsem medijsko opismenjevanje. To je pomembno tudi zato, ker Direktiva o AVMS pokriva le omejen delež avdiovizualnih medijev, ljudi pa je treba ozaveštevati in usposobiti, da bodo znali pravilno presojati vsebine in oglase tudi takrat, ko jih nihče ne ščiti.

3.2.4 Strokovni nadzor nad televizijskimi in radijskimi programi po Zakonu o medijih

3.2.4.1 Preverjanje izvajanja zaščite otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi in neprimernimi vsebinami v televizijskih programih

Agencija je v letu 2008 in 2009 prejela več pritožb glede predvajanja domnevno škodljivih in neprimernih vsebin za otroke in mladoletnike v televizijskih programih, ki jih je zaključila v letu 2009.

Agencija je obravnavala dve prijavi, ki ju je podalo Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice, in sicer zaradi suma kršitve 84. člena ZMed, ki določa, da televizijski programi ne smejo predvajati pretiranega nasilja, če bi lahko predvajanje resno škodovalo duševnemu, moralnemu ali telesnemu razvoju otrok in mladoletnikov. Prijavitelj je v prijavi navedel, da so prebivalci/udeleženci v oddajah »Kmetija«, predvajanih v programu POP TV, klali živali, pri čemer naj bi bili prizori klanja razvidni iz videoposnetkov na spletu. Agencija je na podlagi strokovnega nadzora ugotovila, da so bili v oddaji predvajani posamezni prizori nasilja. Pred začetkom oddaje je bilo predvajano ustrezno akustično in vizualno opozorilo, da predvajane vsebine vključujejo prizore, ki so primerni samo za mladostnike nad 15. letom starosti, med samo predvajano vsebino pa oddaja ni bila ves čas predvajanja označena z ustreznim vizualnim simbolom. Agencija je izdala odločbo, v kateri je naložila izdajatelju, da v roku enega meseca zagotovi, da bo med predvajanjem programskih vsebin, ki vključujejo nasilne prizore, v levem ali desnem kotu televizijskega zaslona ves čas jasno viden ustrezen vizualni simbol, da vsebine niso primerne za mlajše gledalce od 15 let.

Inšpektorat je oktobra 2008 Agenciji odstopil prijavo domnevne kršitve ZMed v oddaji »Svet« v programu Kanal A, v kateri naj bi izdajatelj predvajal prispevek o snemanju pornografskega filma na Celjskem gradu. Prijavitelju se je zdelo sporno predvajanje tovrstnega prispevka ob neprimernem času. Agencija je ugotovila, da izdajatelj zadevne oddaje ni predvajal v skladu z določbami ZMed, zato mu je izdala odločbo z opozorilom, v katerem mu nalaga, da v roku enega meseca zagotovi izvajanje programskih zahtev tako, da bo pred predvajanjem programskih vsebin, ki vključujejo prizore seksualnosti, predvajano akustično in vizualno opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti. Med predvajanjem programskih vsebin, ki vključujejo prizore seksualnosti, pa mora biti ves čas predvajanja jasno viden tudi ustrezen vizualni simbol v levem ali desnem kotu televizijskega zaslona.

Agencija je v prvi polovici leta 2009 vodila postopek glede prijave domnevne kršitve ZMed, v kateri je prijaviteljica navedla, da je bila v televizijskem programu Kanala A predvajana vsebina z naslovom »Love TV«, ki je bila sicer primerno označena, vendar pa je bila vsebina oddaje po mnenju prijaviteljice takšna, da bi moralo biti njeno predvajanje omejeno s tehničnimi sredstvi oziroma z zaščito, kot to določa ZMed. Agencija je ugotovila, da izdajatelj v analiziranem obdobju programa ni predvajal v skladu z ZMed in Pravilnikom o določitvi vizualnega in akustičnega opozorila za programske vsebine, ki niso primerne za otroke in mladoletnike. Z odločbo je izdajatelju naložila, da v roku enega meseca zagotovi, da bo med predvajanjem programskih vsebin, ki vključujejo prizore seksualnosti, ves čas jasno viden ustrezen vizualni simbol v levem ali desnem kotu televizijskega zaslona.

V letu 2008 je Agencija prejela prijavo inšpektorata in obravnavala domnevno sporne vsebine v oddaji »Big Brother«. Agencija je v oddaji »Big Brother« zasledila predvajanje nasilnih prizorov, zato je izdajatelju izrekla opozorilo, da v roku enega meseca pred vsebinami, ki so neprimerne za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti, zagotovi predvajanje ustreznega akustičnega in vizualnega opozorila, med predvajanjem tovrstnih vsebin pa zagotovi objavo ustreznega vizualnega simbola.

Inšpektorat je 17. novembra 2008 Agenciji odstopil prijavo, v kateri je prijavitelj opozoril, da SIOL prek svoje storitve SIOL TV distribuira pornografske televizijske programe, ki so tehnično zaščiteni s kodo, medtem ko pornografski filmi v televizijskem programu TV 1000 tehnične zaščite nimajo. Agencija je ugotovila, da televizijski program TV 1000 ne sodi pod jurisdikcijo Republike Slovenije in ni zavezan k spoštovanju določil ZMed. Na podlagi posnetkov programa je Agencija ugotovila, da je bila v programu TV 1000 pred predvajanjem pornografskih vsebin izvedena zaščita otrok in mladoletnikov pred neprimernimi vsebinami, skladno z Direktivo o televiziji brez meja, ki velja za vse članice Evropske unije, saj je bilo objavljeno akustično in vizualno opozorilo, vsebine pa so bile predvajane po 24. uri.

Oktober 2009 je Agencija prejela več pritožb zaradi predvajanja domnevno spornih vsebin v oddajah »Kmetija slavnih« v programu POP TV. Po mnenjih pritožnikov naj bi se v oddajah predvajala pornografija in nasilje ter druge otrokom neprimerne vsebine. Agencija je na podlagi analize posnetkov predvajanih oddaj »Kmetija slavnih« ugotovila, da so bili v določenih oddajah predvajani prizori nasilja in seksualnosti, večje število oddaj pa je vsebovalo neprimerne vsebine za otroke. Pred navedenimi oddajami ni bilo predvajano akustično in vizualno opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti, med njihovim predvajanjem pa ni bil predvajan ustrezen vizualni simbol v levem ali desnem kotu televizijskega zaslona. Agencija je zaradi navedenih kršitev izdajatelju izrekla opozorilo in ga pozvala, da izvaja zaščito otrok skladno z zakonom.

Konec avgusta 2009 je Agencija prejela prijavo inšpektorata in obravnavala domnevno sporne vsebine v seriji »Mrtve priče«, predvajani v programu Kanal A. Pritožnik je navajal, da se je v seriji pogosto predvajalo nasilje. Agencija je na podlagi analize serije »Mrtve priče« ugotovila, da so se v dveh oddajah predvajali prizori nasilja, pred oddajami pa ni bilo predvajano akustično in vizualno opozorilo, da vsebina ni primerna za otroke in mladoletnike do 15. leta starosti, med njunim predvajanjem pa ni bil predvajan ustrezen vizualni simbol v levem ali desnem kotu televizijskega zaslona. Agencija je zaradi navedenih kršitev izdajatelju izrekla opozorilo za odpravo kršitev v določenem roku.

V vseh primerih predvajanih vsebin, za katere je bilo ugotovljeno, da bi morale biti pred njihovim predvajanjem objavljeno opozorilo o neprimernosti za otroke ali mladostnike, je Agencija izrekla opozorilo, da izdajatelj nepravilnost odpravi v najkrajšem roku. Najkrajši rok, ki ga predvideva ZMed za odpravo tovrstnih kršitev, je en mesec. Agencija na podlagi veljavne zakonodaje ni imela možnosti od izdajatelja zahtevati, da nepravilnost odpravi v roku, krajšem od enega meseca, čeprav bi bila zahteva po takojšnji odpravi nepravilnosti smiselna zaradi periodičnega predvajanja vsebin. Večina primerov spornih vsebin, ki so bili obravnavani, se je namreč predvajala tedensko ali vsakodnevno. Posledično se je pred uveljavitvijo sankcije že predvajal velik obseg spornih vsebin, povzročena škoda je bila zato toliko večja. Iz navedenih razlogov bi bilo treba z novo zakonodajo rok za odpravo nepravilnosti skrajšati in na ta način smiselno povečati učinkovitost ukrepov.

Poleg postopka strokovnega nadzora, ki ga opravi Agencija, je za sankcioniranje kršitev medijske zakonodaje pristojen tudi Inšpektorat RS za kulturo in medije, ki lahko neodvisno od postopkov, ki jih vodi Agencija, v inšpekcijskem postopku z odločbo naloži katerikoli ukrep za odpravo nepravilnosti, poleg tega pa lahko kršitelju naloži plačilo globe v prekrškovnem postopku. Inšpektorat z izvedbo inšpekcijskih postopkov, ki sodijo tudi v pristojnost strokovnega nadzora Agencije, počaka do pravnomočnosti končnih aktov Agencije, kar lahko v primeru sproženega upravnega spora traja tudi dve leti ali več. Agencija si prizadeva, da bi se ob spremembi področnega zakona njena pooblastila dopolnila z možnostjo izrekanja ukrepov po zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor, ter možnostjo uporabe finančnih sankcij.

3.2.4.2 Posvet o izvajanju zaščite otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi vsebinami v televizijskih programih

Agencija je v juniju 2009 pripravila posvet o izvajanju zaščite otrok in mladoletnikov pred potencialno škodljivimi in neprimernimi vsebinami v televizijskih programih, s katerim je želela osvetliti problematiko predvajanja neprimernih vsebin v televizijskih programih in izdajatelje vzbuditi k označevanju vsebin, ki so neprimerne za otroke, ter jih pozvati k večji pozornosti pri umeščanju tovrstnih vsebin v njihove programe. Na podlagi postopkov ter spremljanja televizijskih programov v zadnjih letih Agencija ugotavlja, da se 84. člen ZMed, ki predpisuje način zaščite otrok in mladoletnikov pred neprimernimi in potencialno škodljivimi vsebinami v televizijskih programih, zelo slabo izvaja. Izdajatelji otrokom neprimerne in potencialno škodljive vsebine predvajajo ob neprimernih urah (v popoldanskih ter zgodnjih večernih terminih, kar je še posebej problematično v času šolskih počitnic), v programih se uporabljajo oznake in opozorila, ki niso več veljavna (npr. RTV Slovenija) ali pa so te med predvajanjem slabo vidne in nerazpoznavne (npr. Pop TV, Kanal A, TV3). Agencija je še ugotovila, da etični kodeksi, ki vsebujejo estetska in etična merila za prikazovanje oddaj in prizorov seksualnosti in nasilja v televizijskih programih v večini primerov ne upoštevajo smernic za pripravo internih etičnih in estetskih pravil (kodeksov) izdajateljev televizijskih programov iz 44. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o medijih (Uradni list RS, 60/06 – ZMed-A), saj so preveč nedoločni. Edini kodeks, ki v veliki meri upošteva smernice, je kodeks RTV Slovenija. Večina kodeksov ima zelo slabo razdelane pritožbene možnosti za gledalce, zelo slaba pa je tudi dostopnost gledalcev do etičnih kodeksov. Izdajatelji so se strinjali, da je treba izboljšati dostopnost kodeksov njihovim gledalcem. Po mnenju enega izmed izdajateljev tovrstnih pritožb gledalcev glede predvajanih vsebin v televizijskih programih niso prejeli, zato o njih tudi niso poročali SRDF in ministrstvu. Določeni izdajatelji so bili mnenja, da je 84. člen ZMed, ki predpisuje način zaščite otrok in mladoletnikov pred neprimernimi in potencialno škodljivimi vsebinami v televizijskih programih, v določenih delih premalo definiran, manjkale naj bi predvsem opredelitve določenih pojmov, kot so pornografija, seksualnost, nasilje itd. Moti jih tudi nelojalna konkurenca tujih podnaslovljenih programov, ki se prenašajo prek različnih distribucijskih kanalov.

3.2.4.3 Preverjanje predvajanih deležev avdiovizualnih del v letu 2009

Izdajatelji televizijskih programov so do konca februarja leta 2009 Agenciji posredovali poročila o doseženih deležih slovenskih in evropskih avdiovizualnih del v letu 2008.

Tabela št. 5: Deleži slovenskih in evropskih avdiovizualnih del televizijskih programov v letu 2008

Program	EU avdiovizualna dela v odstotkih	Slovenska avdiovizualna dela v odstotkih	Avdiovizualna dela EU neodvisne produkcije v odstotkih	Avdiovizualna dela EU neodvisne produkcije, ki niso starejša od 5 let, v odstotkih
i-TV	67,30%	2,25%	27,04%	0
KANAL A	53,90%	6,40%	29,70%	92,50%
MTV Adria	30%	29%	0	0
NET 24	/	/	/	/
NET TV	22,65%	20,70%	22,65%	22,65%
NET XXL	80%	20%	10%	100%
Play TV	58,86%	1%	58,86%	ni podatkov
POP TV	51,10%	7%	10,40%	75,90%
RTS	/	/	/	/

RTS+	90%	90%	2,20%	0
ŠPORT TV	/	88%	/	/
ŠPORT TV DVE (2)	/	/	/	/
Televizija Koper Capodistria /TV KC/: regionalni televizijski program	53,70%	32%	10,60%	81,20%
Televizija Koper Capodistria /TV KC/: televizijski program za italijansko narodno skupnost	53,70%	32%	10,60%	81,20%
Televizija Maribor - Tele M	53,70%	32%	10,60%	81,20%
Televizija Slovenija 1 /SLO1/	53,70%	32%	10,60%	81,20%
Televizija Slovenija 2 /SLO2/	53,70%	32%	10,60%	81,20%
Televizija Slovenija 3 /SLO 3/	53,70%	32%	10,60%	81,20%
TV 3	10,30%	2,41%	10,30%	/
TV PAPRIKA	0	26%	5%	5%
TV Petelin	0	80%	0	0
TV PIKA	40%	30%	33%	0
VAS KANAL	3,70%	1,20%	1,30%	1,30%
VAS TELEVIZIJA (VTV)	5,94%	5,40%	0	0

Vir: APEK, 2009

Agencija je v letu 2009 preverjala podatke o doseženih deležih slovenskih avdiovizualnih del, slovenskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov, evropskih avdiovizualnih del ter evropskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov, ki izhajajo iz poročil 14 slovenskih televizijskih programov za leto 2008, ki so dolžni zahtevane deleže iz zakona izpolnjevati.

Tabela št. 6: Ugotovljeni deleži avdiovizualnih del televizijskih programov v letu 2008

Program	EU avdiovizualna dela v odstotkih	Slovenska avdiovizualna dela v odstotkih	Avdiovizualna dela EU neodvisne produkcije v odstotkih	Avdiovizualna dela EU neodvisne produkcije, ki niso starejša od 5 let, v odstotkih
NET TV	53,81	4,65	21,07	100,00
RTS	36,73	27,65	16,07	100,00
VTV	40,45	36,92	2,97	99,41
TV3	11,86	1,23	11,86	72,40
RTV SLO	51,70	32,2 (neodv. 5,2)	8,40	/
Vaš kanal	28,36	13,58	1,70	95,90
POP TV	/	/	/	/
Kanal A	/	/	/	/
TV Pika	/	/	/	/
TV Paprika	/	/	/	/

Vir : APEK, 2009

Agencija od izdajateljev programov POP TV, Kanal A, TV Pika ter TV Paprika ni prejela zahtevanih razčlenjenih podatkov o predvajanih avdiovizualnih delih v letu 2008, zato v teh upravnih zadevah ni mogla odločati. O tem je obvestila Ministrstvo za kulturo.

Izdajateljem programov RTV Slovenija, NET TV in TV3 je Agencija izrekla opozorilo za premajhen predvajan delež slovenskih avdiovizualnih del, izdajateljema programov RTS in TV3 za premajhen predvajan delež evropskih avdiovizualnih del, RTV Slovenija pa za premajhen delež evropskih avdiovizualnih del neodvisnih producentov v letu 2008.

3.2.4.4 Izvajanje programskih zahtev in omejitev iz dovoljenj za izvajanje radijske ali televizijske dejavnosti, ki jih morajo izdajatelji upoštevati pri razširjanju svojih programov

Agencija je na pobudo SRDF izvedla postopke strokovnih nadzorov radijskih in televizijskih programov, ki jim je SRDF v tem mandatu dodelil frekvenco za opravljanje radiodifuzije. Agencija je v 18 programih preverjala, ali izdajatelji, ki so pridobili frekvenco na javnih razpisih, predvajajo programe skladno s programskimi zahtevami in omejitvami, ki jih morajo upoštevati pri razširjanju svojih programov in so zapisane v njihovih dovoljenjih za izvajanje radijske oziroma televizijske dejavnosti. Izvajalo se je preverjanje naslednjih podatkov iz dovoljenj za izvajanje dejavnosti izdajateljev:

- privzete programske zahteve, ki izhajajo iz programskih pogojev javnega razpisa, na katerem je bila izdajatelju dodeljena radijska frekvenca;
- osnovne programske zahteve, ki jih mora izdajatelj upoštevati pri razširjanju programa;
- ime oziroma identifikacija programa.

Agencija je na podlagi strokovnih nadzorov ugotavljala naslednja odstopanja od programskih zahtev iz dovoljenj:

- odstopanja od privzetih programskih zahtev, ki izhajajo iz programskih pogojev javnega razpisa, na katerem je bila izdajatelju dodeljena radijska frekvenca;
- odstopanja od namena izdajanja medija;
- odstopanja od temeljnih vsebinskih izhodišč;
- odstopanja od posameznih deležev programskih vsebin;
- nepravilno uporabo imena programa.

3.2.4.4.1 Odstopanja od privzetih programskih zahtev, ki izhajajo iz programskih pogojev javnega razpisa, na katerem je bila izdajatelju dodeljena radijska frekvenca

Agencija je pri nadzorstvu dovoljenj za izvajanje radijske dejavnosti preverjala spoštovanje privzetih programskih zahtev, ki izhajajo iz programskih pogojev javnega razpisa, na katerem je bila izdajatelju dodeljena radijska frekvenca. Pogoji javnega razpisa za dodelitev radijskih frekvenc se izdajatelju avtomatično vpišejo v dovoljenje za izvajanje dejavnosti, ko mu je z odločbo dodeljena nova frekvenca za opravljanje radiodifuzije. Preverjanje privzetih programskih zahtev je imelo pri izvajanju strokovnega nadzora največjo težo, saj je bilo preverjanje izvajanja programskih pogojev, ki so bili določeni na javnih razpisih, temeljni in najpomembnejši del pobude SRDF.

Rezultati analize so pokazali, da trinajst radijskih programov izvaja z javnimi razpisi privzete programske zahteve. V treh predvajanih programih privzetih programskih zahtev niso izpolnjevali v celoti:

- Radio City ni izpolnjeval zahteve po predvajanju kulturno-umetniških vsebin v tedenskem oddajnem času;
- Radio 1 Krvavec; ENA KR ni poleg informativnih in zabavnih vsebin predvajal še treh drugih vrst programskih vsebin v tedenskem oddajnem času;
- Radio Tartini ni poleg informativnih in zabavnih vsebin predvajal še dveh drugih vrst programskih vsebin v tedenskem oddajnem času.

3.2.4.4.2 Odstopanja od namena izdajanja medija

Vsi analizirani radijski programi so izpolnjevali svojo osnovno medijsko usmeritev in poslanstvo, to je strategijo, politiko in vizijo programa, ciljno občinstvo ter ciljno območje razširjanja programa in njegovo vlogo na tem območju.

3.2.4.4.3 Odstopanja od temeljnih vsebinskih izhodišč

Agencija je z analizo programov preverjala prednostne vsebinske usmeritve programov, žanrsko in tematsko raznovrstnost programov, vsebine prevladujočih (rednih, periodičnih) oddaj, oblike obveščanja javnosti in možnosti za neposredno sodelovanje javnosti v programih.

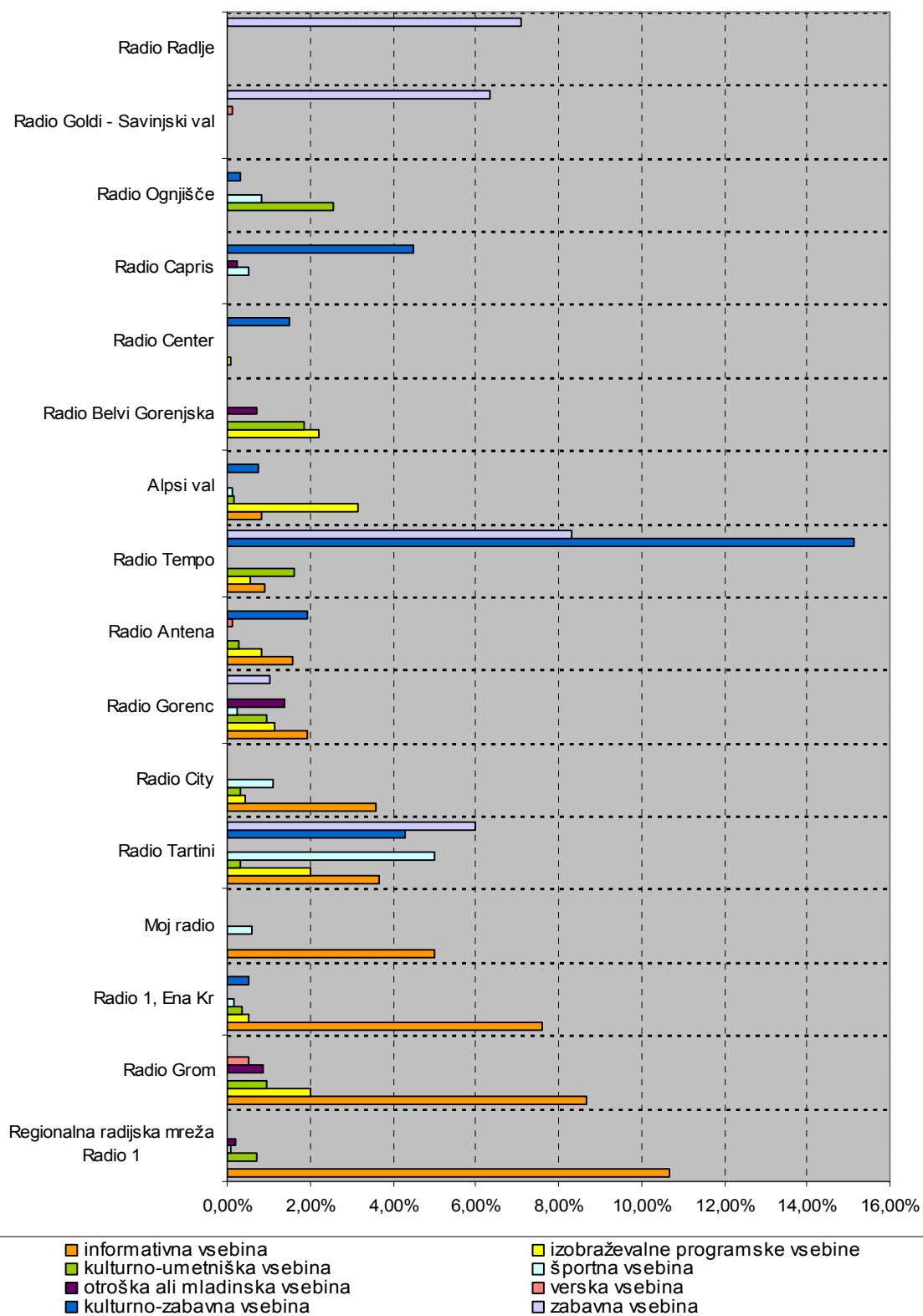
Ugotovljeno je bilo, da pet od šestnajstih radijskih programov ni izpolnjevalo vseh temeljnih vsebinskih izhodišč, določenih v njihovih dovoljenjih:

- Radio Alpski val ni predvajal informativne vsebine Pismo iz zamejstva, kulturno-umetniške vsebine Prebiranja in športne vsebine Predložek;
- Radio City ni predvajal oddaje Lokalno aktualno;
- Radio Tempo ni predvajal oddaje za mlade glasbene talente, oddaje z resno glasbo, oddaje o podjetništvu, oddaje za kmetovalce, oddaje, v kateri sodelujejo z vrtci in šolami, ter oddaje Drži ali ne drži;
- Radio Grom ni predvajal izobraževalnih in verskih programskih vsebin, zadostnega števila predvajanj oddaje Turistične informacije in devetnajst v dovoljenju navedenih oddaj;
- Radio Capris ni predvajal otroških ali mladinskih oddaj.

3.2.4.4.4 Odstopanja od posameznih deležev programskih vsebin

Agencija je v postopkih preverjala minimalna tedenska povprečja vseh programskih vsebin in programskih vsebin lastne produkcije ter minimalno tedensko povprečje deležev dnevno predvajane slovenske glasbe oziroma glasbene produkcije slovenskih ustvarjalcev in poustvarjalcev (v nadaljevanju slovenska glasba) glede na vso dnevno predvajano glasbo. V več programih so bila zaznana odstopanja od določenih deležev programskih vsebin v dovoljenjih. Podatki so pokazali, da so bila največja odstopanja ugotovljena pri deležih informativnih vsebin.

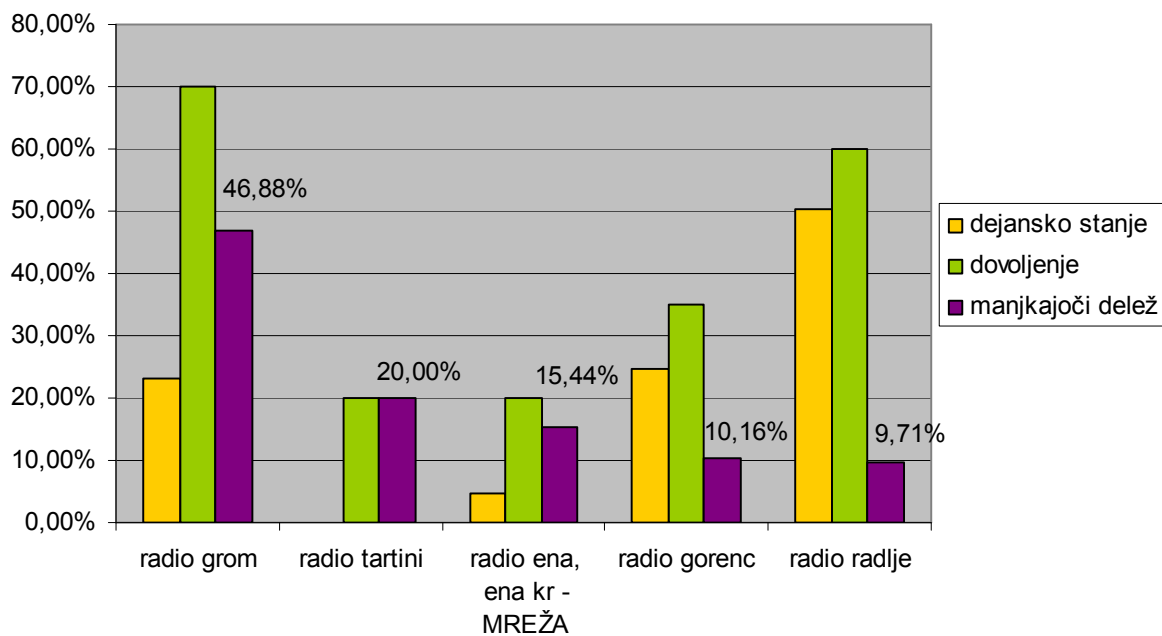
Graf št. 27: Grafični prikaz programskih vsebin in njihovih deležev kot odstopenj od zahtev iz dovoljenj za izvajanje dejavnosti.

Vir:APEK, 2009

Pet radijskih programov ni doseglo v dovoljenju zapisanega minimalnega tedenskega povprečja dnevno predvajane slovenske glasbe od vse predvajane glasbe.

Graf št. 28: Radijski programi z nezadostnim deležem predvajane slovenske glasbe

Vir: APEK, 2009

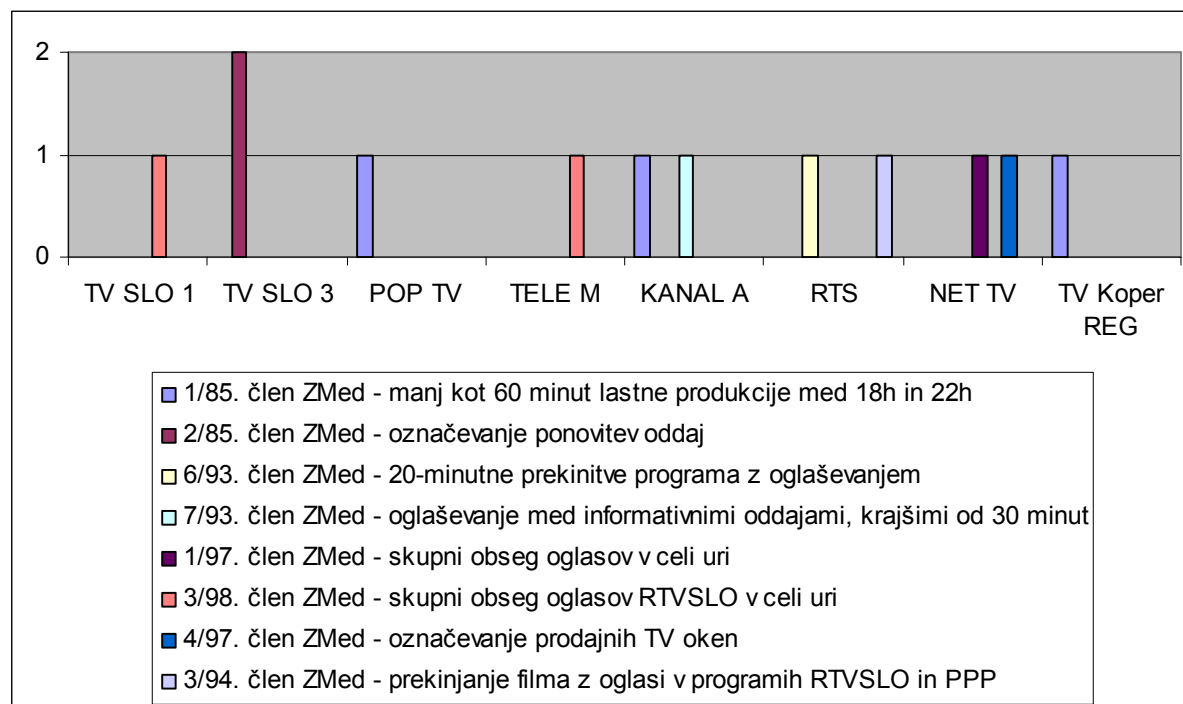
Nepravilna uporaba imena (identifikacije) programa je bila ugotovljena pri nadzoru programa Radio Maxi-Prleški val.

Vsem izdajateljem programov, v katerih so bila ugotovljena odstopanja, je Agencija izrekla opozorila z rokom za usklajitev programa z zahtevami, ki izhajajo iz njihovih dovoljenj za izvajanje dejavnosti.

3.2.4.5 Preverjanje izvajanja programskih zahtev in omejitev v 14 največjih televizijskih programih v času največje gledanosti

Analiza Agencije je obsegala preverjanje deležev lastne produkcije in dnevnih deležev slovenske glasbe (85.–92. člen ZMed) ter preverjanje določil o televizijskem oglaševanju (93.–99. člen ZMed) v 14 največjih televizijskih programih v času največje gledanosti, med 18:00 in 23:00.

Graf št. 29: Kršitve določil ZMed med 18. in 23. uro

Vir: APEK, 2009

3.2.5 Radiofrekvenčni spekter

3.2.5.1 Upravljanje z radiofrekvenčnim spektrom

V letu 2009 je Agencija izvajala naloge v skladu z ZEKom, t.j. vodenje upravnih postopkov s področja urejanja radiofrekvenčnega spektra in pomoč uporabnikom. Največ vprašanj je bilo s področja priprave vlog in tehničnih rešitev uporabe spektra.

V zvezi z upravnimi postopki je Agencija prejela 1.933 vlog in v zvezi s tem izdala :

- 1.175 odločb o dodelitvi radijskih frekvenc v fiksni, satelitski in mobilni storitvi;
- 32 dovoljenj za postaje na zrakoplovih;
- 128 dovoljenj za postaje na plovilih;
- 452 mednarodnih (CEPT) dovoljenj za radioamaterje;
- 952 potrdil v zvezi s členom 6.4 Direktive o radijski in terminalski opre (RTTE) (uporaba opreme za uporabo radijskih frekvenc na področju Republike Slovenije).

Agencija je pripravila tudi razpis za tretjega operaterja WiMax v 3,5 GHz frekvenčnem pasu, vendar frekvenca ni bila dodeljena.

Agencija je usklajevala uporabo frekvenc s sosednjimi državami v skladu z regionalnim sporazumom (HCM), izmenjala frekvence za fiksne storitve in posamezne frekvence za mobilne storitve s sosednjimi državami ter vpisovala posamezne dodeljene frekvence v svetovno podatkovno bazo pri Mednarodni telekomunikacijski zvezi (ITU), v t.i. "Master register".

3.2.5.1.1 Optimalna uporaba radiofrekvenčnega spektra

Na področju analogne televizije je Agencija v letu 2009 izvedla več preplaniranj oziroma sprememb analognih televizijskih kanalov. Razlog je bila predvsem optimizacija oddajnih kanalov prvega multipleksa na posameznih oddajnih lokacijah po državi, kot tudi začetek obratovanja digitalne televizije na nekaterih pomembnih lokacijah v sosednjih državah in priprava primernih frekvenc za izvedbo digitalnih omrežij za lokalno televizijsko radiodifuzijo.

Na področju FM zvokovne radiodifuzije je Agencija nadaljevala z dodeljevanjem dodatnih oziroma izohronih radijskih frekvenc. Na robu obstoječih območij pokrivanja so bile ponekod dodeljene radijske frekvence, ki so jih radijske postaje sicer že uporabljale. Agencija je v letu 2009 izdajala tudi odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc v zvezi s povezovanjem radijskih programov v programske radijske mreže, prišlo pa je tudi do več sprememb že obstoječih programskih radijskih mrež.

Možnosti za pridobivanje novih frekvenc za FM zvokovno radiodifuzijo so zelo omejene, predvsem na koordinacijo novih frekvenc za radijske postaje majhnih moči z zelo omejenim dosegom. Take frekvence so zato uporabne le za izboljšanje slišnosti že obstoječim programom ali pa za odpravljanje motenj, nikakor pa ne za uvajanje povsem novih programov.

3.2.5.1.2 Reševanje problematike z Italijo

V letu 2009 je Agencija intenzivirala aktivnosti učinkovitejšega reševanja problemov slišnosti oziroma vidnosti slovenskih programov ob meji z Republiko Italijo. Nadzorovala je stanje ob državni meji in prijavljala motnje italijanski administraciji ter Uradu za radiokomunikacije pri Mednarodni telekomunikacijski zvezi (ITU). S problematiko je seznanjala tudi Odbor za radijsko regulativo pri ITU. Nadaljevala je z obveščanjem organov ITU glede kršitve mednarodnih pogodb in neaktivnosti Republike Italije pri odpravi motenj. Agencija je ob pomoči organov ITU tekom celega leta poskušala uskladiti termin sestanka z italijansko administracijo glede problematike zagotavljanja slišnosti oziroma vidnosti italijanskih in slovenskih programov ob meji med državama, vendar zaradi izmikanja italijanske administracije do neposrednih pogovorov med administracijama ni prišlo. Novembra pa je Agencija prejela dopis s sestanka Odbora za radijsko regulativo pri ITU, s katerim ta ugotavlja, da so izčrpana že vsa sredstva, zato reševanje problematike predaja generalnemu sekretarju ITU z namenom, da se problematika vključi v poročilo Sveta ITU ter da se izvede obravnavna na najvišjem organu ITU, t.j. na Konferenci pooblaščenih predstavnikov.

Agencija je nadaljevala tudi z dodeljevanjem dodatnih radijskih frekvenc slovenskim imetnikom odločb o dodelitvi radijskih frekvenc na zahodu države, namenjenih omilitvi težav sprejema slovenskih signalov zaradi prekomernega vpliva italijanskih postaj. Agencija je na zahodu države izdelala nekaj analiz učinkovitejše izrabe spektra na osnovi dodeljevanja istih oziroma t.i. izohronih dodatnih radijskih frekvenc. Na ta način je bilo na robu območij pokrivanja optimiziranih nekaj sicer že dodeljenih dodatnih radijskih frekvenc; če geografska konfiguracija terena ni omogočala uporabe iste frekvence, pa je Agencija za izboljšanje slišnosti dodelila sosednje ali druge radijske frekvence.

Poleg tega je Agencija celo leto nudila tudi tehnično in pravno pomoč slovenskim imetnikom odločb o dodelitvi radijskih frekvenc, ki so se v tožbenih postopkih pred italijanskimi oziroma slovenskimi sodišči z različnimi zahtevki obračali na Agencijo.

3.2.5.1.3 Pristojnost nad satelitskimi televizijskimi programi

Direktiva o AVMS vnaša novosti tudi na področje določanja pristojnosti nad satelitskimi televizijskimi programi. Ta se bo za televizijske programe iz tretjih držav prenesla iz držav,

katerim pripadajo satelitske zmogljivosti, na države, v katerih so nameščene zemeljske postaje (t.i. »uplinki«). Slovenija je glede na velikost države med tistimi, ki se jim bo vloga na tem področju občutno povečala, saj na našem teritoriju delujeta dva pomembna operaterja, ki zagotavljata storitve številnim televizijskim programom zlasti iz držav z območja nekdanje Jugoslavije, ki še niso članice Evropske unije.

S tem v zvezi je Evropska komisija v sodelovanju z državami članicami že pripravila in izvedla nekaj aktivnosti, in sicer v prvi fazi za identificiranje vseh televizijskih programov iz tretjih držav, za katere bo zaradi spremembe subsidiarnih kriterijev prišlo do prenosa pristojnosti, v drugi fazi pa pregled, ali države, za katere je bilo ocenjeno, da bi utegnile v prihodnje biti zanje pristojne, to pristojnost sprejmejo ali ne.

Sloveniji je bila sprva pripisana pristojnost nad 20 televizijskimi programi, v glavnem gostujočimi na Eutelsatovih satelitih Eutelsat 8 in W2: BH-TV1, BVN TV Europa, CMC (Croatian Music Channel), Kanal e Jadid, NTV Hayat Sat, TV Sljeme, 24 SAT, AB Kanal, Albvision, Best of Macedonia, Duga TV, K-15 Music, K-15 TV, MKTV SAT, Sitel 3, Sitel TV, YU Planet Bec, Svet Plus, Astro in Alfa TV. Po poizvedbi, ki jo je Agencija opravila pri domačih operaterjih zemeljskih satelitskih postaj, RTV Slovenija in STN, se je izkazalo, da lahko za zdaj potrdimo pristojnost le za 12 televizijskih programov, med naštetimi tako le za BH-TV1, AB Kanal, Best of Macedonia, Duga TV, K-15 Music, K-15 TV, MKTV SAT, Sitel 3, Sitel TV, YU Planet Bec, Astro in Alfa TV. Za druge s seznama je bilo ugotovljeno, da so bodisi prenehali obstajati ali pa da jim je potekla pogodba z operaterjem, tako da se »uplink« zanje ne zagotavlja več s slovenskega ozemlja.

Po seznanitvi Komisije se je Agencija na njen predlog povezala z državo, s katere se prenaša pristojnost, to je Francijo, in francoskemu regulatorju CSA pojasnila razloge za zavrnitev pristojnosti. Breme za dokazovanje pristojnosti je namreč na tisti državi, s katere se pristojnost prenaša. Francija je pojasnila, ki jih je posredovala Agencija, sprejela in se zahvalila za sodelovanje.

Dobri odnosi in sodelovanje med regulatorji iz različnih držav članic so na tem področju še posebej pomembni, saj mora komunikacija med njimi zaradi pogostih in hitrih sprememb lokacij zemeljskih oddajnih postaj, ki jih uporabljajo televizijski programi iz tretjih držav, potekati redno, tekoče in ažurno.

3.2.5.2 Nadzor radiofrekvenčnega spektra

Za zagotovitev nemotene uporabe radiofrekvenčnega spektra vsem uporabnikom radijskih storitev, skladno z odločbami o dodelitvi radijskih frekvenc (ODRF), ima Agencija skladno z zakonskimi zadolžitvami svojo radijsko nadzorno službo. Ta opravlja nadzor radiofrekvenčnega spektra bodisi sistematično na podlagi svojih letnih načrtov bodisi na podlagi internih naročil za posebne meritve spektra ali pa v okviru raziskav prijavljenih radijskih motenj.

Pooblaščenice osebe Agencije pri opravljanju nadzora radiofrekvenčnega spektra smiselno uporabljajo določbe Zakona o inšpekcijskem nadzoru (v nadaljevanju ZIN), ukrepajo lahko kot prekrškovni organ, če v postopku nadzora presodijo, da teža prekrška narekuje ukrepanje po Zakonu o prekrških (v nadaljevanju ZP-1), ter kot strokovnjaki z nasveti lastnikom radijskih postaj pomagajo pri reševanju raznih tehničnih težav. Radijska nadzorna služba za potrebe področja za radiokomunikacije Agencije opravlja tudi naročene meritve, ki se jih upošteva pri izdajanju ODRF.

Za opravljanje svojih nalog v okviru nadzora radiofrekvenčnega spektra Agencija gradi Radijski nadzorno-merilni sistem RS (v nadaljevanju RNMS), za delo pa radijska nadzorna

služba (v nadaljevanju RNS) potrebuje posebno merilno opremo in mora imeti dostop do fiksnih daljinskih oziroma mobilnih radijskih nadzornih postaj (v nadaljevanju RNP). V Sloveniji je trenutno 11 delujočih RNP, od teh sta dve nadzorno merilni postaji (v nadaljevanju RNMP) obljudeni, tri specializirana merilna vozila pa delujejo kot mobilne RNP. Vsa ta fiksna in mobilna oprema je povezana v omrežje RNMS, v okviru katerega je delavcem RNS omogočen nadzor radijskega spektra na daljavo prek spleta, kjer za to ni pogojev, pa prek javnega fiksnega in mobilnega telefonskega omrežja.

Projekt izgradnje RNMS se je nadaljeval tudi v letu 2009, po potrebi pa se bo dopolnjeval tudi v bodoče. Agencija je zgradila novo RNP na Poljanah nad Koprom ter RNP Šentjungert (Celje), ki je nadomestila RNP Anski vrh. Redno se izvajajo vzdrževalna dela na objektih in dobave dopolnilne merilne opreme, prilagojene za nadzor radiofrekvenčnega spektra sodobnih elektronskih komunikacij.

Investicijski program za tekoče leto v letu 2009 ni bil v celoti realiziran. Nerealizirana je bila izgradnja nove RNP, ki bo pokrivala območje Maribora, in nabava opreme zanj, saj je prišlo do zamika gradnje zaradi težav pri pridobitvi ustrezne lokacije.

V letu 2009 je obratovalo devet daljinskih RNP. Agencija je intenzivno uporabljala obe obljudeni nadzorni postaji RNMP Jeruzalem in RNMP Stegne, z merilnimi vozili pa je lokalno oziroma mobilno izvajala meritve radiofrekvenčnega spektra.

Agencija lahko meritve in nadzor opravlja le s pomočjo specialne profesionalne opreme. Za meritve do 3 GHz je merilna oprema locirana na vseh daljinskih RNP, v treh merilnih vozilih in v obeh obljudenih RNMP. Pooblaščenim osebam Agencije je dostop do te merilne opreme omogočen iz katere koli točke omrežja.

V letu 2009 je Agencija eno od terenskih vozil, nabavljenih v letu 2008, opremila z ustrezno merilno opremo.

Agencija je tudi v letu 2009 zagotavljala nemoteno uporabo radiofrekvenčnega spektra. Dela radijske nadzorno-merilne službe so obsegala naslednje aktivnosti:

- raziskala je 115 prijav škodljivega radijskega motenja. Pri tem je odkrila, da so vzroki za radijske motnje pogosto kršitve določil iz ODRF. Večina prijav škodljivega radijskega motenja je posledica motenj italijanskih radijskih in televizijskih postaj, ki ne delujejo v skladu z mednarodnimi dogovori;
- v okviru sistematičnega nadzora radiofrekvenčnega spektra oziroma pri raziskavah radijskih motenj je opravila 54 nadzornih pregledov. Obravnavala je kršitve zakona (oddajanje brez ODRF, kršenje določil ODRF in drugo). Pooblaščenim osebam Agencije so ukrepale po ZIN-u, in po ZP-1;
- izvedla je 12 snemanj radiofrekvenčnega in televizijskega spektra na različnih lokacijah na območju Slovenije. Rezultati so bili osnova za mednarodno koordiniranje radiodifuznih postaj in izdajanje ODRF;
- opravila je več meritev v mikrovalovnem področju zaradi prijav motenj na mikrovalovnih radijskih zvezah in zaradi nadzora. Ker postaja mikrovalovno področje vedno bolj zanimivo za ponudnike raznih radijskih storitev, se povečuje tudi obseg nadzora v tem frekvenčnem področju. Agencija se temu prilagaja s šolanjem kadrov za nove tehnologije in z nakupi posebne merilne opreme;
- nadaljevala je s sistematičnimi dnevnimi meritvami radiodifuznega spektra, kjer se izmerjeni podatki z vseh RNP arhivirajo v numerični obliki, z izvajanjem sistematičnih mesečnih meritev spektra, kjer se podatki arhivirajo tudi v grafični obliki, ter

sistematičnimi polletnimi meritvami spektra, kjer se poleg spektralnih karakteristik arhivirajo tudi identifikacijski podatki vsakega radiodifuznega oddajnika;

- izpeljala je akcijo, namenjeno ureditvi identifikacije (RDS), v kateri je bilo opaženih precej odstopanj od identifikacije, predpisane v odločbah o dodelitvi radijskih frekvenc. V ta namen je bilo izdanih preko 100 obvestil imetnikom ODRF;
- aktivno je bila vključena v proces prehoda na digitalno televizijo. Spremljala je pokritost z digitalnim signalom prvega multipleksa, ter sodelovala pri testiranju t.i. »*set-top boxov*«;
- intenzivno je spremljala uvajanje novih tehnologij in ukrepala v primerih, ko je prišlo do nepravilnosti pri njihovi uporabi (npr. MMDS).

4 TRG POŠTNIH STORITEV V LETU 2009

4.1 Zakonodajne aktivnosti na ravni EU

V letu 2009 so v okviru Skupnosti potekale zakonodajne aktivnosti v zvezi z implementiranjem Poštne Direktive 2008/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 (v nadaljevanju Poštna direktiva), katere sprejem predstavlja zadnji zakonodajni korak na poti k popolni liberalizaciji trga poštних storitev, s čimer bo vzpostavljen enotni evropski trg. Določeno nevarnost pri njegovi vzpostavitvi predstavlja neenotna implementacija s strani držav članic, in sicer zaradi široko dopuščenega načela subsidiarnosti in kompromisne rešitve dveh datumov popolne liberalizacije. Do 1. januarja 2011 bo namreč odprtih 95 % evropskega poštne trga (16 držav članic, med njimi tudi Republika Slovenija), preostali del trga pa bo odprt do 1. januarja 2013 (11 držav članic).

Ne glede na navedeno je treba poudariti, da je temeljni cilj zakonodajnega okvira še vedno zagotavljanje univerzalne poštne storitve pod strogo določenimi pogoji visoke kakovosti in dostopnosti za vse prebivalce enotnega trga poštних storitev.

Agencija je aktivno sodelovala z Evropsko Komisijo v delu Odbora za Poštno direktivo z namenom pridobivanja relevantnih informacij v zvezi s samo implementacijo novega zakonodajnega okvira ter bila soudeležena pri kreiranju dveh pomembnih raziskav. Agencija je tudi aktivno sodelovala pri delu odborov CERP-a (European Committee for Postal Regulation).

V letu 2009 je Agencija prevzela vodenje ene izmed delovnih skupin Evropskega komiteja za standardizacijo (CEN), in sicer delovne skupine WG1, ki se ukvarja s standardizacijo na področju zagotavljanja kakovosti poštних storitev.

4.2 Zakonodajne aktivnosti v Republiki Sloveniji

Od 2. avgusta 2009 je v veljavi nov Zakon o poštних storitvah (Ur. l. RS, št. 51/09, v nadaljevanju ZPSto-2), pri katerem je z vidika sektorskega regulatorja s svojimi predlogi sodelovala tudi Agencija. Aktivno je spremljala zakonodajni postopek, posredovala mnenja ter predlagala spremembe in dopolnitve predloga ZPSto-2.

Novi zakon vsebinsko zasleduje načela, ki sicer izhajajo že iz same Poštne direktive, zlasti načelo nediskriminacije, preglednosti in sorazmernosti. Cilji novega zakona so zagotavljanje izvajanja kakovostne in dostopne univerzalne poštne storitve (najmanj petkrat tedensko) za vse prebivalce Republike Slovenije brez diskriminacije, varstvo pravic uporabnikov in spodbujanje konkurence na trgu poštних storitev, vse zaradi popolnega odprtja trga (ukinitve zakonskega monopola) in razširitve trga poštних storitev.

Nov zakon vsebuje tudi določbe, ki uresničujejo s Poštno direktivo dano pravico držav članic, da posamezna področja uredijo v skladu s svojo nacionalno zakonodajo. Tako je Agencija do 2. avgusta 2010 dolžna izdati več splošnih aktov, in sicer:

- o kakovosti izvajanja univerzalne poštne storitve;
- o izjemah pri izvajanju univerzalne poštne storitve;

- o vsebini, obliki in strukturi računovodskih informacij izvajanja univerzalne poštne storitve;
- o načinu izračuna neto stroškov izvajanja univerzalne poštne storitve;
- o plačilih za izvajanje poštne storitve (Tarifa);
- o nalepki za prepoved dostavljanja v predalčnik in
- o posredovalnem postopku med udeleženci v poštni dejavnosti.

Agencija je konec leta 2009 pripravila delovne osnutke omenjenih splošnih aktov.

4.3 Razvoj trga poštne storitve

Na dan 31. decembra 2009 je bilo v uradni evidenci Agencije vpisanih 14 izvajalcev poštne storitve, dva več kot leto poprej. Pri tem je treba omeniti, da je eden izmed novih izvajalcev kot prvi pridobil ugotovitveni sklep za izvajanje zamenljivih poštne storitve¹⁹. Poleg omenjenih sprememb je prišlo tudi do preimenovanja enega izmed izvajalcev poštne storitve.

Izvajalec univerzalne poštne storitve je v Republiki Sloveniji Pošta Slovenije, ki v okviru svojega poštne omrežja poseduje 557 kontaktnih točk, med katerimi je 21 premičnih pošt, 2 pogodbeni pošti, 2 izpostavljeni okenci, 1 sezonska pošta in dva pošto-logistična centra, kar predstavlja eno kontaktno točko manj kot leta 2008, tako da je gostota poštne omrežja za malenkost manjša.

Glede poštne omrežja Pošte Slovenije je opazno povečanje števila premičnih pošt, kar je po navedbah Pošte Slovenije posledica priprav na prihajajočo liberalizacijo trga poštne storitve v Sloveniji ter Strateškega razvojnega programa Pošte Slovenije, ki slovensko pošto omrežje v primerjavi z ostalimi članicami EU označuje kot gosto.

Gostota poštne omrežja ter primerjava demografskih in geografskih podatkov med Republiko Slovenijo in državami članicami EU v letu 2008 je razvidna iz tabele številka 7.

Tabela št. 7: Gostota poštne omrežja v letu 2008

Države članice EU	Površina v km ²	Preb. v 1000	Število poštne enot	Število km ² /pošto enoto	Število preb./pošto enoto
Avstrija	83.859	8.327	1.550	54,07	5.372,26
Belgija	30.528	10.430	1.358	22,48	7.680,41
Bolgarija	110.912	7.693	3.009	36,86	2.556,66
Ciper	9.251	846	1.179	7,85	717,55
Češka Republika	78.866	10.189	3.341	23,61	3.049,69
Danska	43.049	5.430	913	47,15	5.947,43
Estonija	45.100	1.340	539	83,67	2.486,08
Finska	338.145	5.261	1.202	281,32	4.376,87
Francija	551.500	61.330	17.054	32,34	3.596,22
Nemčija ²⁰	357.022	82.641	12.400	28,79	6.664,60

¹⁹ Pojem zamenljivih poštne storitve je urejen v 4. členu ZPSto-2.

²⁰ Podatki veljajo za Deutsche Post, njihov največji konkurent Hermes poseduje 13.000 kontaktnih točk.

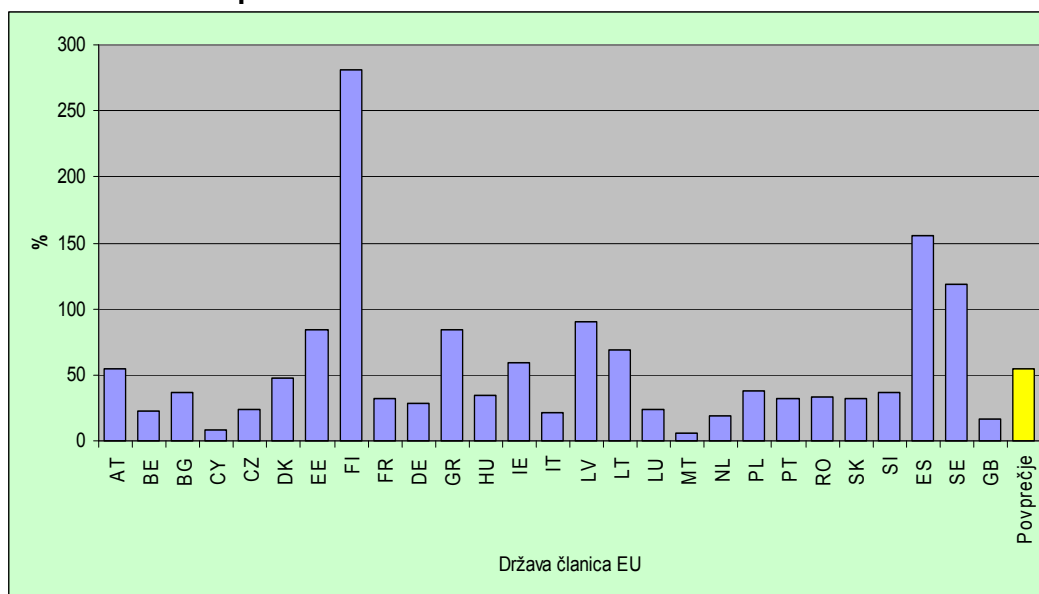
Grčija	131.957	11.123	1.578	83,62	7.048,80
Madžarska	93.032	10.058	2.741	33,94	3.669,46
Irska	70.273	4.221	1.187	59,20	3.556,02
Italija	301.318	58.779	13.893	21,69	4.230,84
Latvija	64.600	2.289	716	90,22	3.196,93
Litva	65.200	3.408	954	68,34	3.572,33
Luksemburg	2.586	461	108	23,94	4.268,52
Malta	316	405	50	6,32	8.100,00
Nizozemska	41.526	16.379	2200	18,88	7.445,00
Poljska	323.250	38.140	8.627	37,47	4.421,01
Portugalska	91.982	10.579	2.873	32,02	3.682,21
Romunija	238.391	21.532	7.057	33,78	3.051,15
Slovaška	49.012	5.388	1.543	31,76	3.491,90
Slovenija	20.256	2.001	558	36,30	3.586,02
Španija	505.992	43.887	3.248	155,79	13.512,01
Švedska	449.964	9.078	3.812	118,04	2.381,43
Velika Britanija	242.900	60.512	14.219	17,08	4.255,71
Povprečje EU	160.770	18.212	3.997	55,06	4.663,84

Vir: ECORYS Main developments in postal sector 2008–2010 in Poročilo CERP PT Implementation

Gostota poštnega omrežja se meri s številom km² na posamezno poštno enoto in pove, kolikšen del teritorija posamezne države pokriva ena poštna enota. Iz pridobljenih podatkov je razvidno, da je v državah članicah EU to območje povprečno veliko dobrih 55 km², v Republiki Sloveniji pa 36,30 km². Dobre rezultate kaže tudi povprečno število prebivalcev na posamezno poštno enoto.

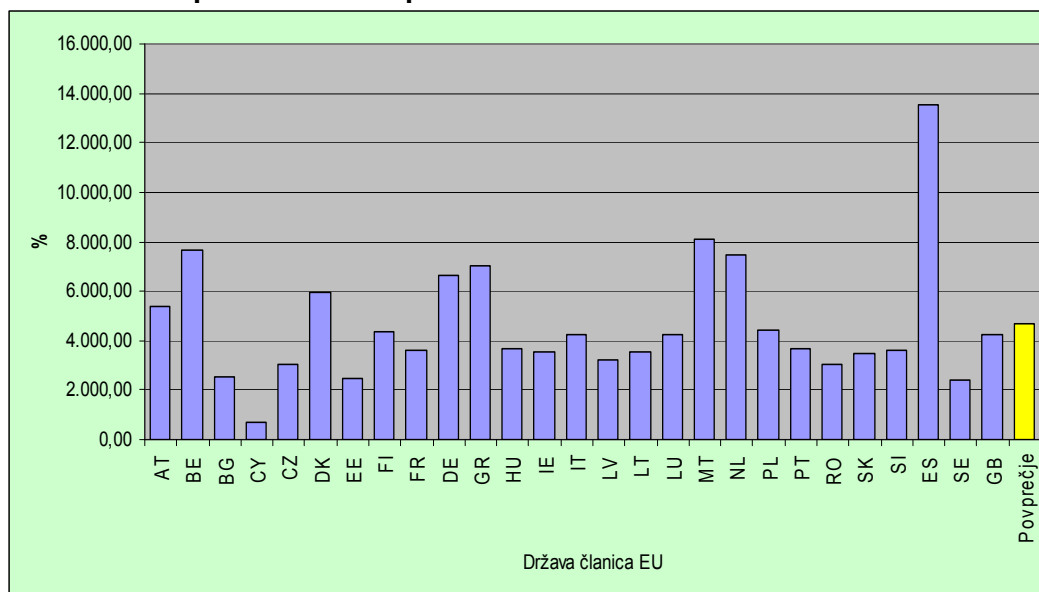
Gostota poštnega omrežja oziroma število km² na poštno enoto v državah članicah EU in povprečno število prebivalcev na posamezno poštno enoto v letu 2008 sta prikazana v grafih številka 30 in 31.

Graf št. 30: Št. km² na poštno enoto v državah članicah EU v letu 2008

Vir: APEK, 2010

Graf št. 31: Število prebivalcev na poštno enoto v državah članicah v letu 2008

Vir: APEK, 2010

Kljub nadaljnjemu razvoju trga in novih storitev je mogoče ugotoviti, da je za nemoten razvoj trga v prihodnje še naprej bistvenega pomena odprava strateških ovir za vstop (dostop do javnega poštnega omrežja, ekonomije obsega in povezanosti itd.) ter osveščanje potrošnikov glede možnosti izbire med več izvajalci poštних storitev.

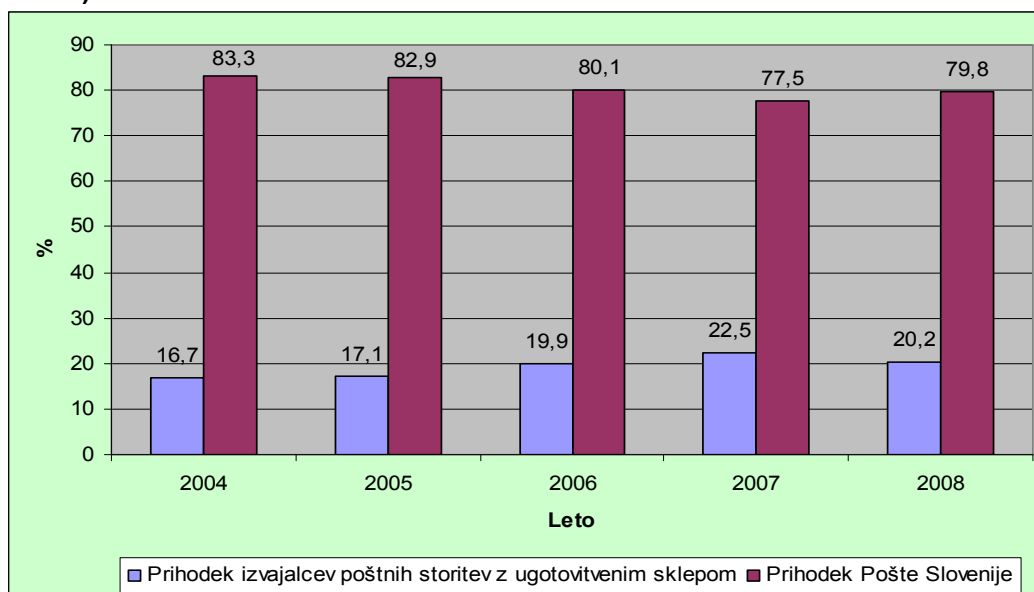
4.4 Analiza trga poštних storitev v letu 2008

Agencija je v letu 2009 izvedla analizo trga poštних storitev za leto 2008 in pridobljene podatke primerjala z rezultati raziskave v letih 2005, 2006 in 2007. Analiza je bila izvedena na podlagi javno dostopnih podatkov in podatkov, ki jih je Agencija z vprašalniki pridobila od izvajalcev poštних storitev, ki so bili v letu 2008 vpisani v uradni evidenci Agencije.

Izvajalci poštних storitev so v letu 2008 ustvarili za skoraj 10 % več prihodkov iz naslova izvajanja poštних dejavnosti kot leta 2007, a za skoraj 3 % manj kot v obdobju od 2005 do 2007. Pri primerjavi deležev prihodkov Pošte Slovenije in drugih izvajalcev poštних storitev²¹, v obdobju od leta 2004 do 2007 je razvidno neprestano zmanjševanje razlike v omenjenih deležih, in sicer v prid drugih izvajalcev poštних storitev; v letu 2008 pa je opazen nasproten trend, in sicer kot posledica nižjih prihodkov drugih izvajalcev poštних storitev.

²¹ Drugi izvajalci poštних storitev so izvajalci, ki so vpisani v uradni evidenci Agencije in imajo pridobljen ugotovitveni sklep.

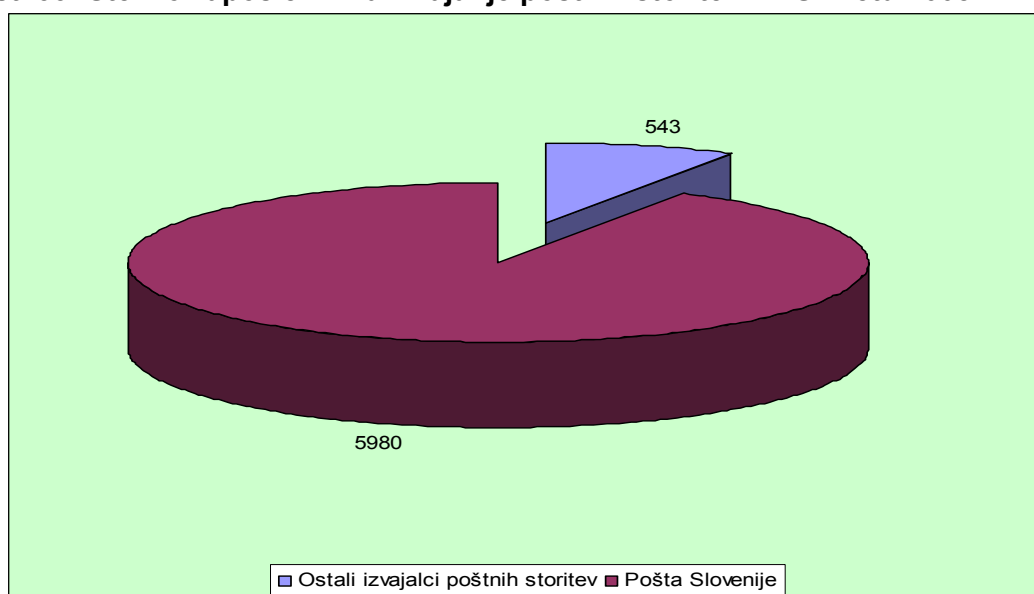
Graf št. 32: Delež prihodkov Pošte Slovenije in drugih izvajalcev poštne storitve (2004–2008)

Vir: APEK, 2009

V Republiki Sloveniji je poštni sektor na dan 31. decembra 2008 za izvajanje poštne storitve zaposloval približno 1,3 % vseh zaposlenih v državi, približno enako kot leto prej. Skupno število vseh zaposlenih v Republiki Sloveniji se je v primerjavi z letom 2007 povečalo za približno 4 %, v poštne dejavnosti pa se je zmanjšalo za približno 0,1 %, predvsem zaradi drastičnega zmanjšanja števila zaposlenih pri enem izmed izvajalcev poštne storitve.

Graf št. 33: Število zaposlenih za izvajanje poštne storitve v RS v letu 2008

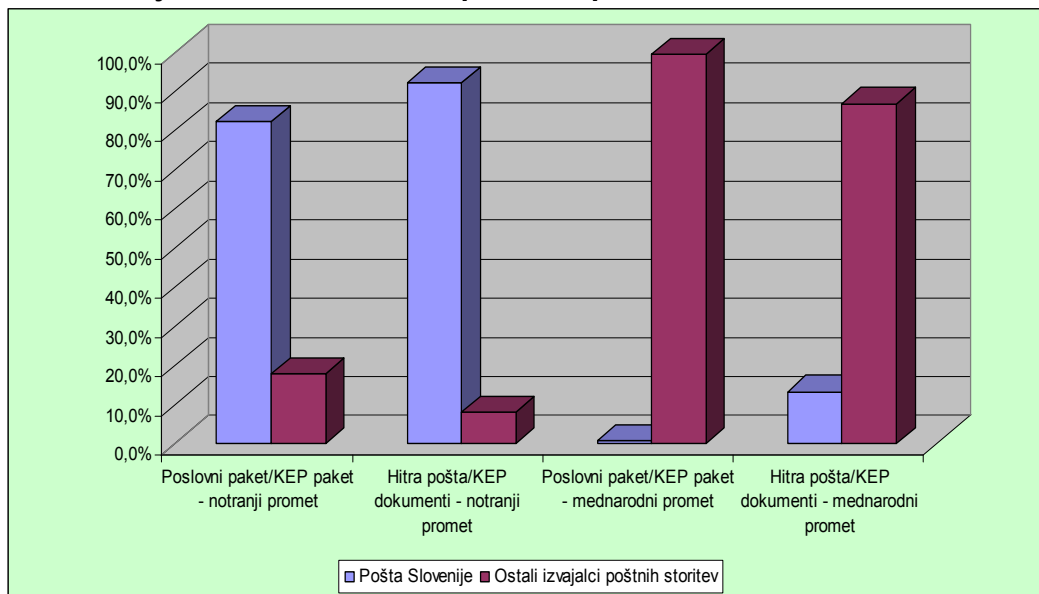

Vir: APEK, 2009

Tako kot delovna sredstva je tudi obseg poštne storitve pri Pošti Slovenije drugačen kot pri drugih izvajalcih poštne storitve. Edina primerjava je mogoča pri storitvah »poslovni paket«

in »hitra pošta« Pošte Slovenije in KEP storitvami²² prenosa paketov in dokumentov drugih izvajalcev poštних storitev.

Graf št. 34: Primerjava različnih storitev Pošte Slovenije in drugih izvajalcev poštних storitev v notranjem in mednarodnem poštнем prometu v letu 2008

Vir: APEK, 2009

Primerjava rezultatov analize poslovanja izvajalcev poštних storitev v letu 2008 z letom 2007, kaže naslednje ugotovitve:

- rahel padec zaposlovanja v poštни dejavnosti;
- ustaljeno število nepremičnih in premičnih delovnih sredstev Pošte Slovenije in zmanjševanje števila nepremičnih in premičnih delovnih sredstev drugih izvajalcev poštних storitev;
- zmanjšanje števila nameščenih poštних nabiralnikov Pošte Slovenije;
- zmanjšanje števila nameščenih izpostavljenih predalčnikov Pošte Slovenije;
- dokajšna rast prihodkov iz naslova izvajanja poštних storitev, posledica višjih prihodkov Pošte Slovenije;
- nižji prihodki drugih izvajalcev poštних storitev;
- po obdobju neprestanega zmanjševanja razlike v deležih prihodkov drugih izvajalcev poštних storitev glede na prihodek Pošte Slovenije je opazen nasproten trend;
- nov izvajalec na trgu prenosa nenaslovljenih pošiljk;
- v okviru izvajanja univerzalne poštne storitve je opaziti rahel padec v notranjem in mednarodnem poštнем prometu;
- dokajšna rast števila prenesenih pošiljk direktne pošte;
- izredno velika rast števila prenesenih pošiljk v notranjem poštнем prometu drugih izvajalcev poštних storitev;

²² KEP storitve vključujejo kurirske, ekspresne in paketne storitve. Poštna pošiljka mora biti zavarovana za primer izgube, izropanja, kraje ali poškodbe, uporabnik poštних storitev pa prejme dokazilo o poslani oziroma vročeni poštни pošiljki.

- izredno velika rast števila prenesenih pošilk v mednarodnem poštnem prometu (prispetje) drugih izvajalcev poštних storitev;
- rast števila prenesenih pošilk v mednarodnem poštnem prometu (odprava) drugih izvajalcev poštних storitev;
- podoben delež storitev »poslovni paket« in »hitra pošta« Pošte Slovenije in KEP storitev prenosa paketov in dokumentov drugih izvajalcev poštних storitev, kot leta 2007;
- ustaljen tok prenosa poštних pošilk;
- majhen delež pritožb zoper Pošto Slovenije glede na število vseh prenesenih pošilk na trgu poštних storitev v Sloveniji;
- večje število upravičenih pritožb zoper druge izvajalce poštних storitev in
- ustaljen nivo kakovosti izvajanja poštних storitev.

Podatke, pridobljene v okviru Analize trga poštних storitev, je Agencija uporabila tudi pri zbiranju poštних statističnih podatkov za potrebe Evropske Komisije, in sicer na podlagi vprašalnika, posredovanega s strani EUROSTAT-a.

4.5 Kakovost poštних storitev

Kakovost izvajanja univerzalne poštne storitve je v Republiki Sloveniji urejena s Pravilnikom o kakovosti in načinu izvajanja univerzalne poštne storitve (Ur. l. RS, št. 80/03, 118/04 in 37/06), v katerem je predpisano izvajanje univerzalne storitve in s tem povezana gostota poštne mreže, kot tudi kakovost univerzalne poštne storitve, kamor uvrščamo tudi čas prenosa pošilk, obravnavanje reklamacij in ugovorov ter objavo predpisanih podatkov.

V navedenem pravilniku je zapisano, da mora biti v notranjem poštnem prometu vsaj 95 % poštних pošilk korespondence prenesenih v enem delovnem dnevu (D + 1) in vsaj 99,5 % poštних pošilk korespondence v dveh delovnih dneh (D + 2).

Neodvisni izvajalec merjenja rokov prenosa poštних pošilk je v letu 2008 izvedel tretje uradno merjenje kakovosti prenosa glede na zahteve standarda SIST EN 13850, aprila 2009 pa je bila s strani Agencije in podjetja SIQ d.o.o. izvedena presoja rezultatov merjenja in uporabljene metodologije za leto 2008. Revidirani rezultati merjenja rokov prenosa posamičnih poštних pošilk korespondence v Republiki Sloveniji so tako bili v letu 2008:

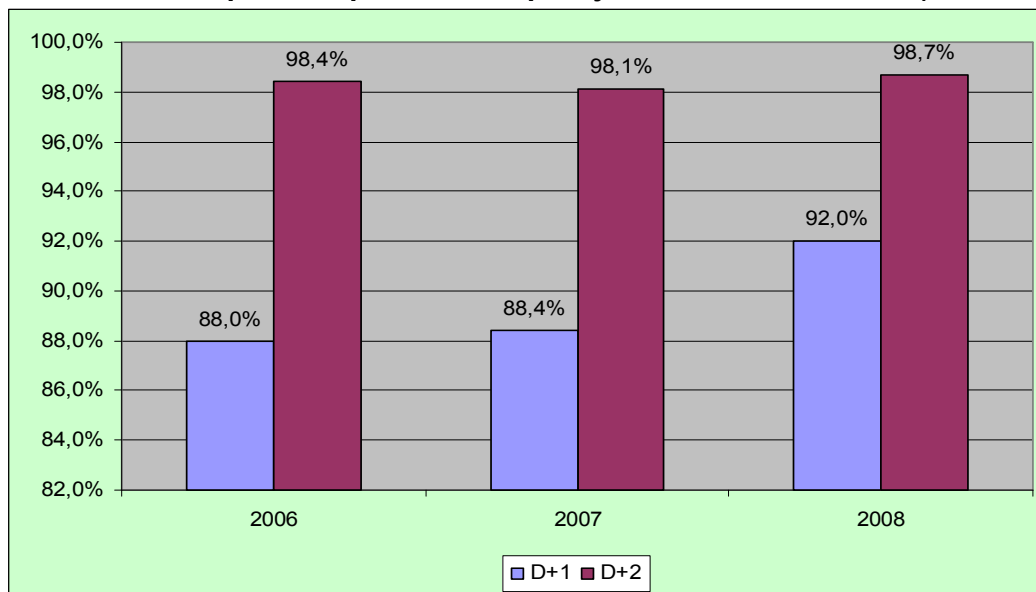
$$D + 1 = 92,0 \%$$

$$D + 2 = 98,7 \%$$

Medtem ko je kakovost prenosa pošilk korespondence v roku D + 2 dokaj konstantna skozi celotno obdobje, pa je v primeru prenosa D + 1 opazna rast kakovosti, v letu 2008 za 3,6 %, a še vedno ne dosega predpisane vrednosti.

Nerevidirani rezultati kakovosti prenosa v letu 2009 v roku D + 1 so skoraj 2 % boljši kot leto prej (93,9 %), medtem ko je predpisana kakovost prenosa v roku D + 2 celo dosežena (99,5 %).

Graf št. 35: Kakovost prenosa prednostnih pošilk v roku D + 1 in D + 2 (2006–2008)

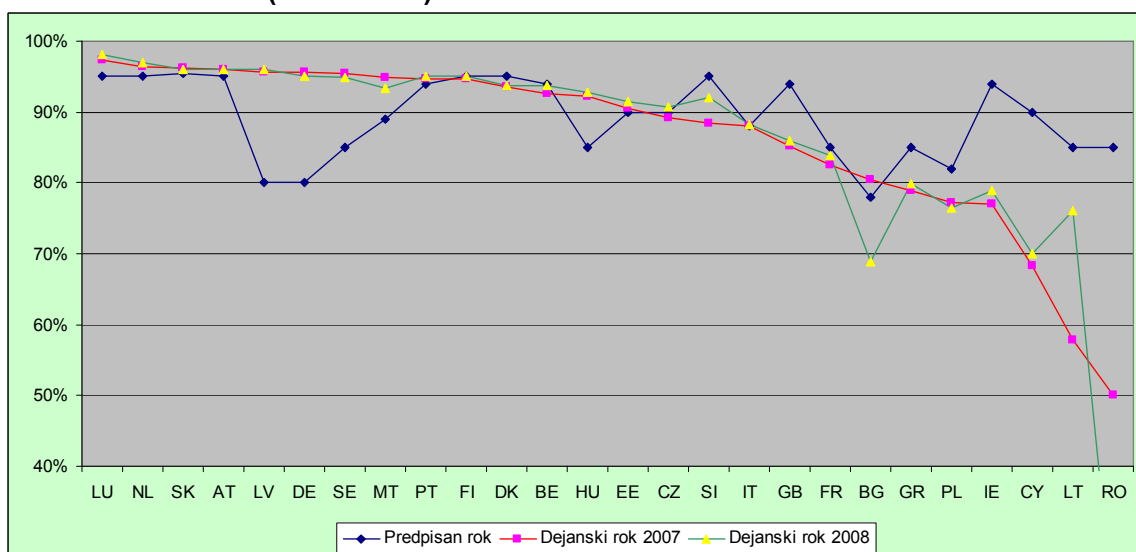

Vir: APEK, 2010

Kakovost je bistveni element univerzalne poštne storitve, zato je zaradi nedoseganja predpisanega roka prenosa Agencija postopala v skladu s svojimi pristojnostmi in Pošti Slovenije izdala odločbo o prekršku in izrekla globo. Agencija je pozvala Pošto Slovenije, da predstavi izvedene in načrtovane ukrepe za izboljšanje kakovosti prenosa, ob tem pa je podala tudi svoje predloge.

Agencija je v letu 2009 spremljala kakovost prenosa prednostnih pošilk v notranjem poštnem prometu držav članic EU v letu 2008. Ugotovljeno je bilo, da se je Republika Slovenija med 26. državami članicami²³ v letu 2008 uvrstila na 14. mesto, kar je za dve mesti bolje kot leto prej.

Graf št. 36: Predpisani in dejanski roki prenosa prednostnih pošilk v roku D + 1 v 26 državah članicah EU (2007–2008)

Vir: APEK, 2010

²³ V Španiji ne merijo prenosa v roku D + 1.

Poleg merjenja prenosa v notranjem poštnem prometu je Agencija spremljala tudi kakovost prenosa v mednarodnem poštnem prometu v okviru projekta UNEX (»UNipost EXternal Monitoring System«).

Agencija je v okviru nadzora nad kakovostjo univerzalne storitve spremljala obravnavanje pritožb in ugovorov glede na zahteve standarda SIST EN 14012²⁴, ob tem pa tudi odgovarjala na pritožbe uporabnikov in jih reševala v okviru svojih pristojnosti.

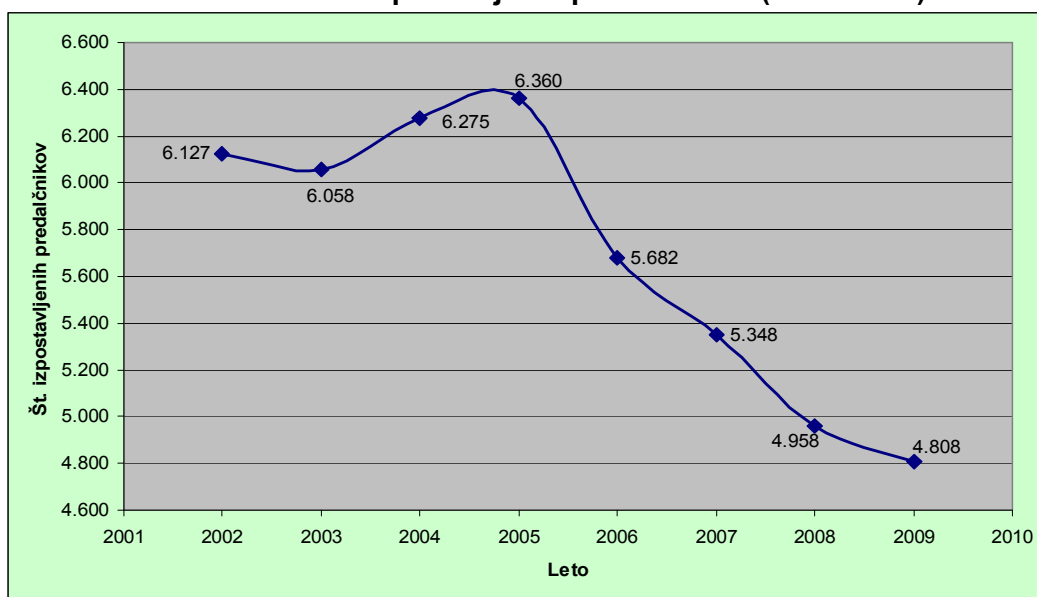
Agencija je veliko pozornosti namenila skrajšanemu delovnemu času vse večjega števila pošt in skrajšanemu času praznjenja poštних nabiralnikov kot tudi njihovem odstranjevanju ter preoblikovanju stalnih kontaktnih točk v premične pošte, svoje ugotovitve pa uporabila pri kreiranju ustreznih podzakonskih aktov, ki jih bo izdala v letu 2010.

Agencija si že vrsto let prizadeva, da bi Pošta Slovenije zmanjšala število nameščenih izpostavljenih predalčnikov tam, kjer dostava ni nevarna za dostavljalca. V obdobju od leta 2005 do 2009 se je število nameščenih izpostavljenih predalčnikov zmanjšalo za približno 27 %, tako da je na dan 31. decembra 2009 znašal odstotek gospodinjstev, ki jim Pošta Slovenije vroča pošiljke prek izpostavljenih predalčnikov, 0,66 %, kar je v primerjavi z letom 2005 (0,91 %) precejšen korak k izboljšanju kakovosti poštних storitev.

Tudi v letu 2009 je Agencija vztrajala pri zmanjševanju števila izpostavljenih predalčnikov ter na podlagi svojih odločb v postopkih presoje upravičenosti vročanja prek izpostavljenih predalčnikov odredila Pošti Slovenije ukinitve petnajstih izpostavljenih predalčnikov, tako da je v letu 2009 skupno število ukinjenih izpostavljenih predalčnikov znašalo 171, nameščenih pa jih je bilo 21.

Agencija bo problematiko vročanja prek izpostavljenih predalčnikov podrobno uredila v Splošnem aktu o izjemah pri izvajanju univerzalne poštne storitve, saj jo k temu zavezuje ZPSto-2.

Graf št. 37: Število nameščenih izpostavljenih predalčnikov (2002–2009)

Vir: APEK, 2010

²⁴ SIST EN 14012 - Obravnavanje pritožb in odškodninski postopki.

Agencija je izvedla primerjalno analizo cen in kakovosti prenosa izvajalcev poštinskih storitev v Republiki Sloveniji na izbranih produktih v notranjem in mednarodnem poštnem prometu, dokument pa objavila na svoji spletni strani.

4.6 Cenovna regulacija v letu 2009

Agencija je v letu 2009 prejela od Pošte Slovenije zahtevek za dvig cen iz nabora rezerviranih poštinskih storitev. Agencija je 10. aprila 2009 izdala odločbo – soglasje za spremembo cen nekaterih poštinskih storitev v notranjem poštnem prometu s 1. majem 2009, in sicer v povprečju za 12 %.

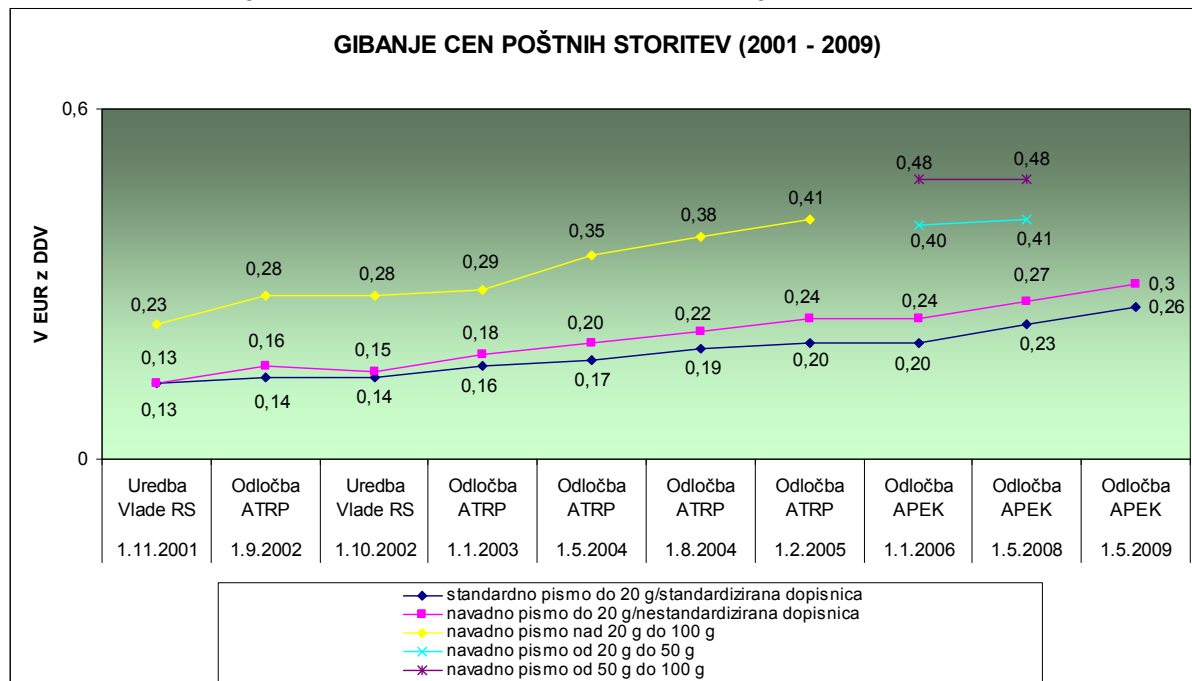
Tabela št. 8: Primerjava spremenjenih cen pred in po 1. maju 2009

VRSTA STORITVE	Stara cena		Nova cena s 1. 5. 2009		Sprememba cene z DDV	
	Brez DDV	Z DDV	Brez DDV	Z DDV	v EUR	v %
Standardno pismo – notranji promet	0,1917	0,23	0,2167	0,26	0,03	13
Navadno pismo do 20 g – notranji promet	0,2250	0,27	0,2500	0,30	0,03	11,1
Dopisnica – notranji promet	0,1917	0,23	0,2167	0,26	0,03	13

Vir: APEK, 2010

Cene ostalih storitev iz nabora univerzalne poštne storitve so ostale nespremenjene.

Graf št. 38: Gibanje cen poštinskih storitev Pošte Slovenije (2001–2009)

Vir: APEK, 2010

Agencija je ob metodološki pomoči Statističnega urada Republike Slovenije izdelala primerjalno analizo cen prenosa pisem osnovne težnostne stopnje v državah članicah EU. Glavne ugotovitve so bile²⁵:

- nominalna cena prenosa pisma osnovne težnostne stopnje v Sloveniji dosega skoraj 60 % cene pisma v državah EU-27 (z izračunom geometrijskega povprečja);
- relativne ravni cen izbrane poštne storitve so nižje od splošne ravni cen za leto 2008 na ravni celotnega gospodarstva (BDP), kot tudi splošne ravni cen končne potrošnje gospodinjstev (cca 70 %), kar pomeni, da potrošniki občutijo v Sloveniji ceno standardnega 20 g pisma kot relativno cenejšo od povprečja cen v Sloveniji.

4.7 Metodologija stroškovnega računovodskega sistema izvajalca univerzalne poštne storitve

Agencija je nadaljevala s spremljanjem in preverjanjem ustreznosti Računovodskega sistema po aktivnostih z uporabo metode popolno alociranih stroškov za Pošto Slovenije (v nadaljevanju računovodski sistem), s poudarkom na njegovih izboljšavah in dopolnitvah.

V ta namen je na podlagi javnega naročila izbrala družbo KPMG Slovenije d. o. o. (v nadaljevanju KPMG Slovenije) za izvedbo dveh presoj v okviru metodologije računovodskega sistema, in sicer:

- presojo vzročnih povezav s povzročitelji stroškov in
- presojo upoštevanja hierarhije meril razporejanja stroškov na stroškovne nosilce.

Kljub izjavi o skladnosti je bilo treba v okviru računovodskega sistema še zagotoviti podrobnejši vpogled v podlage za razporejanje stroškov, da bi se na tej osnovi pridobilo zadostno zagotovilo, da je v tem sistemu stroškovnega računovodstva dosledno spoštovano načelo vzročne povezave s povzročitelji stroškov. Prav tako ni bilo mogoče brez poglobljene neodvisne presoje pravilnosti upoštevanja hierarhije vseh uporabljenih meril razporejanja stroškov na stroškovne nosilce z gotovostjo potrditi, da je v vseh primerih ta hierarhija v računovodskem sistemu Pošte Slovenije v celoti upoštevana.

V postopku pregleda je bilo s strani družbe KPMG Slovenija ugotovljeno, da je v več primerih smiselno zagotoviti ustrezno podatkovno podlago, ki je Pošta Slovenije trenutno ne zagotavlja in ki bi omogočila natančnejše razporejanje stroškov. Na tej podlagi bi lahko Pošta Slovenije nato utemeljila, ali je modifikacija obstoječega pristopa k razporejanju stroškov ustrezna ali ne, oziroma bi ob zagotovitvi takšne podlage lahko ugotovili, ali je prišlo do bistvene spremembe pri razporejanju stroškov.

Ugotovljene so bile nekatere manjše neposredne kršitve hierarhije razporejanja. Kljub temu pa ni mogoče podati ocene, da bi takšne dopolnitve lahko imele večji vpliv na izračunane stroškovne cene.

²⁵ Primerjava je bila narejena na statističnih podatkih za leto 2008 in cenah iz leta 2009. BDP po kupni moči na prebivalca v Sloveniji je dosegal 90 % BDP po kupni moči glede na države EU-27, splošna raven cen za leto 2008 na ravni celotnega gospodarstva (BDP) je bila za Slovenijo 80,7 % povprečja držav EU-27, splošna raven cen končne potrošnje gospodinjstev za leto 2008 je bila za Slovenijo 83 % povprečja držav EU-27. Cene za prenos pisma v državah EU so bile za primerjavo povzete iz študije, ki jo je izvedla nemška pošta.

4.8 Nadzor trga poštних storitev

V letu 2009 ni bilo uvedenih nadzorov pooblaščne osebe Agencije, saj so se vsi primeri zaključili s pojasnili in brez uvedbe postopka.

Zoper Pošto Slovenije je bil izveden prekrškovni postopek zaradi nedoseganja predpisane kakovosti prenosa poštних pošilk korespondence v notranjem prometu od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2008. Globa je bila izrečena pravni in odgovorni osebi.

5 REŠEVANJE SPOROV IN PRITOŽB

Agencija je na podlagi določb ZEKom in ZPSto-2 pristojna za reševanje sporov na področju elektronskih komunikacij in poštnih storitev v Republiki Sloveniji.

5.1 Spori na področju elektronskih komunikacij

V skladu s 129. členom ZEKom Agencija rešuje spore med subjekti na trgu elektronskih komunikacij v Republiki Sloveniji, kot so spori med fizičnimi in pravnimi osebami, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve (t. i. medoperaterski spori), ter spori med fizičnimi in pravnimi osebami, ki zagotavljajo elektronska komunikacijska omrežja oziroma storitve, in uporabniki njihovih storitev (t. i. uporabniški spori). Pri reševanju sporov je Agencija vezana na določila ZEKom ter na njegovi podlagi izdanih predpisov in splošnih aktov.

Po prejemu predloga za rešitev spora si Agencija v skladu s 130. členom ZEKom prizadeva spor rešiti najprej z uvedbo posredovalnega postopka, katerega namen je, da se stranki medsebojno poravnata s sporazumom. V posredovalnem postopku, ki je zaupne narave, ima Agencija vlogo posrednika. Če do sporazuma ne pride, Agencija odloči o sporu z odločbo, ki jo izda ob uporabi določb Zakona o splošnem upravnem postopku.

Reševanje spora pred Agencijo v skladu s 129. členom ZEKom ne posega v morebitno sodno pristojnost, kar pomeni, da lahko stranke v zvezi s spornim razmerjem vedno vložijo tožbo pred pristojnim sodiščem. Če katerakoli stranka med postopkom reševanja spora pred Agencijo o isti zadevi začne pravdo pred pristojnim sodiščem, se postopek reševanja spora pred Agencijo ustavi.

5.1.1 Medoperaterski spori

Agencija je v letu 2009 prejela dvajset predlogov za rešitev medoperaterskih sporov. Predlogi so bili vloženi v zvezi z različnimi obveznostmi, ki izhajajo iz ZEKom, na njegovi podlagi izdanih predpisov in regulatornih odločb Agencije. Štirinajst predlogov se je nanašalo na isto dejansko stanje in isto pravno podlago, zato jih je Agencija s sklepom združila v en postopek.

Predlogi za rešitev spora so se nanašali na:

- izvršitev pooblastil uporabnikov za odjavo storitev kabelske televizije;
- obveznost operaterskega dostopa, naloženo z regulatorno odločbo na upoštevnem trgu dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperaterski trg) (zadeva rešena v postopku nadzora);
- obveznost dopustitve operaterskega dostopa, obveznost enakega obravnavanja in obveznost cenovnega nadzora, naložene z regulatorno odločbo na upoštevnem trgu zaključevanja klicev, ter nerazumne pogoje za zavarovanje terjatev oziroma bančne garancije (zadeva rešena v postopku nadzora);
- obstoj in odpravo napake na xDSL priključku v konfiguraciji povsem razvezanega dostopa (dva predloga);
- neodpravo napake oziroma motenje storitev xDSL s strani storitev ISDN v konfiguraciji sodostopa (štirinajst predlogov, združenih v en postopek);

- prenos blokov števil k drugemu ponudniku telefonskih storitev, pri katerem del števil iz bloka uporabnik obdrži pri prvem ponudniku.

Predlog za rešitev spora v zvezi z izvršitvijo pooblastil uporabnikov za odjavo storitev kablanske televizije je Agencija s sklepom zavrgla, saj ni pristojna za reševanje sporov v zvezi z obveznostjo izvršitve pooblastil v skladu s splošnimi pravili civilnega prava. Predlog za rešitev spora v zvezi z obveznostjo operatorskega dostopa, naloženo z regulatorno odločbo na upoštevem trgu dostopa do javnih mobilnih telefonskih omrežij in posredovanje klicev iz teh omrežij (medoperatorski trg), je bil odstopljen in rešen v postopku nadzora po 141. členu ZEKom. Prav tako je bil področju za nadzor odstopljen predlog za rešitev spora v zvezi z obveznostjo dopustitve operatorskega dostopa, obveznostjo enakega obravnavanja in obveznostjo cenovnega nadzora, naloženih z regulatorno odločbo na upoštevem trgu zaključevanja klicev, ter v zvezi z nerazumnimi pogoji za zavarovanje terjatev.

V vseh ostalih zadevah je Agencija v skladu s 130. členom ZEKom uvedla posredovalni postopek, v katerem je v skladu z načeli mediacije skušala med operaterji doseči sporazum o spornih vprašanjih. V eni od zadev v zvezi z obstojem in odpravo napake na priključku xDSL v konfiguraciji povsem razvezanega dostopa so bile v okviru posredovalnega postopka dogovorjene skupne meritve oziroma aktivnosti udeleženih strank, ki so odpravile domnevno napako. V skladu z navedenim je Agencija ustavila postopek. V drugi zadevi pa je Agencija zavrgla predlog za rešitev spora, saj je bilo v posredovalnem postopku ugotovljeno, da je pogodbeno razmerje med strankama, v zvezi s katerim je bil predlog podan, prenehalo. Agencija v posredovalnem postopku v zvezi z neodpravljenimi napakami, zaradi katere aktivni spekter ISDN moti zagotavljanje storitev xDSL v konfiguraciji sodepostopa, sporazuma ni uspela doseči, zato je nadaljevala s formalnim postopkom reševanja spora v skladu s pravili splošnega upravnega postopka, ki pa še ni zaključen. Prav tako še ni zaključen posredovalni postopek v zadevi v zvezi s prenosom blokov števil k drugemu ponudniku.

5.1.2 Uporabniški spori

Agencija je v letu 2009 prejela 429 vlog, ki jih je obravnavala v postopku reševanja uporabniških sporov po ZEKom. V nekaterih primerih se uporabniki na Agencijo obrnejo zgolj s prošnjo za pojasnilo, na katero se jim odgovori s pisnim pojasnilom. Kadar pa je med uporabnikom in operaterjem dejansko obstajal spor glede pravilnosti zaračunavanja ali delovanja storitev, si je Agencija sprva prizadevala doseči sporazum med strankama z uporabo mediacijskih tehnik v neformalnem posredovanju. Sporazum med strankama je Agenciji uspelo doseči v 149 zadevah, v primerih, ko ta ni bil dosežen, pa je bil uveden postopek reševanja spora v skladu z 92. členom ZEKom.

Agencija opaža, da je število doseženih sporazumov oziroma poravnjav v precejšnji meri odvisno od pripravljenosti operaterjev za dogovarjanje o morebitni sporazumni rešitvi s končnim uporabnikom. S povečanjem števila prejetih vlog v primerjavi s predhodnimi leti se je sorazmerno povečalo tudi število doseženih sporazumov, vendar pa njihovo število od druge polovice leta 2009 upada.

Operaterji so v večini postopkov reševanja sporov vztrajali pri svojih navedbah ter prepustili Agenciji, da o sporu odloči z zavezujočo upravno odločbo. Z vsebinskega vidika se je v letu 2009 največ sporov nanašalo na kakovost izvajanja storitev in na s tem povezano vprašanje upravičenega zaračunavanja. V zvezi s tem velja izpostaviti tri spore, ki jih je Agencija reševala v prvi polovici leta 2009 in so se nanašali na uporabo premijskih 090 števil. Izstavljeni računi so se glasili na znesek 10.000, 19.000 in 28.000 EUR, Agencija pa je v postopku reševanja sporov presojala, ali so uporabniki te zneske dolžni tudi plačati. Agencija je izdala ugodilne odločbe, saj je ugotovila, da je prišlo do kršenja temeljnih obligacijskih

načel s strani operaterja. Uporabniki so namreč tako visoke zneske dosegli zaradi ravnanja operaterja, saj so storitve uporabljali v dobri veri, da so brezplačne.

V letu 2009 je bilo zaznati povečano število sporov, povezanih z zaračunavanjem opreme zaradi predčasnega odstopa od pogodbe. Operaterji namreč v zameno za vezavo naročniškega razmerja naročniku ponudijo po ugodni (t.i. subvencionirani) ceni določeno komunikacijsko opremo, ki je potrebna za uporabo storitev (npr. komunikator, mobilni telefon itd.), in drugo opremo, ki sicer za uporabo storitev ni potrebna (npr. prenosni računalnik ipd.). Ta subvencionirana cena velja samo, če naročnik v pogodbenem razmerju vztraja najmanj minimalno obdobje, ki je določeno v pogodbi. Če od pogodbe odstopi pred potekom te dobe, mu operater zaračuna sorazmerni znesek do polne cene, ki je prav tako vnaprej določena. Večina takšnih zadev se je v letu 2009 rešila s poravnavo med operaterjem in uporabnikom. Če do tega ni prišlo, je Agencija v sporu odločila z odločbo. V zvezi s tovrstnimi spori velja izpostaviti operaterja Telekom Slovenije, ki je s 1. julijem 2009 spremenil pogodbene pogoje vsem naročnikom SiOL TV. V teh zadevah je Agencija odločila, da njegovi naročniki niso dolžni plačati polne cene opreme, saj bi to pomenilo sankcijo, kar pa 85. člen ZEKom izrecno prepoveduje.

Izpostaviti velja tudi porast sporov v zvezi z zagotovitvijo univerzalne storitve, t.j. priključitvijo na javno telefonsko omrežje in dostop do javno dostopnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji, tako da je uporabnikom omogočeno vzpostavljanje in sprejemanje notranjih (krajevnih in medkrajevnih) in mednarodnih klicev, prenos faksimilnih komunikacij in podatkovnih komunikacij s prenosno hitrostjo, primerno za funkcionalen dostop do interneta. V letu 2009 je bilo teh sporov več kot v prejšnjem letu.

5.2 Spori na področju poštnih storitev

Dne 2. avgusta 2009 je začel veljati nov zakon, ki ureja poštne storitve (ZPSto-2). V skladu z določbo 62. člena ZPSto-2 (ki je vsebinsko enaka prej veljavni določbi 43. člena ZPSto-1), Agencija rešuje spore med udeleženci v poštni dejavnosti, kot so spori med izvajalci poštних storitev ter spori med izvajalci poštних storitev in uporabniki poštних storitev, če se spori nanašajo na pravice in obveznosti, ki jih ta zakon določa. O sporu Agencija odloči z odločbo, pri čemer je vezana na uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku, materialnopravno pa na določbe ZPSto-2.

Agencija je v letu 2009 prejela 29 vlog uporabnikov poštних storitev, v katerih so vsebinsko prevladovali spori v zvezi s poškodovanjem in izgubo pošilk, v primerjavi s predhodnimi leti pa se je povečalo število sporov v zvezi s pošilkami v mednarodnem prometu.

6 ZAŠČITA KONČNIH UPORABNIKOV

6.1 Izvajanje Uredbe o gostovanju

S 1. julijem 2009 je začela veljati spremenjena Uredba o mednarodnem gostovanju, ki je cene pošiljanja SMS sporočil navzgor zamejila na 0,11 EUR, dodatno pa je znižala cene govornih klicev v mednarodnem gostovanju. Tako se je cena minute govornega klica znižala z 0,46 EUR na 0,43 EUR, Uredba pa predvideva znižanje te cene do sredine leta 2010 na 0,39 EUR in nadalje do sredine leta 2011 na 0,35 EUR za minuto govornega klica. Najvišjo ceno za minuto prejetega govornega klica je Uredba s 1. julijem 2009 z 0,22 EUR znižala na 0,19 EUR, za leto 2010 predvideva znižanje na 0,15 EUR in za leto 2011 pa na 0,11 EUR. Uredba je posegla tudi v način obračunavanja klicev, in sicer določa najvišji mogoč začetni interval, ki je omejen na 30 sekund, po tem času pa mora biti obračunavanje sekundno. Dodatno je Uredba omejila tudi cene prenosa podatkov, in sicer je s 1. julijem 2009 najvišja cena za megabajt prenesenih podatkov omejena na 1 EUR, leta 2010 bo lahko znašala največ 0,80 EUR, leta 2011 pa največ 0,50 EUR. Uredba se bo predvidoma iztekla v začetku druge polovice leta 2012.

6.2 Enotna evropska številka za klice v sili 112

6.2.1 Evropski dan enotne evropske telefonske številke za klice v sili "112"

Evropska komisija je skupaj z Evropskim parlamentom in Svetom Evropske unije 11. februar razglasila za evropski dan enotne evropske telefonske številke za klice v sili "112", predvsem z namenom izboljšanja njene prepoznavnosti. Pri reševanju življenj je ustrezna obveščenost in večja ozaveščenost vseh državljanov o enotni evropski telefonski številki za klice v sili "112" izjemnega pomena in pripomore tudi k občutku varnosti med potovanji po državah članicah EU. Za boljšo prepoznavnost enotne številke za klice v sili ima Agencija na svojih spletnih straneh objavljene povezave na spletne strani Evropske komisije in Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, namenjene tej številki, ter se pridružuje vsem njunim pobudam.

6.2.2 Sprememba Pravilnika o kakovosti storitve za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili "112" in spremembe ZEKom

Na podlagi pobude, ki jo je za spremembo Pravilnika o kakovosti za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili "112" Agencija podala Direktoratu za informacijsko družbo, je 25. julija 2009 stopil v veljavo nov Pravilnik o kakovosti storitve za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili "112". Spremembe pravilnika se nanašajo predvsem na spremembe definicij določenih pojmov, s katerimi je podrobneje opredeljeno zagotavljanje neprekinjenega dostopa do centra "112" za vse operaterje, uveden in opredeljen je nov parameter kakovosti "čas sporočanja informacije o lokaciji kličočega" ter način njegovega poročanja. Prav tako so dodana določila, s katerimi je razširjena obveznost operaterjev glede časa in načina zagotavljanja storitve klica v sili "112". Tako sta doseženi boljša kakovost in obravnava klicev v sili na enotno evropsko telefonsko številko "112" glede na uporabljeno tehnologijo, večji poudarek pa je dan tudi obveščenosti organov, ki obravnavajo klice v sili "112", o lokaciji kličočega, ne glede na to, ali klic izvira od uporabnika na fiksni lokaciji ali potencialno nomadskega uporabnika.

Agencija je prav tako sodelovala pri spremembi ZEKom, ki bo stopil v veljavo 28. januarja 2010. V ZEKom so vključene tudi spremembe, ki se nanašajo na številke za klice v sili. Tako

mora po novem vsak operater javnega telefonskega omrežja oziroma izvajalec javno dostopnih telefonskih storitev uporabnikom – invalidom omogočiti klice v sili z uporabo govornih in znakovnih jezikov ter drugih oblik negovorjenih jezikov na način in v obsegu, kot je to tehnično mogoče. Prav tako mora z objavo na vidnem mestu na svojih spletnih straneh in v imeniku obveščati svoje uporabnike o obstoju in pomenu enotne evropske telefonske številke za klic v sili »112«. Gostujoče uporabnike mora ob vstopu v njegovo omrežje še dodatno obvestiti s SMS sporočilom. Novost v zakonu je tudi prepoved zlorabe klica v sili.

Agencija je prav tako sodelovala in pomagala pri zbiranju podatkov za potrebe letnega vprašalnika Evropske komisije, Odbora za komunikacije, glede implementacije enotne evropske telefonske številke za klice v sili "112" za leto 2009 ter obdelala in posredovala odgovore operaterjev, ki so bili v tem obdobju zakonsko obvezani k poročanju. Direktoratu za informacijsko družbo je posredovala tudi letno poročilo o kakovosti storitve za enotno evropsko telefonsko številko za klice v sili "112".

6.2.3 Zagotovitev dostopnosti enotne evropske telefonske številke za klic v sili "112" in drugih pomembnih števil

Delovna skupina za pripravo predloga za zagotovitev dostopnosti do enotne evropske telefonske številke za klic v sili "112", telefonske številke policije "113" in nekaterih drugih splošno uporabljenih števil javnih služb uporabnikom – invalidom z okvaro sluha je bila imenovana v avgustu 2008 s strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Direktorata za invalide. Delovna skupina, v kateri je aktivno sodeloval tudi predstavnik Agencije, je rešitve ustreznega načina zagotavljanja dostopnosti navedenih telefonskih števil za uporabnike – invalide z okvaro sluha pripravila v obliki projekta Dostopnost klica v sili "112", nujnega klica "113" in posebne številke za gluhe in naglušne. V letu 2009 je delovna skupina nadaljevala z delom v okviru zastavljenih ciljev v projektu. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR) je opravila šestmesečni preizkus klicev v sili gluhih in naglušnih na številki "112" in "113", medtem ko je Zavod združenja tolmačev za slovenski znakovni jezik v sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve, septembra 2009 vzpostavil klicni center za gluhe in naglušne na posebno številko 031 777 600 za klice za pridobivanje informacij s področja državnih in lokalnih organov, izvajalcev javnih služb in storitev javnega značaja itd.

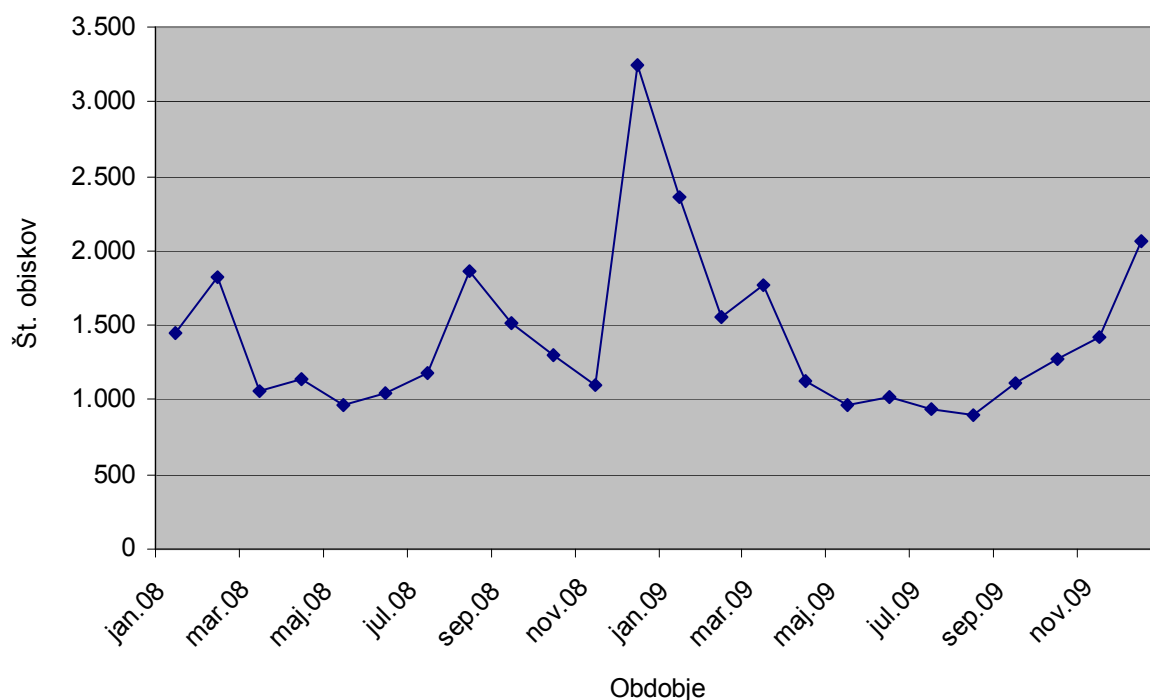
6.3 Predstavitev portala komuniciraj.si

Na podlagi priporočil in najboljših praks Evropske unije je Agencija decembra 2007 vzpostavila spletni portal www.komuniciraj.eu za zagotavljanje transparentnosti dela operaterjev nasproti končnim uporabnikom, ki je bil javnosti dostopen od 14. decembra 2007 dalje. Portal je eden izmed načinov zagotavljanja skrbi za končne uporabnike in konkurenčnost trga elektronskih komunikacij. Z uporabo portala lahko končni uporabniki neodvisno spremljajo in primerjajo ponudbe elektronskih komunikacijskih storitev različnih operaterjev ter se lažje in kvalitetnejše odločajo. Portal je namenjen tudi operaterjem, saj ga lahko uporabijo pri oblikovanju lastne cenovne politike, kar prispeva k nižjim cenam in boljšim ponudbam ter posledično višji stopnji konkurenčnosti. Portal je v letu 2008 pridobil nove funkcionalnosti in vizualno podobo. Prav tako je Agencija na podlagi vprašanj in mnenj uporabnikov ter lastnih načrtov portal dopolnjevala in vzdrževala v smeri, da ta postane čimbolj prijazen in uporaben pripomoček pri odločanju tako končnih uporabnikov kot tudi operaterjev. Delo Agencije na portalu je bilo pohvaljeno tudi s strani Evropske komisije.

Agencija je v letu 2009 načrtovala nove aktivnosti na področju razvoja portala in kalkulatorja. V načrtu je imela izboljšanje vizualne podobe portala ter njegove uporabnosti in učinkovitosti

za končne uporabnike, dodajanje indikatorjev kakovosti (npr. stalen nadzor nad lastno porabo v skladu z možnostmi, ki jih ponujajo operaterji, orodja merjenja in ocenjevanja hitrosti prenosa podatkov, skener ranljivosti oziroma varnostni test, orodja, ki potrošnikom omogočajo ustvarjanje močnih gesel oziroma testiranje njihovih gesel in podobno), izboljšanje funkcionalnosti portala v smislu transparentnosti stroškov izven stroškov naročnine, implementacijo angleške verzije portala, omogočanje mobilnega dostopa do portala itd. Glede na recesijo, ki je prizadela svetovno gospodarstvo, je bila Agencija kot dober gospodar prisiljena omejiti načrtovane aktivnosti, ki pa kljub temu niso zastale in so se nadaljevale v okviru omejenih finančnih sredstev. Po potrebi so ves čas potekale funkcionalne spremembe v okviru obstoječe funkcionalnosti in delovanja portala ter kalkulatorja. Žal zaradi slabega sodelovanja operaterjev pri osveževanju podatkov na portalu za ažurnost podatkov skrbi zunanji izvajalec, saj je le na ta način mogoče transparentno delovanje portala. Kljub recesiji, zmanjšanim investicijam v nadgradnjo portala in kalkulatorja ter brez obveščanja javnosti obiskanost portala ni zamrla. V zadnjem četrtletju leta 2009 je celo naraščala, kar je razvidno iz grafa št. 39.

Graf št. 39: Število obiskov portala www.komuniciraj.eu

Vir: APEK, 2010

Obiski – zabeležen je vsak prvi obisk oziroma prihod na stran portala na strežniku. Prvi obisk predstavljajo zaporedna poizvedovanja v okviru določene časovne seje.

6.4 Predstavitev portala dvbt.apek.si

Agencija je v začetku leta 2008 vzpostavila spletni portal, namenjen digitalni prizemni televiziji DVB-T. Spletni portal se nahaja na naslovu <http://dvbt-t.apek.si>. Na portalu so prisotne informacije glede prehoda na digitalno televizijsko oddajanje in napotki za nakup digitalnih sprejemnikov.

Portal je v dveh letih delovanja postal referenčna točka za informacije o novih radiodifuznih tehnologijah, kot so DVB-T, MPEG-4, AVC, AAC in drugi elementi, s katerimi se bodo srečali televizijski gledalci ob prehodu na digitalno oddajanje.

Slika št. 1: Spletni portal DVB-T

Pogosta vprašanja | Multipleksi | RSS | Najdi

DVB-T TERRESTRIAL

AKTUALNO
OSNOVE
SPREJEMNIKI
POKRITOST
PREHOD
HDTV
FORUM

Povezave
 Multipleks A
 Multipleks B
 Ponudba DVB-T sprejemnikov
 Izbiira HDTV sprejemnika
 Kaj pomenijo oznake
 Pogosta vprašanja
 IPTV ali DVB-T?

Datoteke
 Specifikacije za DVB-T sprejemnike
 Postopki za ugotavljanje skladnosti DVB-T sprejemnikov
 Multipleks A transportni niz (AAC)
 Multipleks B transportni niz (AAC)

Resources in English
 Summary of DTT in Slovenia
 Broadcasting Legislation
 Current Activities
 DVB-T in Slovenia
 Specifications for Slovenian DVB-T receivers
 Test specifications for receivers
 Multiplex A transport stream
 Multiplex B transport stream (AAC)

DVB-T / DIGITALNA PRIZEMNA TELEVIZIJA

Tudi Slovenija prehaja na digitalno prizemno TV oddajanje (DVB-T). Najkasneje konec leta 2010 bomo ugasnili vse (analogne) TV oddajnike, prek katerih danes sprejemamo TV programe.

Če sprejemamo TV programe prek satelita, kabla, interneta ali IPTV potem ni potrebno narediti ničesar. Izjema so kabelski sistemi kjer bo operater sprejemal DVB-T multipleks in ga nespremenjenega prenašal v svojem kabelskem sistemu. V tem primeru bo za sprejem potreben DVB-T sprejemnik.

Če sprejemamo TV programe prek sobne ali strešne antene (prizemna radiodifuzija), potem pa bo treba pokriti za ustrezen dodatek (digitalni sprejemnik, set top box), prek katerega bomo lahko še naprej sprejemali TV programe.

Zaradi te spremembe **NI TREBA KUPOVATI NOVEGA TELEVIZORJA**. V splošnem zadostuje dodatni, digitalni sprejemnik, ki ga prikjučimo na obstoječi TV sprejemnik (običajno prek SCART povezave).

Digitalna prizemna televizija DVB-T sama po sebi še ne pomeni televizije visoke razločljivosti (HDTV)! Je samo platforma kjer je oddajanje televizijske slike visoke razločljivosti mogoče. V veliki večini bodo programi v DVB-T multipleksih še naprej v standardni razločljivosti (SDTV) kot jih poznamo pri analognem načinu oddajanja.

Bodite pozorni na lastnosti DVB-T sprejemnika - za sprejem v Sloveniji je **nujna podpora za standard kodiranja MPEG-4 (AVC oziroma H.264 za sliko in AAC za zvok)**. V tujini se v glavnem uporabljajo starejši standardi (MPEG-2 za sliko in MPEG-1/II za zvok) in taki sprejemniki niso primerni za slovenski trg. Zagotovilo, da bo sprejemnik pravilno deloval tudi z bodočimi multipleksi v Sloveniji, je oznaka Digi, ki pomeni, da sprejemnik ustreza Specifikacijam zahtev za DVB-T sprejemnike za Slovenijo.

NOVICE

- 1. Začetek oddajanja prek standarda DVB-T2 - sprejemnikov še ni (07.12.2009)**
 V določenih predelih Velike Britanije so pričeli z oddajanjem HD vsebin z novim standardom DVB-T2. Gre za prve DVB-T2...
 >>>
- 2. Spremembe v multipleksu A (27.11.2009)**
 Na javnem razpisu za sofinanciranje stroškov analogni radiodifuzije v letih 2009 in 2010 so sredstva Ministrstva...
 >>>
- 3. Javni razpis za sofinanciranje stroškov analogni radiodifuzije (16.11.2009)**
 Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo je objavilo javni razpis za sofinanciranje stroškov analogni...
 >>>
- 4. Pink TV dobil dovoljenje za razširjanje v digitalni radiodifuzni tehniki (06.11.2009)**
 Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS (APEK) je na javnem razpisu, ki se je končal 3. novembra 2009, ...
 >>>

VEČ >>>

APEK RTV SLO Norkring DVB DigiTAG EICTA

Copyright © 2008-2009, Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS, vse pravice pridržane
 DVB je registrirana blagovna znamka projekta DVB
 Pravno obvestilo Pišite nam

Vir: APEK, 2010

Obiskanost portala odraža stanje na področju digitalnega oddajanja. Ob izstopu zasebnih programov iz prvega multipleksa v aprilu 2009 je obiskanost portala znatno padla, ob ponovnem vstopu zasebnih programov v prvi multipleks ob koncu leta pa je obiskanost močno narasla. Agencija je ob koncu leta beležila prek 40.000 obiskov spletnega portala mesečno.

Del portala je tudi zelo obiskan forum, na katerem si lahko gledalci in drugi zainteresirani za digitalno televizijo izmenjajo izkušnje oziroma dobijo nasvete glede sprejemnikov ali morebitnih drugih težav.

Bistven del portala je opozarjanje na nakup ustrezne opreme, saj je možnosti za napačno odločitev precej. Portal nudi tudi informacije o vseh podrobnostih, na katere morajo biti gledalci pozorni pri nakupu novega televizorja ali zunanega digitalnega sprejemnika.

7 MEDNARODNE AKTIVNOSTI V LETU 2009

7.1 NATO

Predstavniki Agencije so sodelovali z NATO kot člani v odborih FMSC in FMSC/PWG, v katerih se usklajuje uporaba frekvenc za obrambne potrebe.

7.2 HCM

Predstavniki Agencije so sodelovali v mednarodni skupini HCM za regionalno planiranje frekvenčnega spektra.

7.3 CERP

Agencija se je udeležila spomladanskega plenarnega zasedanja CERP-a (»European Committee for Postal Regulation«), po enega sestanka delovnih skupin »Cost accounting«, »Statistics« in »Universal Service« ter po dveh sestankov delovnih skupin »Cost and price«, »Policy«, »Supervision/Market Data« in »Consumer Issues«, pri čemer je po en sestanek zadnjih treh navedenih delovnih skupin zelo uspešno organizirala Agencija v Ljubljani.

Agencija je aktivno sodelovala pri kreiranju in objavi treh raziskav, izdelanih v okviru delovnih skupin CERP-a, in sicer:

- Implementation Guide (CERP PT »Universal Service«);
- CERP quality of service report 2008 (CERP PT »Supervision/Market Data«) in
- Report on possible good regulatory approaches on Consumer relations (CERP PT »Consumer Issues«).

7.4 ERG

Agencija je polnopravna in aktivna članica Skupine neodvisnih regulatorjev IRG (Independent Regulators Group) in Skupine evropskih regulatorjev ERG (European Regulators Group). Poleg udeležbe na plenarnih zasedanjih in v kontaktnih skupinah so predstavniki Agencije spremljali delo projektnih skupin za pripravo regulativnih dokumentov in poročil. Skupina evropskih regulatorjev omogoča medsebojno pomoč regulatorjev prek *ad-hoc* vprašalnikov, ki se nanašajo na specifične nacionalne situacije, pri čemer Agencija svoje regulatorne prakse deli z ostalimi članicami.

Agencija je sodelovala tudi pri pisanju in pripravi dokumentov, ki odražajo skupna stališča ERG v več projektnih skupinah. Tako je še posebej aktivno delovala v projektnih skupinah na področju konvergence storitev in omrežij, dostopovnih omrežij nove generacije, določanja pomembne tržne moči, regulatornega računovodstva, zbiranju podatkov za primerjalne analize in zagotavljanja transparentnosti končnim uporabnikom.

Agencija je tudi v letu 2009 nadaljevala z zbiranjem podrobnih podatkov o mednarodnem gostovanju za potrebe nadzora nad izvrševanjem uredbe o mednarodnem gostovanju in izvajanja nadaljnjih regulatornih ukrepov, objavljenih v dokumentu ERG Benchmark Roaming Data Report.

7.5 CEN

Predstavnik Agencije je postal v letu 2009 koordinator delovnega telesa CEN/TC 331 Postal Services, ki se ukvarja s kreiranjem standardov na področju poštnih storitev, ter se udeležil sestanka delovne skupine WG1, ki deluje na področju kakovosti poštnih storitev, in plenarnega zasedanja.

7.6 CEPT

Agencija je sodelovala v evropski konferenci administracij (CEPT), v okviru katere so uslužbenci Agencije kot člani sodelovali v delovnih skupinah ECC/WGFM, WGSE in WGRA ter projektnih skupinah SE19 in FM38.

7.7 UPU

Agencija je spremljala dokumente v zvezi z delom Svetovne poštne zveze ter odgovorila na več vprašalnikov.

7.8 ITU

Agencija je v letu 2009 Mednarodni telekomunikacijski zvezi (ITU) med drugim posredovala podatke o stanju na trgu elektronskih komunikacij v vprašalniku »ICT indicators 2009«. Na področju za radiokomunikacije znotraj ITU (ITU-R) je Agencija prek pisne korespondence (vprašalniki ipd.) spremljala delo študijskih skupin.

7.9 EPRA

Agencija se je v letu 2009 kot članica združenja evropskih regulatornih ustanov s področja radiodifuzije EPRA udeležila dveh rednih letnih srečanjih in tam tudi aktivno sodelovala. Na majskem srečanju v Talinu je bil poudarek na odprtih vprašanjih regulacije avdiovizualnih komercialnih sporočil v procesu implementacije Direktive o AVMS v nacionalne zakonodaje, transparentnosti in odgovornosti regulatorjev, digitalnem radiu, zagotavljanju dostopa do medijskih vsebin osebam z okvarami vida in sluha ter zaščiti otrok in mladoletnikov. Jesensko srečanje je potekalo v Dresdnu, minilo pa je predvsem v znamenju priprave na pričetek uporabe Direktive o AVMS, ki je pričela na območju Evropske unije veljati slaba dva meseca kasneje. Tematike, obravnavane na tem srečanju, so bile regulatorni izzivi, povezani z nelinearnimi AVMS, politično oglaševanje, samopromocija, medijski pluralizem in testiranje orodja za ugotavljanje medijskega pluralizma v posamezni državi članici.

Agencija redno sodeluje tudi v korespondenci med članicami združenja EPRA, odgovarja na njihova vprašanja s področja regulacije radiodifuzije in spremlja odgovore drugih članic.

7.10 Evropska komisija

Predstavniki Agencije so z Evropsko komisijo med drugim sodelovali kot člani v odborih RSPG (Radio Spectrum Policy Group), RSC (Radio Spectrum Committee) in TCAM (Telecommunications Conformity Assessment and Market Surveillance Committee).

7.10.1 RSPG

Odbor za politiko radijskega spektra (RSPG) se je sestel na dveh sestankih, v maju in novembru 2009. Glavni poudarki dela so bili na metodah za učinkovito upravljanje z radijskim spektrom, na predlogih za harmonizacijo radijskega spektra v digitalni dividendi, na pripravi

na svetovno konferenco WRC-12 in na problematiki kognitivnega radia. Sestanke skupine RSPG je Agencija izkoristila tudi za popularizacijo nerešenega vprašanja motenj, ki jih Sloveniji povzroča Republika Italija.

7.10.2 COCOM

Predstavnik Agencije je tudi v letu 2009 deloval kot eden od predstavnikov Republike Slovenije v Odboru Evropske komisije za komunikacije (CoCom). Agencija je spremljala delovanje odbora in se skupaj z državo aktivno vključila v razpravo o nekaterih pomembnih vprašanjih, zlasti glede prihodnje regulacije dostopovnih omrežij naslednje generacije (NGA).

7.10.3 PDC

Agencija se je udeležila več sestankov Odbora za Poštno direktivo (PDC) ter različnih delavnic, med drugimi tudi delavnice na temo dveh študij²⁶, pri katerih je aktivno sodelovala, in sicer:

- študije »The role of regulators in a more competitive postal market« in
- študije »The evolution of the European postal market since 1997«.

7.10.4 Odbor za stike o Direktivi o čezmejni televiziji

Agencija se je tudi v letu 2009 udeleževala zasedanj odbora za stike pri Evropski komisiji, ki se ukvarja z Direktivo o čezmejni televiziji in Direktivo o AVMS, ki to direktivo spreminja. Ker se je čas za prenos direktive v nacionalne zakonodaje iztekal, so na zasedanjih države članice predstavile stanje na področju prenosa Direktive o AVMS v pravni red posameznih držav članic. Tema zasedanj je bila tudi dolžnost poročanja Evropskemu parlamentu, ki jo Evropski komisiji nalaga Direktiva o AVMS. Ta zahteva bo po mnenju udeležencev zasedanj prinesla veliko dodatnega dela, zato bi bilo koristno oblikovati natančne vprašalnike, ki pa bodo vseeno odsevali situacijo v posameznih državah članicah. V tej fazi se bodo pokazale tudi morebitne pomanjkljivosti direktive in predlogi za spremembe. Predstavniki držav članic so razpravljali tudi o kodeksih glede oglaševanja hrane z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev v otroških programih in otrokom namenjenih vsebinah, katerih sprejetje bodo morale spodbujati države članice. Strinjali so se, da morajo nevladne organizacije, izdajatelji in prehranska industrija zavzeti skupno strategijo za zmanjšanje debelosti in za regulacijo oglaševanja nezdrave hrane. Na evropski ravni so zato oblikovali Evropsko platformo za gibanje, prehrano in zdrav način življenja, glede regulacije pa se poraja vprašanje, ali jo urediti s samoregulacijo, zakonom ali direktno veljavo določil AVMS. V določenih primerih samoregulacija lahko uspešno nadomesti zakone, vendar pa je potrebno zagotoviti izvajanje nadzora samoregulacije, ki je največji problem. Tej tematiki je bila v začetku decembra 2009 posvečena tudi posebna delavnica.

Pereča je tudi problematika zaščite mladoletnikov v zvezi s pornografijo, ki se razširja prek satelitskih programov, saj se vse več pritožb nanaša na kršenje pravil na tem področju. Vse več programov predvaja pornografske vsebine zunaj dogovorjenih terminov (predvsem satelitski programi), pri čemer gre predvsem za oglaševanje ponudbe seksualnih storitev in vsebin. Možne rešitve so sporočanje nacionalnim regulatorjem, ki naj obravnavajo pritožbe na nacionalnem nivoju, vključno z ugotavljanjem pristojnosti in posredovanjem pritožb pristojnemu regulatorju (tudi ob pomoči Evropske komisije), ter oblikovanje t.i. »info točk«. Ob tem je problematična predvsem definicija pornografije, saj večina držav članic nima jasne definicije, meja med erotičnimi in pornografskimi vsebinami pa ni jasna.

²⁶ Študiji dostopni na: http://ec.europa.eu/internal_market/post/studies_en.htm

Ob povečanju distribucije avdiovizualnih del na spletu, je namen Evropske komisije promovirati pravice avtorjev in izvajalcev. O prednostih spletne distribucije avdiovizualnih del poteka debata, saj je Evropska komisija oblikovala diskusijsko platformo, ki jo sestavljajo vsi, ki so udeleženi v procesu oblikovanja, distribucije in uporabe avdiovizualnih del. Ker želijo uporabniki dostopati do vsebin na vseh platformah in ob vsakem času, je dostopnost digitaliziranega gradiva pomembna za nadaljnji razvoj evropskega trga, zato je treba pripraviti nove poslovne modele za distribucijo spletnih vsebin v Evropski uniji in urediti vprašanje avtorskih pravic na spletu.

7.10.5 Sestanek predstavnikov Evropske komisije, zadolženih za področje avdiovizualne politike, z nacionalnimi regulatorji

Agencija se je novembra 2009 udeležila sestanka predstavnikov Evropske komisije, zadolženih za področje avdiovizualne politike, z nacionalnimi regulatorji, ki je imel obsežen dnevni red, saj so se obravnavale vse teme, povezane z elektronskimi mediji, ki so v zadnjem letu na delovni agendi Evropske komisije. Prvi del sestanka je bil namenjen poteku prenosa Direktive o AVMS v zakonodajo držav članic, pri čemer se je izkazalo, da večina držav s prenosom direktive zamuja. Tudi tiste države, ki so že prilagodile svoje krovne zakone, direktive niso prenesle v celoti, saj morajo določena vprašanja urediti s podzakonskimi akti. Komisija je predstavila svoj pogled na implementacijo določil o televizijskem oglaševanju in v povezavi z evropsko sodno prakso opozorila na pomembne pomenske odtenke pri razlikovanju oglaševanja od sponzoriranja ter promocijskega prikazovanja. Komisija je pojasnila tudi potek prenosa pristojnosti nad satelitskimi televizijskimi programi iz tretjih držav z držav, katerim pripadajo satelitske zmogljivosti, na države, v katerih so nameščene zemeljske postaje (t.i. »uplinki«). Regulatorji so s predstavniki Komisije spregovorili tudi o pomenu aktivnosti za dvigovanje medijske pismenosti uporabnikov avdiovizualnih medijskih storitev. Predstavljen je bil primer dobre prakse z Bavarske. Srečanje se je sklenilo z razpravo o poteku prehoda na digitalno radiodifuzijo, pri katerem je bila Slovenija predstavljena v skupini držav, ki bodo analogne oddajnike ugasnile do konca leta 2010. Pogovor je tekel tudi o digitalni dividendi, pri čemer je Italija ponovila že ob drugih priložnostih predstavljeno stališče, da sama ne bo imela digitalne dividende, saj bo tudi po prehodu celoten radiodifuzen spekter še naprej namenjen izključno za radiodifuzijo.

7.10.6 Delavnica Evropske komisije o otrokom namenjenih avdiovizualnih komercialnih sporočilih za hrano z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev

Agencija se je decembra 2009 udeležila delavnice Evropske komisije o otrokom namenjenih avdiovizualnih komercialnih sporočilih za hrano z visoko vsebnostjo maščob, soli in sladkorjev. Nova Direktiva o AVMS državam članicam namreč nalaga, da izdajatelje avdiovizualnih medijskih storitev spodbujajo k sprejemanju etičnih kodeksov, ki bodo urejali oglaševanje tovrstne hrane v programih in vsebinah, namenjenih otrokom. Po uvodni predstavitvi dosedanjih naporov in dosežkov so svoje poglede na to problematiko predstavili različni akterji, ki jih to vprašanje zadeva – predstavniki oglaševalcev in proizvajalcev prehrane, predstavniki različnih iniciativ za promocijo zdravega prehranjevanja, Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) in Platforme EU za prehrano, fizično aktivnost in zdravje pri Generalnem direktoratu za zdravje in varstvo potrošnikov ter regulatorji različnih evropskih držav. Udeleženci srečanja so izpostavili, da je treba določbo Direktive o AVMS razumeti širše in ne zgolj kot prepovedovanje oglaševanja določenih izdelkov. Ljudi je treba izobraževati ter oglaševanje in medije uporabiti kot pozitivno sredstvo in način za spreminjanje potrošniških navad. Ker se je v državah, ki so ta določila že prenesle v svoje nacionalne okvire, izkazalo, da oglaševalci v veliki večini upoštevajo tovrstna pravila in so vsi

akterji dosegli splošno soglasje o etičnosti oglasov, je obveljalo prepričanje, da je na tem področju s sodelovanjem in iskanjem najboljših praks mogoče doseči še veliko.

7.11 Ostala mednarodna sodelovanja

7.11.1 Konferenca o strategijah prehoda na digitalno radiodifuzijo – Digital Switchover Strategies, London, Velika Britanija

Agencija se je udeležila konference o strategijah prehoda na digitalno radiodifuzijo Digital Switchover Strategies, ki je potekala od 25. do 26. februarja 2009 v Londonu. Predstavnica Agencije je sodelovala na panelu, ki je bil posvečen načinom za pomoč ranljivim skupinam potrošnikov, ki bodo ob prehodu na digitalno prizemno radiodifuzijo najbolj prizadeti. Na kratko je predstavila tudi dotedanji potek prehoda v Sloveniji, pri vprašanju, kakšen naj bi bil vpliv recesije na prehod, pa izpostavila, da se je ta vpliv tedaj še najbolj kazal pri zadržanosti izdajateljev televizijskih programov, da bi vstopili v multipleks, saj naj bi bili stroški hkratnega oddajanja na analogni in digitalni platformi previsoki.

7.11.2 Bilateralni sestanki Agencije in hrvaškega regulatorja

Predstavniki Agencije so se oktobra 2009 na povabilo hrvaškega regulatorja Agencije za elektronične medije udeležili bilateralnega sestanka, na katerem so predstavili stanje in pristope na področju regulacije radia in televizije v Sloveniji. Hrvaškim kolegom so orisali slovenski medijski trg, zaščito otrok in mladotnikov pred neprimernimi vsebinami in proces prenosa Direktive o AVMS v slovensko zakonodajo ter spremembe, s katerimi bo soočen regulator, predvsem v povezavi z razširitvijo regulacije na nelinearne AVMS.

Agencija je v lanskem letu na podlagi povabila obiskala tudi nacionalni regulatorni organ Republike Hrvaške v povezavi s tematiko regulacije na trgu poštnih storitev.

7.11.3 Konferenca o zaščiti otrok pred neprimernimi televizijskimi vsebinami, Sarajevo, Bosna in Hercegovina

Na povabilo bosansko-hercegovske Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) se je novembra 2009 predstavnica Agencije udeležila konference o zaščiti otrok pred neprimernimi televizijskimi vsebinami, na kateri je predstavila izkušnje Agencije na tem področju in spregovorila o vlogi regulatorjev pri zaščiti otrok in promociji odgovornih praks izdajateljev televizijskih programov.

7.11.4 Regionalna konferenca o prehodu na digitalno radiodifuzijo, Priština, Kosovo

Na povabilo kosovskega regulatorja Independent media commission so se predstavniki Agencije in Sveta za elektronske komunikacije decembra 2009 udeležili regionalne konference o prehodu na digitalno radiodifuzijo, kjer sta predstavnika Agencije s tehničnega in z vsebinskega vidika predstavila potek prehoda v Sloveniji. Namen organizatorjev je bil zlasti seznanitev domače javnosti s temo, ki za Kosovo šele postaja aktualna, in izmenjava izkušenj regulatorjev iz bližnjih držav, ki so v procesu prehoda iz analogne na digitalno radiodifuzijo že pridobile določeno prakso. Ob predstavnikih iz Slovenije so se vabilu odzvali tudi predstavniki regulatorjev iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne Gore, Makedonije in Albanije.

8 RAČUNOVODSKO POROČILO

8.1 Pravna podlaga

Agencija je kot pravna oseba javnega prava zavezana naslednjim določilom o sestavi in predlaganju letnih poročil določenih uporabnikov enotnega kontnega načrta (EKN). Pripravo tega računovodskega poročila določajo in urejajo naslednji predpisi:

- Zakon o javnih financah (Uradni list RS št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02, 109/08, 49/09);
- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS 23/99, 30/02, 114/06);
- Navodilo o pripravi zaključnega računa in metodologiji za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih (Uradni list RS 12/01, 10/06 in 8/07);
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list 115/02, 21/03, 134/03 in 126/04, 120/07, 124/08);
- Slovenski računovodski standardi (Uradni list RS, št. 118/05, 119/08) in
- Sklep o ustanovitvi Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (Uradni list RS 30/01, 52/02 in 80/04).

Predpisi se uporabljajo po naslednjem vrstnem redu: zakon o računovodstvu, podzakonski predpisi, ki jih je izdal minister za finance, in slovenski računovodski standardi.

8.2 Vsebina računovodskega poročila

Računovodsko poročilo sestavljajo:

Bilanca stanja s prilogami:

- Stanje in gibanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev;
- Stanje in gibanje dolgoročnih finančnih naložb in posojil.

Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov s prilogami:

- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti;
- Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka;
- Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov;
- Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov.

Vsi navedeni izkazi so sestavni del tega poročila in so posredovani v prilogi.

8.3 Pomembnejša razkritja računovodskih informacij

8.3.1 Bilanca stanja

Tabela št. 9: Bilanca stanja na dan 31. 12. 2009

V EUR

SKUPINE KONTOV	NAZIV	2009	2008	INDEKS 09/08
	AKTIVA			
00+02+04	opredmetena in neopredmetena dolgoročna sredstva	11.455.021	11.088.517	103,31
01+03+05	popravek vrednosti opredmetenih in neopredmetenih dolgoročnih sredstev	5.135.578	4.780.263	107,43
11	denarna sredstva na računih	66.153	203.675	32,48
12	kratkoročne terjatve do zavezancev	286.622	202.908	141,26
13+14+16+17	ostale kratkoročne terjatve	1.089.094	1.230.786	88,49
19	aktivne časovne razmejitve	21.823	16.522	132,08
	SKUPAJ AKTIVA	7.783.135	7.962.145	97,75
	aktivni izvenbilančni konti		199.778	
	PASIVA			
20	Kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine	43	1.381	3,11
21	obveznosti do zaposlenih	217.628	259.180	83,97
22	kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	84.547	138.624	60,99
23	druge kratkoročne obveznosti	45.272	49.159	92,09
24	kratkoročne obveznosti do uporabnikov EKN	1111	1.222	90,92
29	pasivne časovne razmejitve - kratkoročno odloženi prihodki-pristojbine	3.341	3.340	100,03
93	dolgoročne rezervacije	631.368	471.209	133,99
98	obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje	6.799.825	7.325.275	92,83
985	presežek prihodkov nad odhodki	0	0	-
986	presežek odhodkov nad prihodki	0	287.245	-
	SKUPAJ PASIVA	7.783.135	7.962.145	97,75
	pasivni izvenbilančni konti		199.778	

Vir: APEK, 2010

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki izkazuje resnično in pošteno stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov. Bilanca stanja vsebuje podatke o stanju sredstev in obveznosti do njihovih virov ob koncu obračunskega obdobja, po stanju na dan 31. decembra 2009. Pojasnila k izkazom sledijo v nadaljevanju.

8.3.1.1 Osnovna sredstva - skupina kontov 00 do 05

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene dolgoročne pravice do industrijske lastnine (licence in podobne pravice). Opredmetena osnovna sredstva so nepremičnine, oprema in druga opredmetena osnovna sredstva, ki so v lasti Republike Slovenije in jih ima Agencija v upravljanju. Nepremičnine zajemajo zemljišča, poslovne in druge zgradbe. Opremo predstavljajo predvsem telekomunikacijska oprema in napeljave, avdiovizualna oprema, računalniška oprema ter pisarniška oprema. V letu 2009 je Agencija za nakup neopredmetenih sredstev, licence za računalniške programe, namenila 51.185,90 EUR. Sredstva so bila namenjena za izdelavo in vzdrževanje programske opreme, za licence za platformo v povezavi z elektronskim poslovanjem ter za nakup licenc vključno z vzdrževanjem za programsko opremo, ki jo uporabljajo zaposleni.

Investicije v opredmetena osnovna sredstva, zemljišča in poslovne stavbe, predstavljajo 266.052,04 EUR. Konkretno to predstavlja izgradnjo dveh radijskih nadzornih postaj, in sicer Poljane ter Šentjugert, prezračevalne sisteme za ostale radijsko nadzorne postaje ter sredstva namenjena za preurejanje poslovnih prostorov na sedežu Agencije.

Nadalje je Agencija del sredstev namenila za nakup spektralnega analizatorja z DVB-T opcijami in modula za DVB-T testno okolje, sredstva za nakup merilnih sprejemnikov za nadzor radiofrekvenčnega spektra ter računalniško opremo. Vsa sredstva za opremo iz tega naslova predstavljajo 253.622,13 EUR. Skupna vrednost opredmetenih oziroma neopredmetenih osnovnih sredstev v letu 2008 se je tako povišala za 3,31 % glede na preteklo leto.

V skladu z Zakonom o računovodstvu in internim pravilnikom o popisu sredstev in obveznosti do virov sredstev je Agencija opravila letni popis sredstev in obveznosti do virov sredstev po stanju na dan 31. decembra 2009. Popisala so se sredstva na vseh lokacijah Agencije, obveznosti do virov sredstev in sredstva, ki so v Agenciji le začasno in so last drugih oseb. V letu 2010 se bo tako zaključil prenos oziroma prodaja sredstev, ki jih ima Agencija v upravljanju ter jih dejansko ne uporablja.

Struktura po vrstah osnovnih sredstev je razvidna iz bilance stanja. Popravek vrednosti sredstev je Agencija opravila v skladu s Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS št. 45/05 in nadaljnji) in ga izkazuje v breme konta 980 obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje in del kot strošek.

8.3.1.2 Denarna sredstva v blagajni in dobroimetje pri bankah in drugih finančnih ustanovah – skupina kontov 10 in 11

Agencija ima na Upravi RS za javna plačila odprt podračun enotnega zakladniškega računa, prek katerega se izvaja plačilni promet po elektronskem principu, v skladu s predpisi, ki urejajo to področje. Agencija na dan 31. decembra 2009 izkazuje stanje denarnih sredstev na računu v višini 66.153 EUR. Agencija vezana prosta denarna sredstva izkazuje v skupini kontov 14.

8.3.1.3 Kratkoročne terjatve – skupina kontov 12

Kratkoročne terjatve so kratkoročne terjatve do zavezancev, dani predujmi in varščine, kratkoročne terjatve iz financiranja ter druge kratkoročne terjatve. V skladu z ZEKom in Pravilnikom o načinu izračuna plačil na podlagi obvestila za uporabo radijskih frekvenc in za uporabo števil (Uradni list RS št. 118/04, 90/05, 22/07) zavezanci obveznosti do Agencije vplačujejo na račun Agencije. Tako v letu 2009 Agencija izkazuje terjatve do zavezancev na podlagi odločb o odmeri plačil za obvestila, radijske frekvence, številke in pošto na kontih skupine 120 in prihodke iz navedenih odločb na kontih skupine 76. V okviru skupine 120 Agencija vodi ločeno terjatve do zavezancev na podlagi izdanih odločb o plačilu za radijske frekvence, številski prostor, obvestila in pošto. Na dan 31. decembra 2009 znašajo terjatve do zavezancev 286.622,00 EUR. Največji znesek odprtih terjatev izkazujejo terjatve na podlagi izdanih odločb o odmeri plačil za radijske frekvence, ki znašajo 210.123,00 EUR. Odprte terjatve na podlagi izdanih odločb o odmeri plačila za številski prostor znašajo 39.843,00 EUR. Ostale odprte terjatve do zavezancev izhajajo iz ostalih izdanih odločb in sklepov o odmeri plačila. Agencija v letu 2009 ni oblikovala popravka vrednosti terjatev, prav tako ni izvedla odpisa terjatev.

8.3.1.4 Kratkoročne obveznosti do uporabnikov proračuna države – skupina kontov 14

Agencija je v letu 2009 prosta denarna sredstva vezala v skladu s Pravilnikom o nalaganju prostih denarnih sredstev v Zakladnici enotnega zakladniškega računa države pod pogoji, ki so na dan sklenitve pogodb veljali na bančnem trgu oziroma jih je ponudila zakladnica. Na dan 31. decembra 2009 je stanje vezanih sredstev znašalo 1.050.000,00 EUR.

8.3.1.5 Kratkoročne obveznosti do virov sredstev – skupina kontov 20 do 29

Kratkoročne obveznosti zajemajo kratkoročne obveznosti do zaposlenih in drugih upravičencev osebnih prejemkov, kratkoročne obveznosti do dobaviteljev, kratkoročne obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta, kratkoročne obveznosti za prejete predujme in varščine, druge kratkoročne obveznosti iz poslovanja in kratkoročne obveznosti iz financiranja. Stanje obveznosti do dobaviteljev na dan 31. decembra 2009 je 84.547,00 EUR. Obveznosti za obračunane bruto plače za mesec december 2009 znašajo 253.838,00 EUR (bruto2). Agencija ne izkazuje neporavnanih zapadlih obveznosti.

8.3.1.6 Dolgoročne rezervacije do virov sredstev – skupina kontov 93

Stroški dolgoročnih rezervacij so po opredelitvi iz slovenskih računovodskih standardov stroški rezervacij, oblikovanih za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale o obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Na kontih skupine 93 Agencija izkazuje oblikovane rezervacije za tveganja. Agencija oblikuje dolgoročne rezervacije na podlagi 15. člena Sklepa o ustanovitvi Agencije, ki definira črpanje rezervacij za poravnavo odškodninskih obveznosti do pravnih in fizičnih oseb, ki nastanejo v zvezi z delom Agencije. Sredstva predstavljajo vir za morebitna izplačila odškodnin zavezancem po predhodni presoji njihovih odškodninskih zahtevkov do Agencije in vračil na podlagi sodnih odločb. Agencija je iz prihodkov od plačil, ki so določeni z ZEKom in zakonom, ki ureja pošto področje, oblikovala rezervacije, ki so povezane z odškodninsko tožbo zavezanca (-ev), ki so trenutno v fazi pritožbe. Pravda je še vedno v teku. Stanje rezervacij v letu 2009 tako znaša 631.368,00 EUR.

8.3.1.7 Dolgoročne obveznosti za prejeta sredstva v upravljanje – skupina kontov 98

Na kontih skupine 98 se izkazujejo obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje. Sestavni del obveznosti za sredstva, prejeta v upravljanje, so obveznost za neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva. Sredstva na tem kontu predstavljajo vir investicij. Poleg sedanje vrednosti opredmetenih sredstev stanje na tem kontu povečujejo presežki prihodkov nad odhodki preteklih let, ki jih po sklepih Vlade RS Agencija knjiži kot namenska sredstva za investicije, zmanjšujejo pa amortizacija in popravki ter odpisi nabavne vrednosti neopredmetenih in opredmetenih sredstev. Obračunana amortizacija za leto 2009 v znesku 233.722 EUR zmanjšuje vrednost teh sredstev. Konto izkazuje stanje 6,79 mio EUR. Stanje konta Agencija redno letno usklajuje z Ministrstvom za finance RS. Agencija tudi v letu 2009 ni realizirala kapitalskih naložb ali posojil.

8.3.1.8 Izvenbilančna sredstva

Agencija je na priporočilo pooblaščenega revizorja v preteklosti izločila terjatve, do katerih nima pravice do poplčila in jih vodi v izvenbilančni evidenci. Izvenbilančna sredstva predstavljajo terjatve izpred leta 2005, ko je Agencija še imela status proračunskega uporabnika. To pomeni, da za vse tiste terjatve, ki bodo v prihodnosti izterjane, ne prejme denarja Agencija ampak Ministrstvo za finance – državni proračun.

8.3.2 Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov

V nadaljevanju so predstavljene najpomembnejše kategorije prihodkov in odhodkov, kot izhajajo iz omenjenega izkaza.

Tabela št. 10: Izkaz prihodkov in odhodkov po načelu fakturirane realizacije za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2009

V EUR

SKUPINE KONTOV	NAZIV	2009	2008	indeks 09/08
	PRIHODKI OD POSLOVANJA	5.180.722	5.020.067	103,20
760	prihodki od prodaje proizvodov in storitev	5.175.068	5.013.570	103,22
761	prihodki od prodaje materiala in blaga	5.654	6.497	87,02
	FINANČNI PRIHODKI	19.888	40.959	48,56
	DRUGI PRIHODKI	5.387	2.659	202,59
	PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI		-	
del 764	drugi prevrednotovalni poslovni prihodki		-	
	CELOTNI PRIHODKI	5.205.997	5.063.685	102,81
	STROŠKI MATERIALA, BLAGA IN STORITEV	1.501.593	1.889.999	79,45
460	stroški materiala	96.054	145.873	65,85
461	stroški storitev	1.405.539	1.744.126	80,59
	STROŠKI DELA	3.227.939	3.166.257	101,95
del 464	Plače in nadomestila plač	2.532.346	2.435.205	103,99
del 464	Prispevki za socialno varnost	511.655	497.820	102,78
del 464	Drugi stroški dela	183.938	233.232	78,86
	AMORTIZACIJA	312.644	292.624	106,84
	REZERVACIJE	160.159	-	
	FINANČNI ODHODKI	2.629	2.050	128,24
	DRUGI ODHODKI	1.033	-	
	PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI		-	
	CELOTNI ODHODKI	5.205.997	5.350.930	97,29
	PRESEŽEK PRIHODKOV	-		
	PRESEŽEK ODHODKOV	-	287.245	-

Vir: APEK, 2010

8.3.2.1 Prihodki – skupina kontov 76

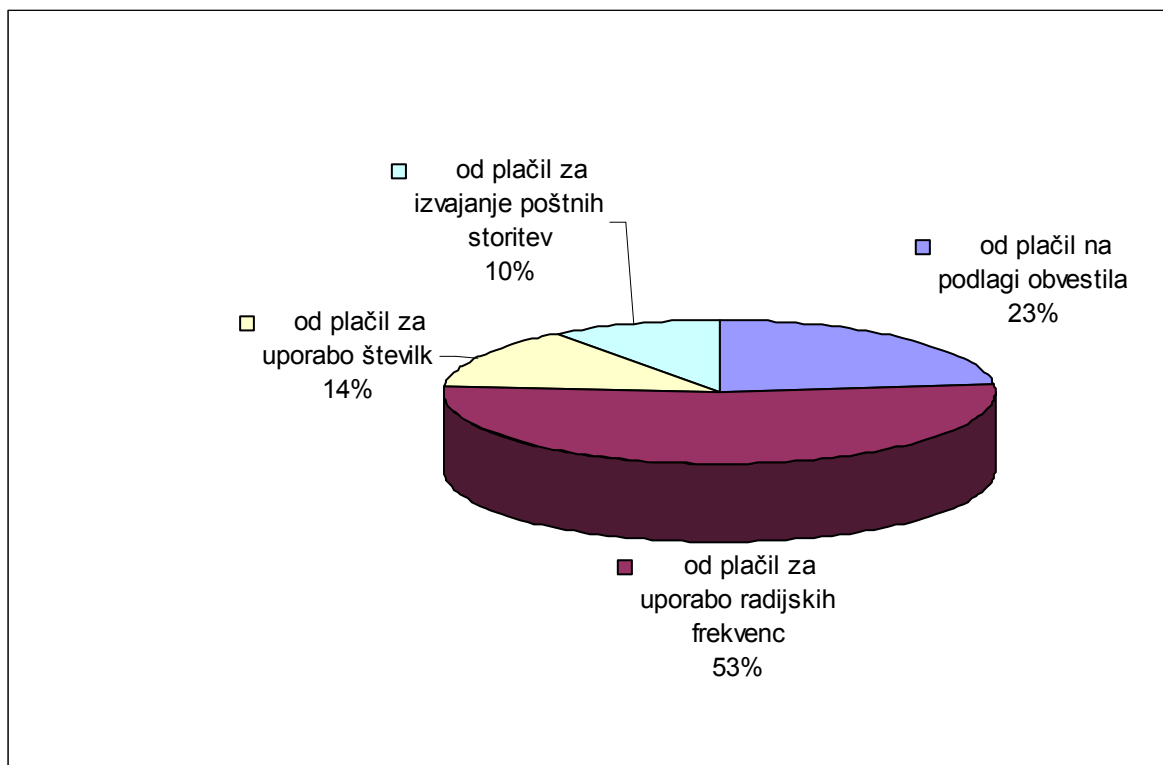
Agencija ustvarja prihodke iz opravljanja dejavnosti, ki ni pridobitna. V okviru finančnega načrta je Agencija za leto 2009 načrtovala celotne prihodke po načelu denarnega toka v višini 5.352.174 EUR, dejansko pa je ustvarila 5.205.997 EUR fakturiranih prihodkov. Kategoriji prihodkov nista neposredno primerljivi, lahko pa povzamemo, da so dejanski prihodki za 2,7 % nižji od načrtovanih prihodkov, merjenih po načelu denarnega toka.

Tabela št. 11: Prihodki po vrstah plačil v letu 2009

VRSTA PRIHODKA	V EUR	%
PRIHODKI OD PLAČIL	5.175.067	99,41
od plačil na podlagi obvestila	1.205.227	
od plačil za uporabo radijskih frekvenc	2.751.542	
od plačil za uporabo številok	704.426	
od plačil za izvajanje poštne storitve	513.872	
OSTALI PRIHODKI (poštne nalepke)	5593	
FINANČNI PRIHODKI	19.889	0,38
IZREDNI PRIHODKI	5.448	0,10
Skupaj vsi prihodki	5.205.997	100,00

Vir: APEK, 2010

Prihodki v tabeli št. 11 so izkazani po načelu nastanka poslovnega dogodka in znašajo 5.205.997 EUR. Prihodki od prodaje poštne nalepke predstavljajo pokritje stroškov Agencije za izdajo poštne nalepke v skladu z zakonom, ki ureja poštne storitve. Agencija je realizirala finančne prihodke z nalaganjem presežkov denarnih sredstev v zakladnico RS.

Graf št. 40: Prihodki po vrstah plačil v letu 2009

Vir: APEK, 2010

Iz strukture prihodkov po vrstah plačil je razvidno, da znašajo prihodki od plačil za uporabo radijskih frekvenc 53 %, sledijo prihodki od plačil na podlagi obvestila v višini 23 %, prihodki od plačil za uporabo številok v višini 14 % in prihodki od plačil za izvajanje poštne storitve v višini 10 %.

8.3.2.2 Odhodki – skupina kontov 46

Na kontih skupine 46 se izkazujejo stroški in odhodki določenih uporabnikov enotnega kontnega načrta. Na kontih te skupine se ločeno izkazujejo stroški in odhodki po posameznih vrstah:

- konti podskupine 460: stroški materiala, energije, materiala za vzdrževanje, pisarniški material, strokovna literatura. Agencija je izkazala 96.054 € stroškov materiala oziroma za 34,15 % manj kot lansko leto.
- konti podskupine 461: stroški storitev, čiščenja, računovodske in revizorske storitve, tekoče vzdrževanje, stroški službenih potovanj, stroški telefonskih storitev, reprezentanca, sejnine svetov, storitve raziskav, študij in analiz ter podobno. Agencija je izkazala za 1.405.539 € stroškov storitev, oziroma za 19,41 % manj od lanskega leta.
- konti podskupine 462: strošek amortizacije – v odhodkih Agencije se izkažejo v znesku, ki se je pokril iz prihodkov obračunskega obdobja. Stroški amortizacije so za 6,8 % višji kot v letu prej.
- konti podskupine 464: strošek dela vključuje plače, ki pripadajo zaposlenim v bruto znesku, nadomestila plač skladno z zakonom in kolektivno pogodbo, odpravnine, ki pripadajo zaposlenim, regres, povračila za prevoz na delo in prehrano, jubilejne nagrade, pokojninsko dodatno zavarovanje za javne uslužbence. Strošek dela je v letu 2009 za 1,95 % višji, kot v letu pred tem.
- konti podskupine 467: finančni odhodki.

Agencija je povzela le posamezne konte podskupine 46, v katerih se beležijo stroški, ki pomembneje vplivajo na celotne odhodke. Odhodki so izkazani po načelu nastanka poslovnega dogodka. V izkazu so zajeti vsi stroški, ki so nastali v letu 2009 ne glede na plačilno obveznost.

8.3.2.3 Presežek odhodkov nad prihodki

Rezultat poslovanja je razlika med v obračunskem obdobju doseženimi prihodki in odhodki. Če ugotovimo presežek prihodkov nad odhodki, je pozitivna, če pa ugotovimo presežek odhodkov nad prihodki, je negativna. V pravilniku o razčlenjevanju prihodkov in odhodkov je določeno, da se ugotovljeni presežek določenega uporabnika najprej porabi za kritje morebitnega presežka odhodkov nad prihodki iz preteklih let. Šele preostanek se lahko razporedi za namene v skladu s področnimi predpisi. Agencija v letu 2009 ne izkazuje niti presežka prihodkov nad odhodki niti presežka odhodkov nad prihodki (fakturirana realizacija). Glede na naravo poslovanja Agencije se je v preteklosti običajno pojavljal določen razkorak med dejanskimi prihodki (prilivi) in odhodki (odlivi). Posledično prihaja tudi do razkoraka med prilivi in odlivi denarnih sredstev na nivoju posameznega poslovnega leta.

8.3.2.4 Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih (po načelu denarnega toka)

V nadaljevanju Agencija predstavlja planirane prihodke in odhodke (finančni načrt) z dejanskimi prihodki in odhodki po načelu denarnega toka za 2009. Kot je razvidno iz Tabele št. 12, so dejanski celotni prihodki za 4,46 % nižji od planiranih. Vzrok za odstopanje je zamuda s plačili na strani zavezancev. Dejansko ustvarjeni odhodki so za 4,28 % nižji od načrtovanih. Iz strukture odhodkov je razvidno, da so plače in drugi izdatki zaposlenim višji za 2,04 %, posledično so višji tudi prispevki za socialno varnost, in sicer za 3,33 % glede na planirane odhodke, izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe so za 2,26 % nižji od načrtovanih, medtem ko je realiziranih investicijskih odhodkov za 32,16 % manj. Znotraj posameznih skupin odhodkov je razvidna spremenjena struktura pri izdatkih za blago in storitve za izvajanje javne službe.

Večje odstopanje dejanskih odhodkov od načrtovanih je Agencija zaznala tudi pri investicijskih odhodkih. Agencija je v letu 2008 za leto 2009 planirala investicije v programsko in strojno opremo za optimizacijo programskega nadzora. Tako je v letu 2009 začela s postopkom razpisa na podlagi konkurenčnega predloga, končni namen razpisa pa

je bil izbira ponudnika že omenjene rešitve. Zaradi objektivnih okoliščin, odstopa ponudnika od razpisa, Agencija nakupa ni realizirala.

Tabela št. 12: Prikaz planiranih prihodkov (denarni tok) in dejansko realiziranih (fakturirana realizacija) v letu 2009

PRIMERJAVA PLANIRANIH PRIHODKOV, ODHODKOV Z DEJANSKIMI PO NAČELU DENARNEGA TOKA				
konto	NAZIV	dejansko	ocena FN	INDEKS09/08
		2009	2009	
	I. SKUPAJ PRIHODKI	5.113.535	5.352.174	95,54
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	5.113.535	5.352.174	95,54
	II. SKUPAJ ODHODKI	5.427.583	5.670.084	95,72
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE	5.427.583	5.670.084	
	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim	2.842.051	2.785.318	102,04
del 4000	Plače in dodatki	2.519.515	2.492.791	101,07
del 4001	Regres za letni dopust	56.112	53.602	104,68
del 4002	Povračila in nadomestila	171.042	157.674	108,48
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	56.824	56.072	101,34
del 4004	Sredstva za nadurno delo	0	0	
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	0	0	
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	38.558	25.179	
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost	447.572	433.162	103,33
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	230.659	223.710	103,11
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	184.318	179.222	102,84
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	1.562	1.517	102,97
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	2.603	2.528	102,97
del 4015	Premije kolektivnega dod. pokojninskega zavarovanja	28.430	26.185	108,57
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe	1.553.252	1.589.104	97,74
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	798.203	700.000	114,03
del 4021	Posebni material in storitve	27.433	17.030	161,09
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	104.914	105.568	99,38
del 4023	Prevozni stroški in storitve	53.918	63.443	84,99
del 4024	Izdatki za službena potovanja	174.765	239.810	72,88
del 4025	Tekoče vzdrževanje	212.284	131.244	161,75
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	35.270	39.928	88,33
del 4027	Kazni in odškodnine	350	0	-
del 4028	Davek na izplačane plače	0	0	
del 4029	Drugi operativni odhodki - prispevek za zaposlovanje invalidov	9.603	9.337	102,84
del 4029	Drugi operativni odhodki	136.512	282.744	48,28
403	D. Plačila domačih obresti	967	0	-
	J. Investicijski odhodki	583.741	860.500	67,84
4200	Nakup zgradb in prostorov	152.876	35.000	436,79
4201	Nakup prevoznih sredstev	19.955	50.000	39,91
4202	Nakup opreme	238.268	503.000	47,37
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	0	35.000	-
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	80.025	0	
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	0	0	
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	0	5.000	
4207	Nakup nematerialnega premoženja	51.186	232.500	22,02
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dok. nadzor, investicijski inženiring	41.431	0	
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	0	0	
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	0		
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	314.048	317.910	

Vir: APEK, 2010

8.3.3 Izdane odločbe o odmeri plačila

Pravne podlage za izdajo odločb o odmeri plačila v letu 2009 so:

- Zakon o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS št. 13/07, UPB, 102/07-ZDRad);
- Pravilnik o načinu izračuna plačil na podlagi obvestila, za uporabo radijskih frekvenc in za uporabo števil (Uradni list RS št. 118/04, 90/05, 22/07);
- Zakon o poštini storitvah (Uradni list RS št. 102/04-UPB1, 102/04-UPB ZPSto-1-UPB1);
- Pravilnik o načinu izračunavanja in plačevanja pristojbin za izvajanje poštini storitev (Uradni list RS št. 134/03);
- Tarifa o vrednosti točke za plačilo na podlagi obvestila, za plačilo za uporabo radijskih frekvenc in za plačilo za uporabo števil za leto 2009 (Uradni list RS št. 16/09);
- Tarifa o plačilih za izvajanje poštini storitev za leto 2009 (Uradni list RS št. 16/09).

Agencija je za leto 2009 v primerjavi z letom 2008 zvišala vrednosti točke na podlagi obvestil, na podlagi uporabe radijskih frekvenc, za uporabo številskega prostora in na področju izvajanja poštini storitev (v veljavi od 28. februarja 2009).

Tabela št. 13: Prikaz števila izdanih odločb glede na vrsto plačila

VRSTA ODLOČBE	št. odločb 2009	št. odločb 2008
za obvestila	151	138
za radijske frekvence	8.687	8.392
za številski prostor	365	328
pošta	15	15
SKUPAJ	9.218	8.873

Iz tabele št. 13 je razvidno, da je Agencija izdala za 3,88 % več odločb kot v letu prej.

8.3.3.1 Plačila za uporabo radijskih frekvenc

Plačila za uporabo radijskih frekvenc so vezana na odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, ki jih Agencija izdaja na zahtevo vlagatelja. Zahteve po uporabi frekvenčnega prostora precej nihajo, ker sta način in izkoriščenost spektra odvisna od tehnološkega razvoja, možnosti investiranja posameznih vlagateljev in tržnega povpraševanja. Na navedene parametre Agencija nima vpliva. Agencija je v letu 2009 izdala 8.687 odločb, kar je nekoliko več kot v letu 2008. Hkrati se je na podlagi sklepa Vlade RS zvišala vrednost točke, in sicer iz 1,02 EUR v letu 2008 na 1,09 EUR v letu 2009.

8.3.3.2 Plačila za uporabo števil

Število odločb o dodelitvi elementov oštevilčenja je v letu 2009 naraslo iz 328 na 365. Hkrati se je vrednost točke zvišala iz 1,05 na 1,13 EUR, kar je imelo za posledico višje prihodke iz naslova plačila za uporabo številskega prostora.

8.3.3.3 Plačila za pošto

Višina plačila posameznega izvajalca poštnih storitev je zmnožek števila točk, ki so določene v skladu s 3. členom pravilnika in vrednosti točke ob izdaji sklepa. Agencija je v letu 2009 izdala enako število sklepov o plačilu za izvajanje poštnih storitev kot leto pred tem. Vrednost točke za leto 2009 je bila določena v višini 10,09 EUR, kar je več, kot je znašala v letu 2008 (9,79 EUR).

Opozoriti je treba, da so vsi računovodski izkazi ter tudi to računovodsko poročilo še nerevidirani. Pooblaščen revizor bo z revizijo zaključil predvidoma v maju 2010.

9 PRILOGE

Tabela št. 14: Programi s statusom programa posebnega pomena v letu 2009

	Ime programa	Status	Odločba izdana
1.	Radio Robin	lokalni	11.12.2003
2.	Radio Murski val	regionalni	11.12.2003
3.	Radio Kum	regionalni	11.12.2003
4.	Radio Kranj	regionalni	11.12.2003
5.	Radio Triglav	regionalni	11.12.2003
6.	RTS	regionalni	11.12.2003
7.	Radio Sora	regionalni	11.12.2003
8.	Vaš kanal	regionalni	26.01.2004
9.	ATV Signal	lokalni	26.01.2004
10.	GTV	lokalni	22.06.2004
11.	Radio Ptuj	regionalni	20.05.2004
12.	TV Primorka	lokalni	20.05.2004
13.	Radio Odmev	lokalni	21.05.2004
14.	Radio Alpski val	lokalni	20.05.2004
15.	Vaša televizija -VTV	regionalni	20.05.2004
16.	Koroški radio	regionalni	20.05.2004
17.	Radio Slov. gorice	regionalni	17.06.2004
18.	Radio Gorenc	lokalni / nepridobitni	17.06.2004/ 12.07.2006
19.	Radio Univox	lokalni	17.06.2004
20.	Kanal 10	lokalni	17.06.2004
21.	Štajerski val	regionalni	15.07.2004
22.	Radio Ognjišče	nepridobitni	22.10.2004
23.	Televizija Celje	lokalni	06.01.2005
24.	Radio Velenje	lokalni	01.08.2005
25.	i-TV	nepridobitni	29.12.2005
26.	Čarli TV	nepridobitni	23.12.2005
27.	TV Pika	regionalni	25.08.2006
28.	STUIDO AS-lokalni TV program	nepridobitni	18.4.2007
29.	Radio Goldi-Savinjski val	lokalni	13.07.2007
30.	Radio Celje	regionalni	04.11.2008
31.	Media TV	lokalni	18.02.2009

Vir: APEK, 2009

Ljubljana, 19. februar 2010
Referenčna številka: 0911-1/2010/1

Dušan Schuster
v.d. direktorja